

7
71

FLACĂRA

IUL XX
819
FEBRUARIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

după 38 de ani

În istoria mișcării muncitorești din țara noastră un loc de onoare îl ocupă eroicele lupte ale petroliștilor și ceferiștilor din ianuarie-februarie 1933. Inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român — al cărui semicentenar îl vom sărbători în acest an — dramatica și curajoasa luptă a petroliștilor și ceferiștilor a zguduit orînduirea burghezo-moșierească, a zăgăzuit înaintarea fascismului.

După 38 de ani de la aceste memorabile evenimente, oamenii muncii din România socialistă sînt stăpîni la ei acasă și se bucură de roadele muncii lor. Anul 1971 îi găsește acum pe lucrătorii căilor ferate în pragul unor evenimente deosebite, cu profunde semnificații în viața economică, politică și socială a țării. Luptele din anul 1933 consemnează încheierea unei perioade de ample realizări (1966—1970) și totodată înrolarea unanimă a feroviarilor patriei noastre în rîndurile milioanei de participanți ai înfăptuirii unui nou cincinal. O scurtă retrospectivă în acest sector important al economiei naționale înfățișează în mod grăitor un bilanț rodnic, dar mai ales certitudinea îndeplinirii importantelor obiective prevăzute pentru perioada 1971—1975.

Iată câteva exemple. Alături de marile premii, ilustrate la timpul respectiv în presă, inclusiv în paginile revistei noastre, printre care electrificarea magistrelor feroviare București-Brașov și Craiova-Orșova-Cărbonești, executarea noii variante a liniei din zona Porților de Fier, dezvoltarea și modernizarea a numeroase stații de călători, revizii de vagoane și depouri, dotarea cu locomotive electrice și diesel și mii de vagoane, se înscrie un nou plan de mare anvergură, ale cărui prevederi sînt în curs de realizare. Ne despart mai puțin de cinci ani de momentul cînd vom nota că 95% din traficul total va fi realizat pe seama tracțiunii electrice și diesel; cînd rețeaua căilor ferate va fi înzestrată cu 967 locomotive noi, cu încă 45 000 de vagoane de călători și marfă și va fi rezolvată centralizarea electrodinamică a mii de macazuri. Sînt doar cîteva din coordonatele noului plan care va înfățișa viitorul activității Căilor Ferate Române.

Un document istoric din perioada dramaticelor acțiuni ale muncitorilor petroliști și ceferiști: unul din mitingurile organizate de comuniști în curtea Atelierelelor C.F.R. din București.

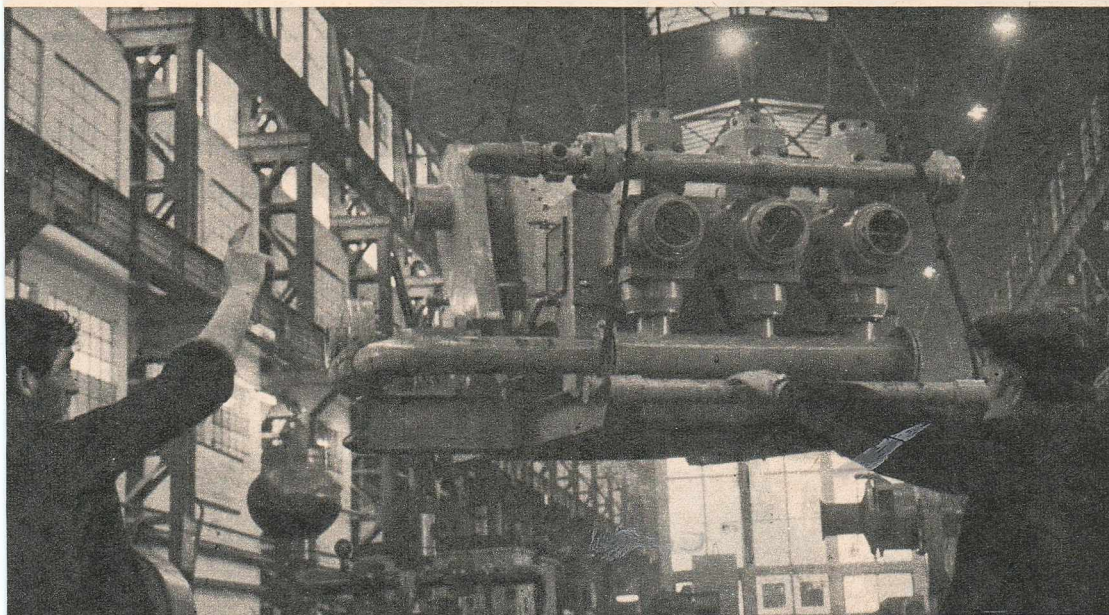
◀ prefață la sărbătoarea tineretii

Urmînd firul tradiției muncii voluntar-patriotice născute în urmă cu peste două de cenii pe marile șantiere ale reconstrucției aproape două milioane de tineri au dedicat în cursul cincinalului, prin osîndă și hărnicie lor pentru sprîjinirea muncii desfășurate de cei vîrstnici.

Ne sînt proaspete în minte detașamentul de tineri în uniforme albastre, miile de fetițe și băieți de la Lotru, Porțile de Fier, Pietroui-Ștefan cel Mare, Rogojelu, Caras de pe cele peste 4 300 șantiere locale ale cincinalului, răspîndite pe întreg cuprînsul patriei. Iată și alte cîteva succinte enumerări menite să sugereze cititorului amploarea contribuției tinerilor la construcțiile cincinalului, participarea lor nemijlocită la edificarea socialismului. În perioada amintită oțelăriile patriei au primit 1 900 000 ton de metal vechi colectat, iar patrimoniul forestier a cunoscut împădurirea a peste 23 000 de hectare, precum și plantarea mai bine de 9 milioane puieți. Aceste frumoase realizări sînt încununete de amenajarea pentru irigații a 133 300 hectare, întreținerea pășunilor naturale pe o suprafață de 2 266 000 hectare. În total, peste un miliard ore-muncă voluntară. Un principiu al hărniciei pe care cei 2 400 000 de tineri ai țării îl închină astăzi celui de-al IX-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist.

1821 documentele epocii

La Arhivele statului s-a deschis recent expoziția «1821 în documentele epocii», consacrată aniversării a 150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu. Acte oficiale, proclamații ale lui Tudor către populația Bucureștiului, scrisori etc refac pentru vizitatori tumultul acelei epoci. Putem așadar urmări în timp dezvoltarea ideii și luptei de libertate a poporului nostru, anul 1821 fiind o dată ce se înscrie cu litere de aur, anticipând momentul 1848 și, mai departe, Unirea. Actuala expoziție este deci un prilej de a surprinde un moment important din lunga luptă pentru libertate socială și națională, un episod luminos al tradițiilor noastre revoluționare.

Uzina de utilaj petrolier «1 Mai»-Ploiești continuă să-și consolideze bunul renume câștigat în lume prin produse noi, cu un înalt grad de tehnicitate. Printre acestea, recent a intrat în probe de omologare pompa de noroi 3 P.N. 1 000 (în fotografie).

În 1971

...vor fi alocate consiliilor populare fondurile necesare pentru construirea în primul an al actualului cîncinal a 100 000 de apartamente, 1 700 săli de clasă în mediul urban, 4 000 locuri în internate, 3 500 de locuri în grădinițe, spitale și policlinici și pentru alte investiții gospodărești și social-culturale. În fotografie, un aspect al noilor blocuri de locuințe construite în ultimii ani la Bacău.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

examene

◀ O nouă sesiune de examene. Sesiunea universitară de iarnă (1 februarie—16 februarie). 18 centre universitare, cuprinzând 192 de facultăți, își dispută într-un amplu dialog profesional, cu nerăbdare și emoția caracteristică vârstei și pregătirii concurenților — în număr de 152 000 — satisfacția celor mai convingătoare rezultate. Numai în Capitală 65 516 studenți trec, în aceste zile, proba examenelor. Excelentele condiții materiale oferite studenților ne îndrituiesc să prevedem obținerea unor rezultate nu numai puțin excelente. Mult succes!

FOILETON

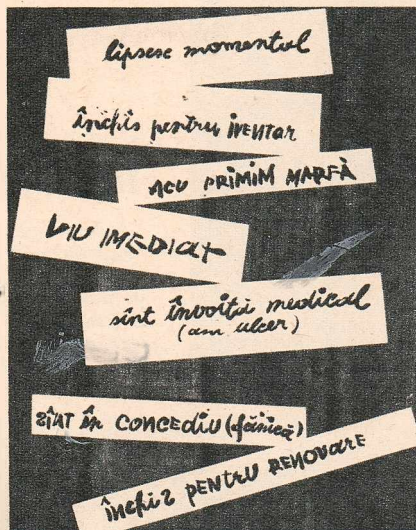
ca de la om la om...

de L. TIMBUS

Am înregistrat cu răbdare aceste fer-pare comerciale după numai trei ore de promenadă calmă pe câteva din arterele principale ale Bucureștiului. Vi le reproducem în facsimil, fără a mai indica și adresele respective, deoarece boala a devenit, pare-se, endemică și infestează ciclic absolut toate magazinele orașului.

Am scris și noi și alții despre programul magazinelor, cheltuind tone de cerneală tipografică; am citit cu lupa instrucțiunile Ministerului Comerțului Interior, dar magazinele cu obloanele trase persistă pe întreg cuprinsul Capitalei, incurcând și amărind viața bietului cetățean. Citind afișul, omul murmură printre dinți și înțelege pe loc că în spatele rîndurilor strimbe, garnisite cu mici poante gramaticale, șade cui-bărită indolența, lucrul făcut de mîntuială, se ascund probleme și ofuri strict personale.

Sînt plecat după marfă. (Felicitările noastre, dar de ce în timpul orelor de serviciu? Marfa, știm noi, se primește înainte sau după programul de lucru.) *Închis pentru inventar.* (Sau, ceea ce este valabil și pentru debitul de peste drum, și pentru cel de lângă Facultatea de drept. De ce nu afișați: «Pe o rază de 500 mp, fumatul interzis») *Sînt în concediu, Fănică.* (Petrecere frumoasă, tată dragă, dar de ce cu obloanele trase?) *Sînt învoită medical.* (Să-ți dea domnul sănătate și O.C.L. noroc în găsirea unui nou vînzător.) «Lipsesc momental» (... «căci cunun niște fini la Lehliu și mă întorc cu o ocazie între 4 și 6 precis». Era mai cinstit.) ...Astfel stînd lucrurile, ne-am gîndit că

ar fi mult mai nimerit să ne adresăm cumpărătorului direct, amical, să înlocuim stereotipia afișului clasic prin vorbe de duh, să-i anulăm bănuiele prin cuvinte încărcate de emoție, smulse din inimă și din nevoile omenești ale vînzătorilor. I-am cîștiga în felul acesta înțelegerea, răbdarea, vorbindu-i pe cinstitelea, ca de la om la om... Prezentăm pentru exemplificare cîteva modele:

SÎNTEM ÎN LUNA DE MIERE (BOMBONEL ȘI BOBOCICA)
SÎNTE ÎN LUNA DE BERE (ACELAS)
SE DAU OUĂ LA «UNIC»
BEA BĂIATUL UN ȘPRIT LA VARICE
RESPONSABILUL ÎNCHIS PENTRU INVENTAR
SÎNT PLECATĂ DUPĂ MARFĂ ACASĂ
SÎNTEM ÎN CONCEDIU DE CREATIE (SIMPOZION LIRIC TAPL)
SALUTĂRI DE PE LITORAL! PA ȘI PUSI.

mihai viteazul triumfă pe ecrane

Aflat pe ecranele bucureștene de numai trei zile, filmul **MIHAI VITEAZUL**, realizat de Sergiu Nicolaescu după un scenariu de Titus Popovici, creație de prestigiu a cinematografului nostru, este întâmpinat cu o îndreptățită satisfacție de toți iubitorii artei. Este un succes în fața căruia nu avem dreptul să folosim cuvintele «de public și de stimă». Este un succes autentic (vom reveni, pe larg, în cronică din numărul viitor).

COPERTA NOASTRĂ

ȘTEFAN BĂNICĂ, actorul care se plimbă cu dezinvoltură între «Victimele datoriei» și «Cîntecele mării»...

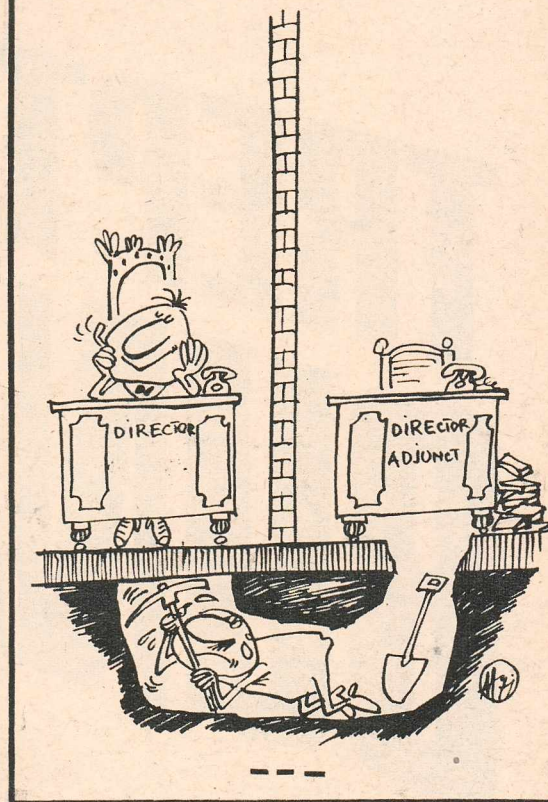
Fotografie de **S. STEINER**

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

Adrian ANDRONIC

păpușile magdalenei borănescu

O expoziție care ne îndeamnă să vedem viața mai veselă și colorată: expoziția de păpuși a Magdalenei Borănescu, foarte potrivit găzduită de Ateneul tineretului. Univers plin de candoare și haz, stimulînd fantezia și pofta de joacă a tuturor vîrstelor și făcîndu-ne să credem în vise frumoase: poate-poate într-o zi producătorii noștri de jucării în serie vor accepta colaborarea mai strînsă cu artiștii, poate că vor lua în sfîrșit drept prototip aceste fermecătoare jucării din fetru, carton, plastic, stambă — absolut toate realizabile industrial — și poate că, în locul ororilor care ne mai invadează încă rafturile magazinelor, vom putea în sfîrșit cumpăra acest încîntător Mic Prinț și acest trio de clovni cu zîmbete triste, această pereche de pe Tirnave sau această idilă... pisicească, poate că vom găsi prin magazine și acest «Bucătar» utilitar cu șorțul numai bun de pus lingurile în el, această «Blindă Milca» gata să primească periile în spinare, sau acest colindător care acoperă, discret, o sticlă de băutură... Să credem deci în viitorul roz al jucăriilor noastre, covarăși!

CRONICA JUDICIARĂ

Accidentul s-a petrecut pe șoseaua Roman-Piatra Neamț. Numele șoferului este Ștefan Gaburoi. Autobuzul circula pe drum liber, acoperit însă cu polei și înconjurat de ceață. La o frînă bruscă, vehiculul s-a răsucit în loc și s-a răsturnat. Un mort și doi răniți. Curba statistică a accidentelor de circulație a marcat din nou, în luna ianuarie, o ușoară creștere. Ne îngrijorează faptul în sine, ne întristează fiecare eveniment în parte, dar neliniștea și nedumerirea noastră sînt cu atît mai mari cu cît cavalerii nesocotinței se află și la volanul unor vehicule de transport în comun.

TREPTE PE CALEA BUNAȘTĂRII (1)

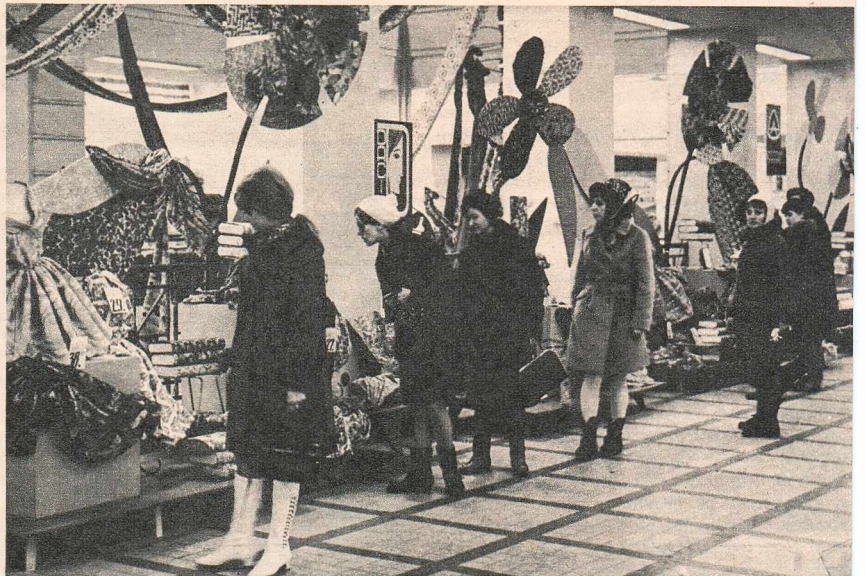
INVĂȚĂMÎNT

În 1938, numărul total al elevilor din învățământul de cultură generală de-abia dacă depășea cifra de un milion jumătate. În 1965, această cifră este de 3,7 milioane. În ultimii cinci ani, învățământul de toate gradele s-a diversificat, s-a specializat, au apărut ramuri noi, mai ales în domeniul învățământului tehnic, ca urmare a dezvoltării vertiginoase a industriei. Am trecut la generalizarea învățământului obligatoriu de 10 ani, am înființat facultăți și institute cu profile noi (Universitatea din Craiova, Institutele de subingineri de la Baia Mare, Pitești, Hunedoara etc.). Numărul studenților a trecut în acest an de 152 000, față de 131 000 cât erau în 1965. Iar numărul elevilor din școlile de cultură generală a atins în 1970 cifra de 3,9 milioane. Un număr impresionant de școli, laboratoare,

amfiteatre au fost ridicate în acești ultimi ani, toate beneficiind de o dotare tehnică de primă mână (să amintim doar de construcția noii Politehnici bucureștene). Doar în 1970 am construit cu 6,6 mii săli de clasă mai mult decât în 1965. Să mai adăugăm numărul sporit de cămine, de burse, multiplele posibilități de agrement oferite studenților etc., etc. Un efort uriaș, menit să asigure în condiții optime creșterea și dezvoltarea viitoarelor generații de specialiști.

PENTRU FIECARE DIN NOI

Ne place să ne îmbrăcăm mai bine, pretindem de la industria noastră ușoară haine, încălțăminte variată, mașini casnice din ce în ce mai perfecționate, la un preț de cost din ce în ce mai scăzut. Este normal să fie așa.

Trăim mai bine, avem pretenții sporite. Sigur, aici este oricând loc de mai bine. A spus-o în repetate rânduri secretarul general al partidului, referindu-se la necesitatea diversificării în continuare a produselor textile, la creșterea necontenită a calității lor, precum și a diverselor aparate de uz casnic. Oricum, este un fapt evident că radioul, mașina de spălat electrică, frigiderul, televizorul au cucerit și cuceresc noi și noi locuințe, că oamenii sînt mai bine îmbrăcați, femeile mai elegante. Fabrica de frigider de la Găești, combinatele de fire și fibre sintetice de la Oltenița, Tg. Secuiesc, Miercurea Ciuc, fabricile de confecții de la Vaslui, Focșani, Craiova, marile complexe de tip industrial pentru creșterea animalelor și păsărilor de la Căzănești-Ialomița, Covasna, Sibiu etc., iată doar câteva din impresionantul număr al obiectivelor realizate în actualul cincinal, a căror punere în funcțiune a sporit considerabil producția de bunuri

de larg consum, precum și a produselor agricole alimentare, contribuind direct la creșterea nivelului de trai al populației.

NUMĂRUL DE SALARIAȚI

În actualul cincinal numărul de salariați s-a mărit cu circa 800 000 de persoane, impresionantă armată a inteligenței și energiei, de care economia noastră în continuă dezvoltare are acută nevoie. Această creștere a avut o influență foarte favorabilă asupra bugetului familial. În plus, majorarea salariilor tuturor categoriilor de salariați a sporit mai mult acest buget. Pe baza acestor măsuri veniturile din salarii sînt în 1970 cu circa 3 miliarde lei mai mari decât în 1965. În același interval de timp au fost sporite pensiile și asigurările sociale cu circa 39 la sută și s-a mărit alocațiile pentru copii.

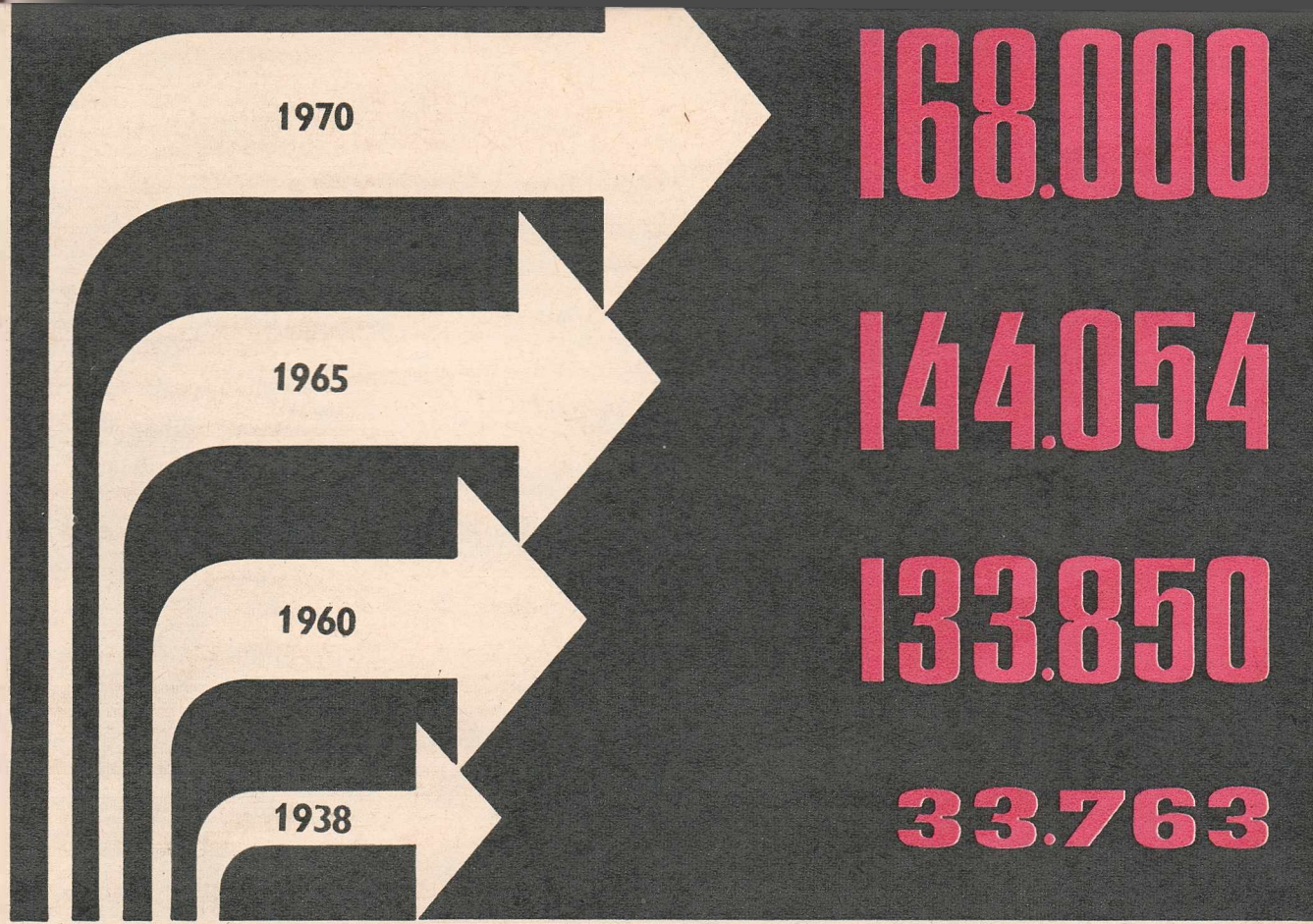
CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCESE PRESTIGIOASE

S-a încheiat un cincinal. Un cincinal care a însemnat pentru țara noastră un salt prodigios înainte în toate domeniile. În cei cinci ani, am înălțat cetăți industriale, am zăgăzuit riuri năvalnice silindurile să nască energie electrică, am sfredelit munți, am construit șosele, am învățat să fabricăm mașini cu care s-ar mândri orice industrie modernă din lume. Și, mai ales, am căutat cu toții, într-un admirabil efort colectiv, să muncim mai bine, mai inteligent, să folosim cât mai plener, cât mai eficient, resursele noastre de energie, precum și resursele țării. Agricultură, în ciuda unor condiții climatice nefavorabile, a obținut succese de anvergură. Mergheliile de cai putere ale Brașovului, mașinile complexe ale «Semănătoarei», lucrările de hidroameliorații executate pe scară largă, dublate de munca vigoasă a milioanele de țărani cooperatori, iată doar câteva din atuurile de bază ale acestei agriculturi.

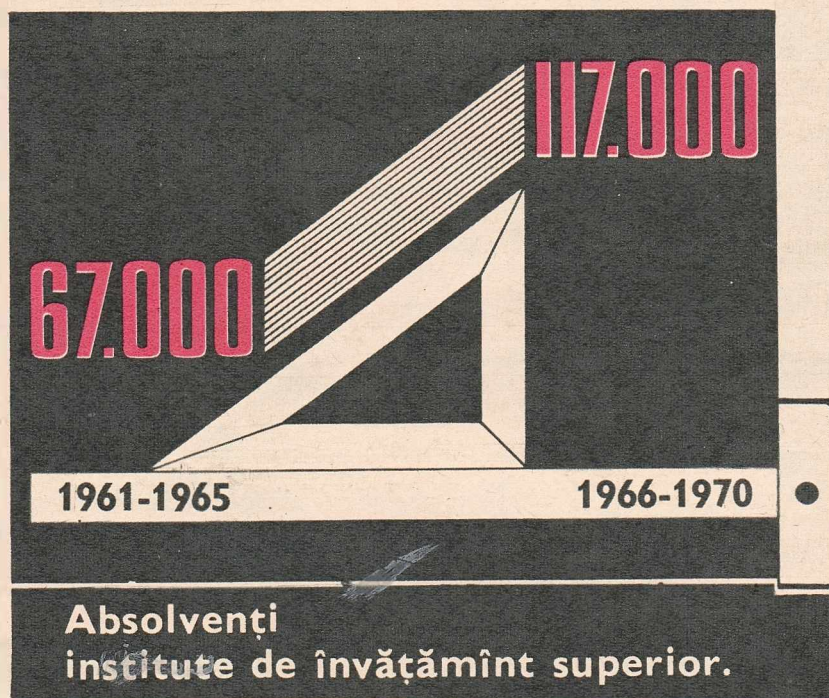
Am construit și dezvoltat o puternică industrie grea, am creat o economie dinamică, multilaterală. Am învățat să folosim cât mai plener resursele noastre naturale. Productivitatea muncii a sporit neîncetat, grație aceleiași hotărâri unanime de a lucra mai bine, mai repede, mai eficient. Urmarea acestui efort constructiv la scara întregii noastre societăți este sporirea vertiginoasă a venitului național, fapt care a permis creșterea necontenită a nivelului de trai al celor ce prin muncă au creat această economie modernă, aceste bogății.

Finalitatea acestor eforturi care au dinamizat economia socialistă a României înălțând-o spre cotele înalte ale adevăratei civilizații este clară. Este scopul suprem al orînduirii noastre, este punctul spre care converg energiile comunistilor, al tuturor celor ce muncesc: asigurarea unor condiții de viață, de dezvoltare multilaterală mereu mai bune pentru toți cetățenii României socialiste.

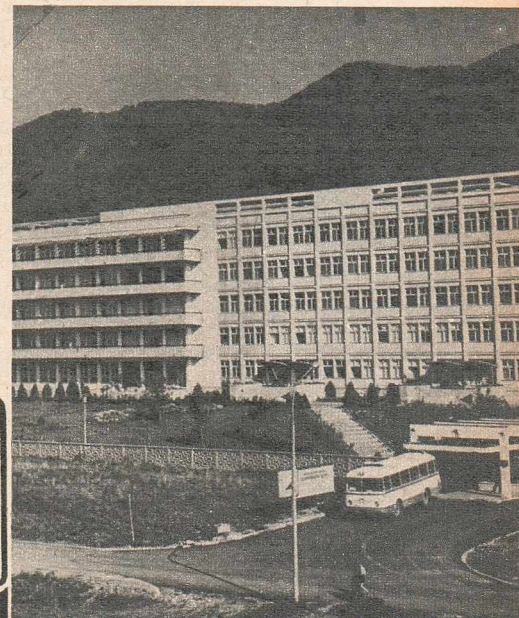
Roadele acestei permanente preocupări sînt vizibile peste tot, le poate constata oricine. În acești ultimi cinci ani am beneficiat mai mult ca oricînd de avantajele unei economii dinamice, în plină dezvoltare, care răspunde din ce în ce mai prompt, mai eficient, exigențelor noastre firesc sporite. Cifrele, graficele, sînt de multe ori mai elocvente decît orice comentariu. Ele reflectă sintetic drumul parcurs, ele sînt oglinda vie a eforturilor neobosite întreprinse în această direcție. Ele reflectă grija permanentă pe care o manifestă partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru nevoile celor ce muncesc. Ele demonstrează adîncul umanism al orînduirii noastre socialiste, justetea politicii Partidului Comunist Român, care a pus, pune și va pune în continuare în centrul preocupărilor sale: OMUL.

Iată dinamica creșterii numărului de paturi, asistență medicală.

Absolvenți
institute de învățămînt superior.

SĂNĂTATE, OCROTIRI SOCIALE

Totul pentru OM. Iată o formulă care în acești ultimi cinci ani a stat în permanenta atenție a partidului nostru. Pentru apărarea sănătății, pentru ca omul din acestor ani să fie mai robust, să se bucure din plin de viață, s-au acordat de către stat 7 miliarde lei (o sumă de circa 11 ori mai mare decît cea alocată în 1950!). Ea s-a materializat în construcția și dotarea ultramodernă a 16 spitale cu o capacitate efectivă de circa 8 800 paturi, a 29 de policlinici. Sînt într-o fază avansată a construcției spitale noi la Baia Mare (fotografia noastră), Galați, Caransebeș, Alexandria, Slatina, Miercurea Ciuc etc.

Pentru ajutorarea mamei și copilului s-au alocat în cincinalul care s-a încheiat 600 milioane lei.

Față de cele 123,2 milioane de lei alocate în 1966 pentru concedii de sarcină și lehozare, în 1970 s-a ajuns la 400 milioane lei. Finalitatea acestor eforturi: a sporit populația țării de la 19 141 000 în 1966 la 20 252 541 în 1970, a crescut durata medie a vieții de la 65,9 ani în 1961, la 68,6 în 1969.

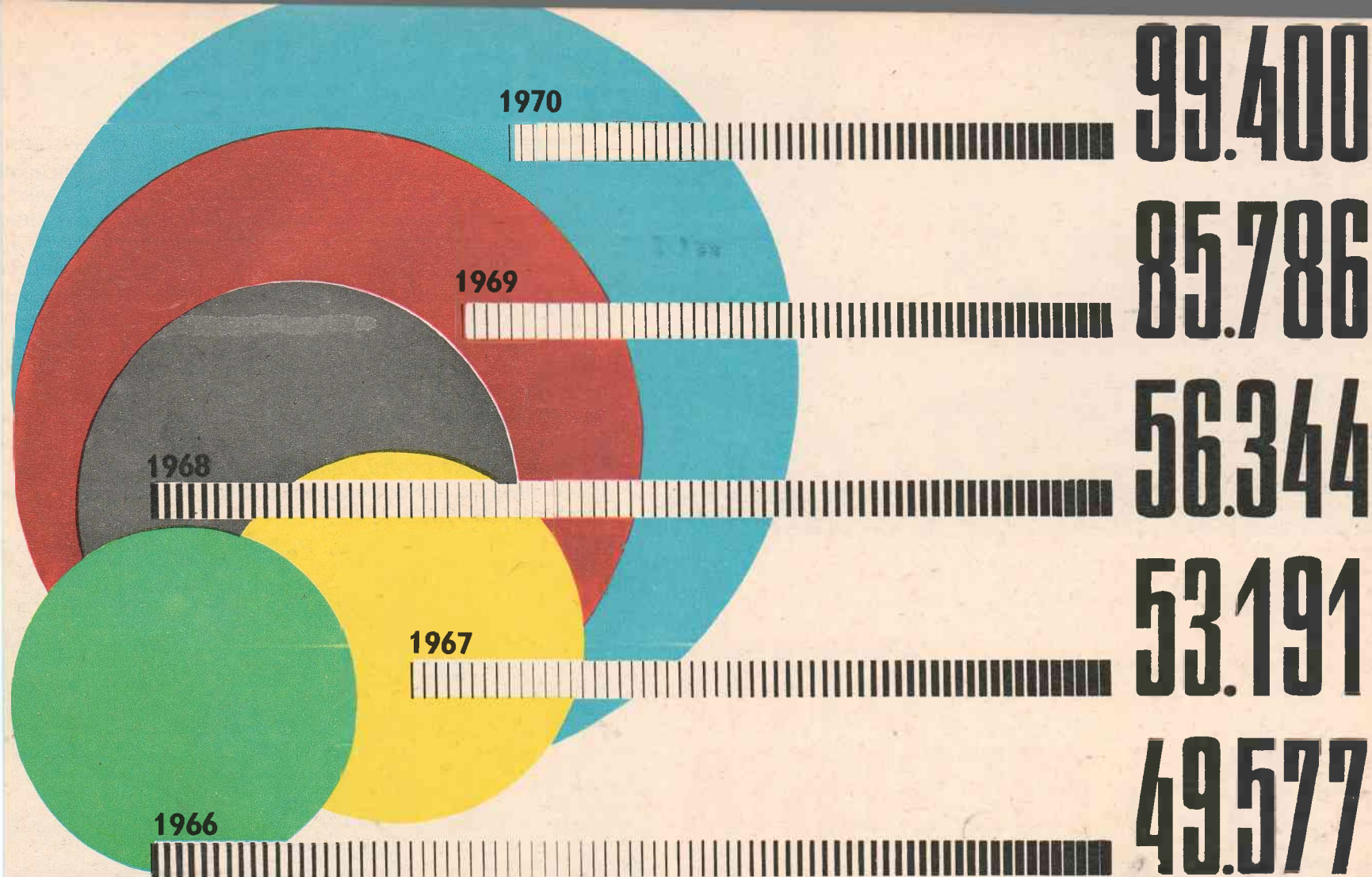
Craiova, vechea cetate a banilor, a cunoscut în ultimii ani o adevărată revoluție urbanistică. În locul cartierelor sărăcicioase s-au deschis largi magistrale, blocuri cu mai multe nivele, modern concepute, dotate cu tot confortul (8 898 de apartamente au fost construite în județul Dolj în ultimii cinci ani).
Iată cum arată noua Cale a Severinului.

Orașele noastre s-au îmbogățit în cincinalul care s-a încheiat cu numeroase lăcașuri de cultură, cinematografe, cluburi. Splendida casă de cultură din centrul orașului Bacău a fost construită tot în același interval de timp.

**CINCI ANI
DE MUNCĂ
ȘI DE SUCESE
PRESTIGIOASE**

În ultimii cinci ani s-au construit mai multe apartamente decât în cele trei cincinale precedente!

OCUINTE

Cincinalul care s-a încheiat a stat sub semnul construcției. Nu numai a celei industria-

le, ci și a construcției de locuințe, care a atins indici fără precedent. În acești ani, din fondurile statului sau prin credite acordate de stat au fost date în folosință 344 300 apartamente (la care se adaugă cele 5 000 apartamente construite de stat în cadrul ajutorului

pentru sinistrați), 1 250 000 de cetățeni (adică echivalentul a citorva orașe mari) s-au mutat în apartamente construite în această perioadă de timp. Statul a alocat peste 16 miliarde lei pentru apartamente puse la dispoziția oamenilor muncii și s-au investit alte 7,5 miliarde

pentru obiective destinate gospodăriei comunale.

Practic, nu există oraș care în această perioadă de timp să nu se fi îmbogățit cu străzi, blocuri, cartiere noi, din an în an mai frumoase, mai bine construite.

linie arhitecturală modernă, dotare la nivelul tehnicii mondiale: așa se prezintă noua Fabrică de confecții din Ocșani.

Așa arată interiorul unui mare magazin de produse electrotehnice și de uz casnic din centrul Capitalei. O gamă variată de frigidere, radiouri, televizoare, mașini de cusut ș.a., de o calitate mereu mai bună, stau la dispoziția exigentului cumpărător al anului 1971.

Întrebarea aceasta va naște, sigur, sute și sute de contravene. Nu mi-aș dori să fiu arbitru întru luarea deciziei celei mai obiective. Și totuși, după unele completări, mulți vor admite că într-adevăr...

Există o categorie de meseriași — în ultimul anuar statistic figurează peste 500 000 — care au scos «din pământ» și au presurat pe toată harta țării palatele industriei din era socialistă României. Oamenii aceștia cu domiciliu instabil, care pleacă bucuroși de la Suceava la Turnu-Măgurele sau la orice altă adresă nouă, și-au statornicit pasiunea și priceperea în acești ani ai noștri, când șantierele au devenit un peisaj tot mai frecvent și familiar. Se vorbește deseori despre constructori-veterani chiar dacă vârsta de pe buletin nu atestă acest titlu. Și școala constructorilor capătă — sub semnul perspectivelor îndrăznețe, elaborate de partid — mereu și mereu mai mulți elevi dascăli, «generația șantieristilor» măsurându-se după repere mai puțin obișnuite. Constructorii lasă în urma lor certitudinile durabile, vizibile pentru mulți ani înainte. Iată de ce meseria de constructor are toate șansele să fie considerată cea mai frumoasă din lume.

ȘTIȚI CARE-I MESERIA CEA MAI FRUMOASĂ DIN LUME?

O VIAȚĂ ÎN 72 DE „VIEȚI”
ȘI CEVA...

I-am cunoscut familia, întâmplător, anul trecut, prin vară. Copiii — un băiat și o fată — sînt acum oameni în toată firea, cu facultatea absolvită, la rosturile lor, ba chiar cu un proaspăt moștenitor — un băiat al băiatului. Soția este și dînsa pensionară. Zic: «și dînsa...», pentru că în vara trecută... Tatăl familiei făcuse cerere de pensionare. Cîteva zile, poate chiar o săptămînă să fi trecut de cînd scrisesese cererea. Cîteva zile în care toți ai casei nu mai recunoșteau în dînsul pe cel de totdeauna. Devenise tăcut, neliniștit și trist. Soția știa mai bine decît oricine ce gînd și ce dor îl macină. Și i-a spus doar începutul unei fraze: «Dacă vrei tu...» Atunci, fața i s-a înseninat: «Nu-i așa? Încă nu mă pot simți pensionar. Plec!» Și a plecat...

Mi-am reamintit episodul acesta mai zilele trecute. La vremea lui îl înregistrasem ca pe un amănunt cotidian din viața unui om. Se pare însă că selecția amintirilor o face, mult mai înțelept, subconștientul nostru. Pentru că, duminică trecută, cînd știam că «nea Lulică» vine în București, am simțit nevoia să fac o vizită familiei sale, cu intenția precisă de a-l descoase. Știind că sînt ziarist și ghicindu-mi, probabil, «stratagemă», a ținut să mă prevină din capul locului: «Dacă scrii ceva despre mine, dacă-mi dai numele în ziar, să nu mai intri niciodată în casa mea!» O spunea foarte serios, ba chiar aspru. Așa că mi-am pus caietul, frumos, în geantă și am vorbit cu gazda mea într-un mod absolut... inofensiv. Am parcurs cu dînsul amintiri care l-au înviorat într-atîta încît aveam senzația că discut cu un adolescent. Chiar și chipul său arăta așa: «...Cînd abia pornisem șantierul fabricii de la Turda, vine pe-acolo un «domn» și-mi zice cu zîmbet antipatic, uitîndu-se la cei

cîțiva flăcăiași: «Cu ăștia de poartă căciuli și-n toiul verii crezi că ai să construiești industrie în Turda?!» Nu l-am suduit, deși aveam mare poftă s-o fac. I-am prezis numai că «ăștia cu căciuli» vor deveni, peste puțin timp, experți în construcțiile cele mai complicate. N-am spus drept? Doar se vede în toată țara. Ei, am mai avut eu o mare ambiție: să mă plimb cu un automobil făcut în România. Și iată că...» Aici soția îl întrerupe: «Da, numai că tu nu ai mașină «Dacia». «Ei și, ce dacă n-am eu?! Au atîția alții! Mă plimb cu a lor. Esențial este că umblă pe șosele mașini de fabricație românească. Îmi pare rău numai că am scăpat ocazia să lucrez și eu la construcția uzinei...»

În schimb, de cînd a ieșit inginer, «nea Lulică» a lucrat la mai toate obiectivele noi ale chimiei. Ca montor, în special. Zîmbește, zîmbește și nu mai e lîngă noi, la masă. Umblă în trecut, pe la Făgăraș, Copșa Mică, Roznov, Săvinești, Suceava, Năvodari, Tîrgu-Mureș, Turnu-Măgurele...

Au tot încercat unii și alții să-l rețină prin minister. N-a putut să stea. «Eu în două-trei ceasuri mîntuiam cu hîrțile. Și după aceea, pînă treceau cele opt ore de lucru simțeam cum turbez».

— În 1950 lucra în minister. Începuse construcția primelor furnale la Hunedoara (intervine în vorbă, soția). Și primul care s-a înscris, voluntar, ca să plece acolo a fost el (unul ziceau că-i cam sucit). Copiii erau mici. Totuși ne-am dus...

— Pe cîte șantiere ați lucrat pînă acum? — întreb eu.

— Păi, m-am pornit eu, odată, să le număr. Mai demult. Erau, la un moment dat, 72 de șantiere...

— Și nu v-ați săturat să tot bateți drumurile și... noroa-

Pentru maestrul principal Matei Stadler performanțele se măsoară pe verticală: cel mai înalt coș al termocentralei de la Mintia-Deva, de 220 m, era însă nu numai cota cea mai înaltă a construcțiilor realizate, dar și încununarea activității sale de veteran. Căci cei 15 ani petrecuți la șantierele de la Călan, Hunedoara, Borzești, Galați, București-Sud sau Craiova constituie o cavizită care recomandă nu numai pasiunea constructorului, dar și frumusețea muncii sale.

Inginerul Constantin Saulea și-a început cariera de constructor instalații la Galați. Chipul vârsta îl prezintă ca pe un om tînr. Și totuși cele trei lămoare — de tablă groasă, Slebing de benzi la rece — conferă biografiei sale o consistență care îi măsoară în alt fel anii decît obișnuita numărătoare calendaristică (stînga sus).

iele șantierele? În loc să vă odihniți...

— De ce să mă odihnesc dacă nu-s obosit?! (iar se testează cam tare la mine).

— Păi, aveți tot dreptul. Știți, pensia...

— la mai dă-o încolo! M-am întors, de fapt, la Rîmnicul Vilcea pentru inginerul Carp Tiberiu — directorul grupului de șantiere. Uite, despre el ai putea să scrii. Ai avea...

— Cum adică, v-ați întors pentru el?

— Vezi, l-am întîlnit anul trecut, i-am spus că ies din pensie și el m-a rugat: «Haide nea Lulică să mai facem cincinal!» Puteam să-l refuz? Pe inginerul Carp îl cunosc din '47. Am lucrat ultima oară împreună la prima etapă a platformei chimice de la Rîmnicul Vilcea. Acuma, avînd de făcut Uzina de utilaj chimic, dublarea capacității cominutului, care s-a terminat în 1969, urmează soda III — Cămin. E mult de lucru acolo. De pensie-mi arde mie?

— Și deci... numai pentru inginerul Carp v-ați întors? Numai pe dînsul îl cunoașteți acolo?

— Da' de unde?! Cu maestrul Giurgea am lucrat iar de-o viață. Pe inginerul Tronaru Nicolae l-am cunoscut la Ocna Mureș, cînd era student, în practică. Ce băieți buruitori, Ieremia Cramarencu a lucrat ca șofer la I.M.B. Terminase liceul și umbla cu manuale în mașină! Cum avînd un pic de răgaz, învăța. Este un inginer eminent, lucrează și el cu noi la Vilcea. Și cu maestrul Doican Vasile ne știți de-o veșnicie. Acum e la Făgăraș, dar ne-a anunțat că vine...

— Pe vremea cînd se construia Suceava industria mai pe la început, am cunoscut și eu (și am scris) doi ingineri, tineri absolvenți, pe Sanițchi și Boghez. Nu cum știți pe unde mai sînt? Tot pe șantierele chimiei?

— Sigur! Dinu Boghez e inginer șef la noi, la Vilcea. Puiu Sanițchi lucrează la Slatina.
 — Și de ce ziceați că directorul dv. e un om atât de grozav încât v-a convins...
 — Cum, adică, de ce-i atât de grozav? Fiindcă face combinații, de aceea! Vouă, ziaristilor, vă place să scrieți despre lucruri neesențiale. Știi ceva? Nu există meserie mai frumoasă pe lume decât cea de constructor. Mă crezi?
 Sigur, cum să nu cred! Oricine crede, pentru că nu-i de crezut doar cu sufletul, ci și cu ochii. Ceea ce face un con-

structor rămâne. Un constructor nu va avea niciodată senzația că și-a irosit viața de pomană. Când zici șantier, știi sigur că acolo se pregătește să bată o inimă puternică și generoasă, care îmbogățește, o dată mai mult, viața întregii țări. Meseria de constructor conține atîta robustă poezie încît și-e și rușine să te aventurezi în descripții...

Cît despre «nea Iulică» — acum m-am hotărît: nu-i dau numele «la ziar». Altfel risc, într-adevăr, să nu-i mai calc pragul. Și mi-ar părea rău.

Viorica CIORBAGIU

SCRISORI CĂTRE UN PRIETEN

Iubite prieten, mă achit de promisiune scriindu-ți despre oamenii și faptele întîlnite în peregrinările mele. Despre cele care consider eu că merită consemnate. Încep cu Porțile de Fier, nu numai fiindcă aici se înalță (sau, mai precis, s-a înălțat deja) una din cele mai impunătoare cetăți ale lumii, ci și pentru că aici l-am cunoscut bine pe inginerul Gheorghe Sălăgeanu, șeful șantierului 1-I.C.H., un nume care nouă, gazetarilor, ne e familiar: cunoscut din presă, din relatările colegilor, de pe semnăturile lăsate simbolic pe alte șantiere. Să nu te aștepti la fapte senzaționale, fiindcă ele nu depășesc adesea cotidianul. Cel puțin pentru ei, oamenii șantierelor, învățați să facă zilnic ceva nou.

Omul are 44 de ani, și dacă n-aș cunoaște acest amănunt mi-ar fi greu să-i apreciez vîrsta. Pare cînd prea băut de vînturi, cînd mult mai tînăr, dacă-ți povestește despre munca lui, despre viața de pînă acum, care se confundă cu istoria marilor șantiere energetice ale țării. Și de obicei așa se întîmplă. Mie această transfigurare mi se pare normală. Și iată de ce: n-am mai recunoscut șantierul, deși «îl învățasem» bine cu cîteva luni în urmă. Or, cum să nu fii cuprins de sentimente, cum să vorbești fără pasiune cînd vezi că viața ta, truda spiritului și a miinilor tale prind contur cu marile ziduri innoitoare ale socialismului. La Bicaz, lucrînd între 1953 și 1961, a cunoscut o fată, s-au căsătorit. Pe șantier i s-au născut cei doi copii, — Maria și Puiu. A urmat apoi Argeșul. Ce s-a făcut acolo, știi și tu. În 1964 întrea familia s-a mutat la Porțile de Fier. Cînd a pus Sălăgeanu piciorul pe malul Dunării, vîntul era la fel de dușmănos ca și astăzi, cînd am fost obligat să-mi pun căciula. Cu o singură deosebire. În afară de apă și piatră seacă, nu se vedea nimic. Ce e acum, e greu să spun. Dacă și-aș descrie hidrocentrala în cîteva tomuri, cînd ai vizita-o tu și-ar părea la fel de necunoscută.

A urmat organizarea coloniei (simbolic acest cuvînt găsit de constructori, nu de poeți). «La 7 septembrie 1964 — îmi spune cu exactitate inginerul, fără să consulte vreo însemnare — era deja atacată prima fază a digului».

Îl întreb ce i s-a părut mai anevoios pe șantier, și rîde. Apoi se reculege și-mi răspunde: «La început, devierea fazei întii a Dunării, partea de batardare celulară — o lucrare clasică dar de concepție nouă — apoi lucrările de betonare la ecluză și centrală».

Îi prezint în culori deschise Bucureștiul. «N-am tînjit după centru — îmi spune — aș fi ajuns cu siguranță, dar ce să fac la oraș? Lucrările pentru care mă zbat eu rămîn, se văd, necazurile au trecut, par niște amintiri ale altuia, străine».

Să-ți prezint cel mai adevărat lucru despre Sălăgeanu:

dacă ai să-l cunoști, ai să vrei să rămîneți prieteni.

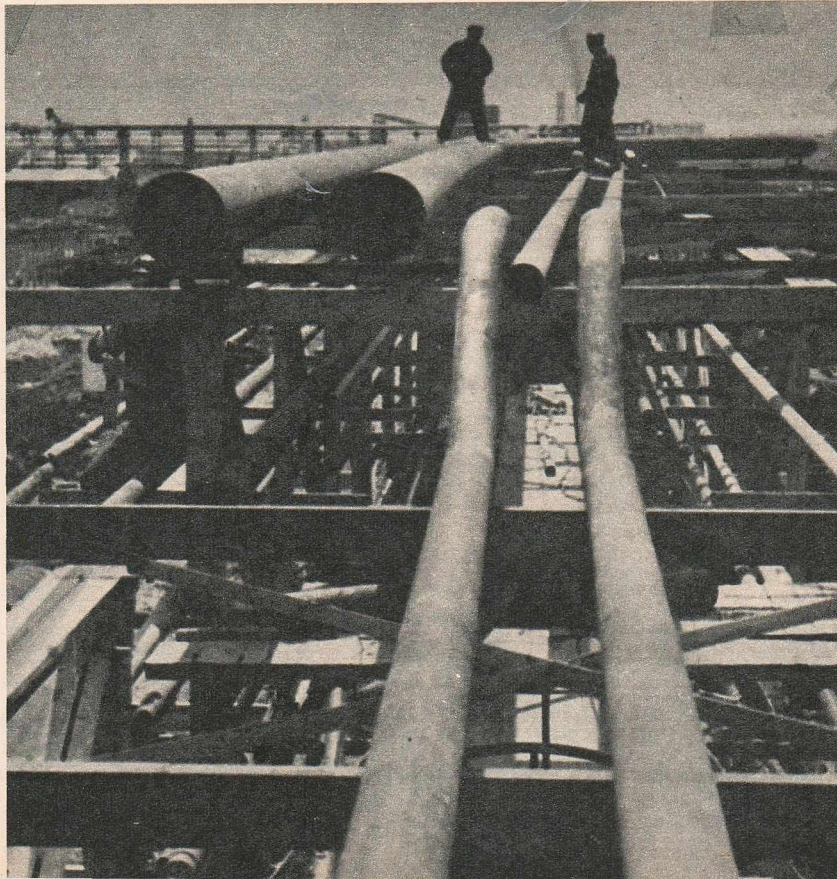
Dacă îți închipui că oamenii despre care îți scriu au învățat să vorbească precum în cărți, te înșeli. Procesul e exact invers: ziaristii și scriitorii simt nevoia să îi reproducă, să-i citeze, și nu numai pentru a da culoare scrierii. Sînt frazele cele mai pline de autenticitate. Inginerul Ion Bugar, inginerul-șef al șantierului energomontaj de la Porțile de Fier, îmi mărturisea cu tonul cel mai firesc că această hidrocentrală a însemnat pentru el un vis. «Tatăl meu — zice — îmi vorbea cu zeci de ani în urmă ca despre o șansă îndepărtată. Eu, fiind din Moldova Nouă, treceam des pe șoseaua din apropiere și îmi închipuiam cum și unde se va înalța. De fapt, Porțile de Fier au fost o speranță a tuturor inginerilor din promoția noastră, sau cel puțin a celor din acest colț de țară. Pentru mine a fost și o alegere sentimentală».

De altfel, e prima hidrocentrală la care lucrez. După absolvirea facultății am mai lucrat pe șantiere, dar numai la termocentrale: Ovidiu, Constanța, Singiorgiu de Pădure. La Paroșeni am trecut la montaj și exploatare. Era prima centrală care utiliza deșeurile de cărbune. A urmat Brazi, cu turbine care dădeau nu numai lumină, aburul lor era folosit în industrie. S-au redeschis Paroșeni și m-am întors, deși nu bănuiam că o voi lua de la capăt. Am trecut deci prin toate centralele termo, acum sînt la o hidrocentrală și țin să particip și la montarea unei centrale atomoelectrice».

Omul mi se destăinuie calm, firesc, și tocmai în această liniște bănuiesc certitudinea realizărilor și a dorinței exprimate. Vreau să menționez un amănunt care te va ajuta să-l cunoști mai bine: pe toate șantierele de care ți-am amintit a mers de la început și a plecat cînd s-au încheiat lucrările.

Dacă am să spun că pentru inginerul Bugar între familie și șantier se poate pune semnul egalității, n-ai cum să afirmi că exagerez, fiindcă am să-ți aduc argumente: omul s-a căsătorit la Paroșeni, pe șantier deci, iar cei doi băieți — Alexandru și Ion — sînt născuți tot aici. Ți se pare un lucru obișnuit? Și lor, cred, din moment ce toate șantierele sînt cunoscute și de copii, și de soție. Nu cred însă că viața e chiar de invidiat, mai ales dacă o privești din afară. «La Singiorgiu am început-o de la lampa de gaz, nu aveam nici o sursă de lumină în jur. Abia pe urmă am montat un mic generator ca să ne putem organiza șantierul». Cred totuși că în acești oameni ai șantierelor există un foc lăuntric clocotitor, pasionat și generos, pe care îl transmit coloșilor pe care-i construiesc.

Petre ANGHEL

Chiar pentru un ochi neavizat această construcție a fundațiilor este imaginea binecunoscută a începutului. Spre deosebire de teoria clasică, în cazul șantierelor, paralelele sfîrșesc însă prin a se întîlni în aceleași impresionante construcții ale socialismului.

porție dublă

Mai deunăzi, stăteam cuminte la rînd, la un pachet de carne preambalată, într-unul din magazinele cele mai centrale, mai frecventate, mai bine aprovizionate din Capitală: POLAR, din apropierea Pieței Romane.

Șirul de oameni se urnea tare încet, că, deh!, pînă se cîntărește marfa, pînă se calculează suma de plată, vremea trece!

Ciudat era însă faptul că pe fiecare pachet de carne se găsea lipită cum nu se poate mai vizibil o etichetă pe care se menționa clar, cu litere mari: CARNE DE PORC, apoi un șir de hieroglife, precum: N.I.D. 731/63 CICALCF, și apoi iarăși pe înțeles: «Fabrica Antrefrig», după care, pe eticheta pachetului clientului din fața mea se mai găsea scris: prețul: lei 23,50/kg; greutate: 1 345 g; costul 31,60 lei.

Prezența cîntarului în asemenea situație era, desigur inutilă, iar folosirea lui, superflută.

Vinzătoarea însă nu era de această părere. Din care cauză, probabil, fire vigilentă fiind, punea cu grijă pe taler fiecare pachet cu carne și de fiecare dată avea altă opinie decît... eticheta fabricii! Nu divergențe mari, ferit-a sfîntul! Cam între 15 și 75 de bani la un pachet; o bagatelă. (De pildă, pentru pachetul sus-menționat a pretins și încasat 32,25 lei!)

Am întrebat-o, naiv, de ce se mai obosește cu cîntăritul, cu care se obosiseră mai înainte alții, tocmai ca s-o scutească pe dînsa de oboseală. Atît mi-a trebuit! Ce nu mi-a spus? Cum nu m-a făcut? Și zgîrie-brinză, și cîrpănos, și unghie-n-gît, și burghez îmbrăcat, și huligan, pînă chiar și intelctual, și... «ce te bagi unde nu-ți fierbe oala? Te găsiți mai deștept? Eticheta e pentru ăia de la fabrică, nu pentru clienți!» (!!).

Iar ca să mă învăț minte, pe mine a refuzat să mă servească. Ca un făcut, responsabilul magazinului n-a fost de găsit nicăieri, așa că a trebuit să părăsesc localul cu coada între picioare, după ce am încercat zadarnic să aflu de la ceilalți salariați ai magazinului măcar numele vinzătoarei cu maniere atît de «civilizate» față de buznarul și obrazul cumpărătorilor.

Am avut totuși un pic de noroc: alături, la «Leonida», aceeași marfă se vindea în ritm alert, corect, în condițiile pecuniare stipulate pe eticheta fabricii; pe scurt, fără «ciupeală». M-am ales și eu cu un pachet și m-am îndreptat spre casă.

Perdaful cu care am fost tratat la «Polar» nu mi-a fost însă suficient pentru ziua respectivă. Urcat în troleibuzul 86 pentru a ajunge la domiciliu, asist la următoarea scenă: un elev de vreo zece ani îi da incasatoarei nr. 17 919 o monedă de 1 leu, cere bilet de 50 de bani și primește rest... trei piese de 15 bani! Elevul roagă sfios să i se mai dea și cei 5 bani la care mai avea dreptul, pentru ca să poată să-și plătească și biletul de întors; la care, de loc impresionată, nr. 17 919 răspunde acru: «N-am!», și începe a privi pe fereastră. Eu, iar îmi fac de lucru și atrag atenția că cele două piese de 25 de bani cu care tocmai îmi plătisem biletul ar reprezenta soluția fericită a problemei.

Ce-a urmat? Poate că n-o să mă credeți, dar chiar dacă nr. 17 919 ar fi fost de față cînd a «discutat» cu mine vinzătoarea de la «Polar» și tot n-ar fi putut să reproducă mai exact și mai fidel absolut același logotip (expresii, conținut și diapazon). Și, culmea, n-a omis să mă trateze și cu: «Ce-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala?»

Noroc că ajunsese la destinație și am coborît repede, curmînd firul «amabilităților» cu care aș putea jura că aș fi fost firitisit în continuare, pînă la capătul liniei.

Ajuns acasă, n-am îndrăznit să-i relatez nimic consoartei; nu de alta, dar încă de la plecare, cunoscîndu-mi năravul, îmi atrăsese atenția insistent... «să nu-mi bag nasul...»!

Mircea NOVAC

UMOR

MARELE ORAS

Note
de călătorie
de
Dorina
RĂDULESCU

Începutul, nașterea unui oraș, îndeosebi a orașelor vechi, este mai totdeauna legat de legendă. Apoi vine istoria să scormonească legenda în praf și în cenușă. Unele orașe și-au pierdut legenda în uitare. Există, acolo unde se află, parcă de când lumea, ca muntii și marea, de atunci când s-a desprins uscatul de ape.

Leningradul își începe existența mină-n mină cu istoria. Se știe că în anul 1703 un bărbat, pe nume Petru, mare și la propriu și la figurat, a pus temelii primei cetăți de pe una din cele o sută și una de insule, spunând poate: Eu sînt Petru și pe această piatră voi zidi orașul meu care va fi capitala Rusiei...

Leagănul orașului a rămas cetatea Petropavlovsk, care a cuprins apoi insulele și insulițele, a îndiguit canale, a desfășurat, ca un prestidigitator, panglicile vrăjite de poduri lungi și s-a așezat solid, omenește, pe aceste locuri vitrege, în gura Nevei, la confluența fluviului cu valurile Golfului Finic, supunînd-o.

Mai tîrziu, în cursul secolelor care-i despart începutul de ziua de azi, Leningradul își țese singur legenda din fapte și realități ce par desprinse din lumea miracolelor. Tării și-au instalat reședința la Petersburg. Peticul de tron a fost mereu disputat de țarevici și țarevne. Lupte subterane cu rețele încîlcite de intrigi au frămîntat și aici, ca și aiurea, familiile domnitoare. Fiecare

țar, cu domnie lungă ori mai scurtă, a avut ambiția curții sale personale; așa au apărut palate romantice sau rigide, după caracterul stăpînitorilor, care și-au lăsat pecetea pe stilul clasic arhitectonic rusesc.

Aici au trăit, au creat, și au murit savantul Lomonosov, arhitecții Veronikin, Zaharov, Carlo Rossi, fabulistul Krilov, compozitorii Glinka, Musorgski, Borodin, Ceaikovski și Rimski-Korsakov, aici a murit marele Dostoievski, care, ca și Cernișevski și Maxim Gorki, fusese întemnițat de țari în cetatea Petropavlovsk, transformată în temniță.

Această «Veneție a nordului», cum i se spune, este leagănul revoluției ruse. Acum e liniște în Piața Decembriștilor, s-au șters urmele «Duminicii însingurate», Palatul de iarnă, în această dimineață nordică, are reflexe metalice. De aici, de la Palatul Smolnii, a izbucnit revoluția și tot aici, în Petrograd, Lenin a proclamat instaurarea statului sovietic.

O istorie ale cărei momente cruciale s-au încrustat în monumente arhitecturale, în opere de artă ce domnesc peste timpuri, dovedind că arta adevărată este permanentă. Toate aceste monumente, palate, biserici și străzi au fost martore ale tragicei epopei a Leningradului, care va dăinui pînă va intra în legendă, epopeea blocadei din ultimul război.

Nouă sute de zile, orașul asediat de hitleriști a rezistat. Leningradenii s-au luptat cu

foamea, cu frigul și cu bombardamentele. S-au luptat și cu morții care, parcă protestatari, s-au întins de-a lungul străzilor, cu dușmanul care se apropia încet de centura orașului, vrînd să-l sugrume. Numai datorită extraordinarului drum croit pe gheturile lacului Ladoga, «Drumul vieții», cum l-au numit asediații, pe unde erau aprovizionați cu alimente și muniții, au putut fi salvate șase sute de mii de vieți eroice, cite mai rămăseseră la ridicarea blocadei.

Am străbătut aleile impresionantului cimitir memorial al celor cinci sute de mii de morți-eroi, pe ale căror morminte, din loc în loc, în ciuda gerului, străluciau flori vii.

Leningradenii te conduc zîmbind peste rînilor vindecate ale trecutului, peste trecutul țarist ce se îndepărtează, pînă la piatra de temelie a orașului. Pe chei, pe podurile Nevei, pe străzi, se plimbă perechi romantice de tineri și bătrîni, fiecare cu Leningradul lui.

Astăzi, șantierul naval început de Petru cel Mare sînt adevărate uzine pentru o flotă puternică, foștii mușici cu bărbi, semisclavi ai unei industrii rudimentare, sînt adevărați meșteri ai industriilor cu care se mîndrește orașul: radio, electrică, optică, turbine mari, electronică etc. În fiecare zi înfloresc 150 de locuințe noi.

Peste istorie, leningrădeanul rămîne harnic, capabil, vesel, prietenos și dispus să-ți vorbească de orașul lui pe care-l iubeste și

de care este mîndru, de monumentele și muzele orașului în care te conduce îndrăgostit și competent. Iarna, împotriva nopților lungi care se întind pînă aproape de amiază oamenii lucrează în același ritm ca și cînd ziua ar fi egală cu noaptea. Iar seara pe care o poți defini numai după ceasornic își cere drepturile ei. Sălile de spectacol sînt pline, în restaurante, orchestre de tineret îmbie lumea la dans, la Teatrul de operă și balet «Giselle» demonstrează cît de mare este dragostea.

Orașul acesta început de Petru cel Mare continuat de Ecaterina cea Mare, orașul în care au trăit atîția artiști mari, leagănul Marii Revoluții conduse de marele Lenin orașul strangulat de marea blocadă fascinantă unde a domnit, o perioadă, marea foamete care a umplut marele cimitir de mării eroi din rezistența blocadei și unde șase sute de mii de asediați au rezistat totuși, cum să-l numești altfel decît Marele oraș Leningrad!

Pe străzi, vîntul spulberă o zăpadă abia căzută. Cu fruntea ridicată, «Călărețul de aramă» privește cu mîndrie silueta puternică și grațioasă a orașului învăluit în ceață se proptește mai tare în scări, cunoscînd de ani și ani, vîntul potrivnic, de nord, pe care va trebui să-l înfrunte totdeauna iarna deci și în această iarnă.

Leningrad, iarna 1970-1971.

de Emanuel VALERIU

ARENA SELENARĂ

Vorbim despre istoria sportului dar participăm arareori la crearea ei. Sintem, cu alte cuvinte, martorii unor realități născute în alte timpuri și care s-au perpetuat în gustul public, cu o mai mare sau mai mică stabilitate.

Atletismul este multiseclar, chiar milenar, ca și pugilatul, cursele de cai sau luptele. Sub forme oarecum schimbate, mai ales în ceea ce privește arsenalul lor material, jocurile sportive respective nu s-au îndepărtat prea mult de originile lor și conservatorismul nostru inconștient este prea slab combătut de încercările ce se fac în vederea descoperirii unor noi discipline, mai direct izvorite din noutatea vieții moderne. Schiul pe apă e încă foarte costisitor, cicloulul prea singular, fotbalul feminin încă controversat și așa mai departe. Ne-am așteptat ca drumurile cosmice ale omului epocii aflate cu un picior în ziua de azi dar cu celălalt în cea de mâine să ne aducă noutăți revoluționare, și poate de aceea am căzut atât de repede de acord să-i adoptăm în marea familie a campionilor sportului pe cosmonauți, la concurență cu alte austeri «clanuri» cum sint, fără îndoială și fără supărare, cele științifice. Într-atât sintem de afectați, la modul pozitiv, de călătoriile inter-astrolabile, încît nu ne supără nici îndrăzneala proprie și nici... concurența. Ni-i disputăm pașnic pe astronauti și ni-i distribuim în părți oarecum egale cu alții, încercîndu-i și cu responsabilități și titluri onorifice cîntărind desigur chiar mai mult decît echipamentul lor strict necesar și — sigur — peste ceea ce le-ar permite să care cu ei centrul atît de sever și preventiv de la Houston.

Faptul că primii vizitatori ai lumii au comparat suprafața ce le stătea înaintea ochilor cu un teren de rugbi (fotbal american, spre a nu-i revolta pe «tifoșii» mingiei peticite) a născut o întreagă literatură.

Curiozitatea altui zburător printre stele care s-a interesat, de-acolo din drumul deschis chiar de el, de rezultatul unui meci de basse-ball de pe Pămînt a răscolit alte vanități și a trezit multe susceptibilități.

În orice caz, din bagajul atît de minuțios drămuț al celor porniți spre Lună nu a putut fi exclus sportul, pentru că acesta era încastrat în însăși ființelor trimise acolo și care — pentru a fi întregi — nu se puteau și sper nici să n-o fi dorit (!) debarasa de sport.

Dar iată că cea mai recentă expediție lunară a avut și un episod sportiv făcîndu-ne, pentru o dată, martori uimiți dar reali ai istoriei sportului. Acolo sus, foarte departe, unul dintre cosmonauți — nu știu dacă cel cu dungă pe costum ori celălalt, atît am fost de emoționat, cel care număra greșit ori bine, în legea lui Lunară — și-a permis să ignoreze orele prelungite de simulare, regulamentele care-i leagă electronic de pupitrele stației de lansare, și să joace golf. Unde anume? Vă rog rețineți: pe Lună! Evenimentul este, fără discuție, istoric. Prima manifestare sportivă selenară a fost una de golf. Cred că tocmai prin aceasta natura selenară și-a dovedit rudenia cu cea terestră acceptînd, fără să se cutremure (sau cutremurîndu-se de plăcere), tocmai acel sport atît de firesc al lovirii unei mingi cu un băț și care cere, fără nici un fel de concesie, o condiție fundamentală: să fie jucat în plin aer, afară, în natură.

Pentru prima oară mi s-a părut că spațiile care separă Pămîntul de Lună s-au topit cu adevărat și prezența umană acolo s-a făcut simțită cu tot ceea ce are ea mai pur și mai nobil, dacă nu vă supărați: cu dorința unor mișcări libere (în ciuda costisitoarelor costume și aparate), a unui gest firesc pînă la identificarea lui cu instinctul, acela al lovirii unei mingi sau pietre cu un băț, care putea să fie sau nu o crosă Dunlop, Spalding sau... Reghin.

Arena selenară ne invită deci tot în natură, tot spre gesturile elementare, spre mișcarea pură, eliberată de complicații, de regulament.

Iată pentru ce cred că nu greșesc cînd îmi explic de ce sporturile noi se nasc (dacă se nasc) foarte greu și de ce nu supraviețuiesc pe Pămînt. Ba cred chiar că nici pe Lună nu prea au șanse. Acolo a pus piciorul, desțelenind pulberea selenară, un joc vechi de cîteva sute de ani...

de Teodor MAZILU

OMUL DE PAIE

«Omul de paie» nu e numai o figură de stil reușită, ci și o realitate, la fel de reușită. Omul de paie există, trăiește, are salariu, se plimbă de colo pînă colo.

Desigur, nimeni nu se naște om de paie, tot așa cum nimeni nu se naște om de știință. De-abia după ce individul dă ochii cu viața, se uită în dreapta și-n stînga, se transformă într-un om de paie... Schimbarea se poate produce greoi, încetul cu încetul, tot la fel de bine cum se poate produce brusc... S-au văzut cazuri de oameni înzestrați cu un caracter de bronz, care s-au trezit de paie fără să se mire prea mult; chiar cînd erau de bronz, ei tinjeau în adînc după paie.

Omul de paie are multe avantaje. De aceea uneori sint și foarte căutați. În primul rînd, omul de paie este extraordinar de mobil. Poate fi mutat fără nici un efort dintr-un loc în altul. Omul de paie n-are nici bagaje, n-are nici mobilă, nici consistență, așa că poate fi ușor transportat. Adevărul este că omul de paie e o natură profund fericită. El seamănă într-un fel cu o sperietoare de ciori, el nu există de fapt, ci doar sugerează că există. Unui om de paie nu i se pretinde nimic. Așa e și drept, ce s-ar putea pretinde unui om de paie? Nimic. Datoria unui om de paie e să nu facă nimic: cum încearcă să se agite, cum nu mai are nici un haz. Un om de paie care dovedește o cît de plîpîndă inițiativă își trădează destinul.

De multe ori omul de paie nici nu e considerat un om, ci un fel de ornament, așa, să mai înveselească decorul... Dacă e de genul masculin, se poate confunda ușor cu o mobilă; dacă e de genul feminin, se poate confunda, la fel de ușor, cu un bibelou... Căci există și femeii de paie... Nu nasc, nu gătesc, nu muncesc. Zac în casă numai așa, de frumusețe. N-au nici o utilitate practică. Aceste femei își păstrează cu înverșunare condiția lor de femei de paie... Sint fericite — asta e tot hazul. Dacă ar deveni femei adevărate, s-ar simți nenorocite. Unele femei de paie care, fără voia lor, au devenit femei în carne și oase, sint bîntuite de gîndul sinuciderii.

Desigur, omul de paie are multe avantaje. Are însă și un singur mare deznoadămint... Așa de ușor și de discret, îl mistuie focul.

de Ioan GRIGORESCU

CAII LUI GÉRICAULT

Ironia soartei a făcut ca doi mari pictori francezi, Géricault și Delacroix, să fi fost elevii unui dascăl cu totul lipsit de vocație care, paradoxal, a pus mina pe penel și s-a «consacrat» picturii numai pentru a se conforma dorințelor familiei sale: Guérin. Anost, de o dezarmantă răceală conformistă, a devenit un exemplu tipic al academismului neoclasicist apărut la începutul secolului nouăsprezece. Pictura se putea foarte bine lipsi de el, dar este greu de spus dacă, fără el, i-am mai fi avut pe genialii lui discipoli. Căci tocmai în atelierul lui de la Paris a fost dat să se întilnească, la amestecatul vopselelor, cele două uluitoare destine. Eugene Delacroix s-a situat, din 1822, în fruntea romantismului francez prin tulburătoarea sa pînă «Barca lui Dante», urmată de cîteva din capodoperele epocii, găzduite astăzi de Luvru: «Masacrul din Chios», «Sfîrșitul Greciei la Missolonghi», «Moartea lui Sardanapal» și «Libertatea conducînd poporul!».

Este greu de spus dacă în asta Guérin a avut vreun merit. Legile echității cer să dăm Cezarului ceea ce aparține Cezarului, și atunci trebuie să recunoaștem că fără Guérin ar fi existat poate și Delacroix, și Géricault, deși s-ar fi putut să fie și altfel, și că mulțumită acestora a rămas un cuvînt în istoria artelor și despre netaalentatul lor maestru. Apărut cu erbicid de Baudelaire, atacat cu causticitate de Ingres, Delacroix și-a plimbat penelul pe plafoanele și pereții Palatului Bourbon, transformînd niște ziduri reci în opere inestimabile. Lupta dintre genii n-a fost niciodată ignobilă, și triumful lui s-a produs simultan cu gloria rivalului său, anul 1855 aducîndu-i marea consacrare lui Ingres, iar 1866 — laurii de academician lui Delacroix. Ultimul avea pe atunci 68 de ani, și obscurul său profesor murise de mai bine de trei decenii, intrînd în uitare o dată cu neplînsa lui înmormintare. Opt ani mai tîrziu se ducea dintre vii și Delacroix, singurul pictor autentic al școlii romantice, cel mai mare colorist al turmentatului veac pe care l-a zugrăvit.

Destinul lui Théodore Géricault a fost mult mai crud. Mort în 1824, în vîrstă de 33 de ani, el fusese cea mai necruțătoare sfidare a academismului practic de netaalentatul său profesor și, cu toate că era cu opt ani mai tînăr decît Delacroix, acesta i se considera elev. Cît timp i-a avut pe amîndoi în atelierul său, Guérin n-a încercat altceva decît să le sufoca amîndurora adevărata vocație, nu din pîsmă, ci din convingerea că artele plastice se opreau la stadiul neoclasicismului și că nimeni și nimic nu le mai putea da ceva în plus peste acest nivel de «supremă desăvîrșire». În artă, nepuțința se grăbește întotdeauna să instaureze legi, numai talentul le sfidează, nu atît din frondă ci din incapacitatea de a se încorseta în ele. Cînd Géricault și-a trimis primele pinze la Salonul oficial din 1812, toate tunetele și fulgerele criticii s-au abătut asupra lui. Așa cum pe Delacroix avea să-l șicaneze Ingres, furia stîrnită de apariția lui Géricault alimenta causticitatea unui alt mare pictor al curentului revolut: David. Dar nici lupta lor n-a fost ignobilă.

În anii mei de studenție, Ilya Ehrenburg, care conferența din cînd în cînd la Institutul de literatură unde îmi făceam studiile, amintea deseori de o pînă de Géricault pe care am revăzut-o recent, la Luvru: «Cursa de cai». Scriitorul își ilustra cu ea teoria despre realism, demonstrîndu-ne că furia stîrnită în rîndurile criticii în jurul acestui tablou nu era decît aparent justificată. Intr-adevăr, caii lui Géricault nu alergau ca niște cai de curse, nici măcar nu alergau ca niște cai adevărați, deoarece în secunda de goană nebună în care îi surprinsese pictorul, picioarele lor se aflau toate în aer, ca într-un galop dement, cele din față întinse aproape la orizontală, cele din spate desprinse de pămînt și aruncate înapoi, într-o poziție în care nici un cal real n-ar putea să-și mențină vreodată echilibrul. Și totuși, forța aceluia tablou, senzația cursei frenetice, întrecerea într-un suprem efort al autodepășirii erau date tocmai de acest amănunt. Ehrenburg mai evoca în sprijinul tezei sale despre realismul transfigurat și o statueta de fildeș pe care o văzuse în casă la Matisse. Era un pahiderm miniatural, cioplit de un artizan african care ținuse să surprindă elefantul în atac. Pentru aceasta, colții animalului au fost răsuciți de sculptor într-o poziție care răsturna legile firii.

Dar impresia furiei dezlănțuite era copleșitoare.

Caii de pe hipodrom n-au alergat niciodată așa cum i-a văzut Géricault. Guérin avea de ce să-și apese inima văzînd ce «orori» ieșeau de sub penelul ucenicilor săi. Caii aceia erau o aberație fiziologică, o absurditate de iconoclast, o elucubrație de om care sfida anatomia și legile sacre ale proporțiilor. Numai un om care nu văzuse niciodată cai îi putea picta așa.

Or, freneticul, exuberantul, vulcanic Géricault nu fusese în pictură decît un «pursing», o creatură de rasă deosebită, un fel de cioară albă a cărei neliniștitoare apariție părea un semn rău, atrăgător de hulă. Marea slăbiciune a vieții lui au fost caii. Nimic nu i-a apărut mai pur, mai sublim, mai nobil ca aceste ființe de vis, nimic mai înălțător decît contropirea trupurilor călărețului și al armăsarului său într-un efort total de autodepășire. De aici i s-a și tras moartea. A căzut de pe un cal, s-a prăbușit în timpul unei goane nebune, și a murit la cîteva pași de animalul care îl ucisese. Iar Guérin îl învățase să picteze cai frumoși, cuminți, măsurati cu echerul, cu anatomia studiată pe butucii măcelarilor, cai pașnici, imperiali, în ținută de paradă, cu un picior ridicat în aer, a triumf... El i-a văzut altfel. Caii lui nu erau simpli cai, ci un ideal de frumusețe. Caii lui nu fugeau, ci zburau, și pentru că nu le putuse pune aripi, îi învățase să alerge pe pinzele lui altfel decît în realitate și să rămîină astfel în istoria artei ca o tulburătoare lecție de realism.

dialog cu cititorii

de H. DONA

O scrisoare interesantă am primit de la cititorul Sp. Proca din Iași. Ca și alți corespondenți ai noștri, dumneasa își exprimă adevărată dezaprobare față de înnoirile introduse încă de la sfârșitul anului trecut în alcătuirea paginilor de actualități. «Inițiativa redacției de a spori numărul de fotografii — și încă reușite — prin diminuarea spațiului rezervat materialului scris... conferă publicației un aspect mult mai variat și atractiv... Nu abandonați noul procedeu adoptat, ca și noul mod de prezentare a materialelor din revistă: formula e sugestivă». Nu o vom abandona pînă nu vom găsi una mai bună.

În continuare, cititorul nostru își exprimă dezacordul față de unele aprecieri apărute în revistă cu privire la filmul «Sunetul muzicii» și la serialul «Doamna Bovary». Respectăm părerea interlocutorului nostru, mai ales că e expusă în modul cel mai urban cu putință și se sprijină nu pe sentințe, ci pe argumente, dar îl rugăm să accepte și dreptul unora sau altora dintre cei care scriu în revistă de a avea puncte de vedere personale în legătură cu producțiile puse în discuție. Am publicat — respectînd cu strictețe adevărul — rezultatele anchetei pentru cititori, dar e clar că aceste rezultate nu ne obligă la adoptarea unor păreri pe care nu le împărtășim.

Din Dorohoi, un cititor, M. Andreico, ne întreabă ce este «Kitsch»-ul, despre care a citit în unele cărți și publicații. Kitsch este un cuvînt german care exprimă o anumită formă de prost-gust. Desigur, prostul-gust este etern și prezența lui (deseori masivă) poate fi înregistrată de-a lungul întregii istorii, de la sumerieni pînă în zilele noastre (și, probabil, și în continuare). Kitsch-ul este acel tip de prost-gust pretențios și adesea costisitor care a înflorit în Europa (și mai ales în Europa centrală) la sfârșitul secolului trecut și în primele decenii ale secolului nostru. Fiecare dintre noi s-a întîlnit cu manifestări tipice ale Kitsch-ului: piticii de ipsos sau faianță din grădinile burgheze de altădată, pahare de țuică sau de vin pe care sînt pictate scene istorice, butelii sau sticlucle de colonie în formă de monumente istorice, perdele cu brizbize la cabinele camioanelor de mare tonaj, vile în stil maur cu elemente rustice și agrementate cu un acoperiș de pagodă etc., etc. Spre deosebire de prostul-gust, să-i zicem plebeu, Kitsch-ul se vrea «cultural», «elevat», și devine prin aceasta și mai ridicol. În rîndul unor snobi ultrarafinați din Occident a apărut în ultimii ani moda de a colecționa obiecte «Kitsch» sau chiar de a aranja încăperi întregi în acest «stil». Operația e foarte delicată și cere nu numai un bun-gust perfect, ci și un anumit geniu al ironiei decorative.

Cititorul V. Beldoiu din Tr. Severin ne trimite o lungă diatribă împotriva «modernismului». După cît se pare, cunoștințele în materie ale celui care ne scrie sînt recoltate nu atît prin studierea operelor respective, cît prin foietarea paginilor de varietăți ale ziarelor. E cam puțin. Ne încintă însă rapiditatea cu care cititorul severinean și-a însușit un argument foarte mult vehiculat în anumite publicații: vina principală a modernismului nu constă în faptul că se îndepărtează de o anumită viziune tradițională (teză care, în definitiv, poate fi susținută), ci în faptul că nu sînt suficient de... moderniști, că se raliază unor curente vechi de 10, 20, 30 de ani!

O scrisoare plină de umor am primit de la cititorul Rusu Kolea din Vaslui. Dumnealui a avut neplăcuta surpriză să primească câteva scrisori anonime de la niște șmecheri sau tembeli care îl amenințau cu «flăcările iadului» dacă nu continua stupidă corespondență. Dar mai bine să-i dăm cuvîntul: «Mi-aduc bine aminte că la primirea celei de-a treia anonime am ținut să văd ce mi se întîmplă a treisprezece zi, dată fixată de omul din umbră, cînd asupra mea se va abate o mare nenorocire în cazul în care nu expediez treisprezece copii după scrisoarea lui... Pe la orele 15 ale acelei zile de noiembrie a apărut și nenorocirea travestită într-o decizie prin care mi se aducea la cunoștință majorarea salariului meu de la 1720 la 1840 lei». Pe tovarășul Rusu îl felicităm pentru avansare, iar despre autorii anonimelor nu putem decît constata că mare e grădina lui Dumnezeu și încă slabă acțiunea de depistare întreprinsă de serviciile neuropsihiatrice ale policlinicilor și spitalelor.

Dintr-o anonimă demascatoare, sosită dintr-un oraș de la marginea Transilvaniei, cităm o singură frază: «Sîntem partizanii unor ore de calvar care ne fac viața imposibilă». În materie de profesiune de credință mașochistă, n-am citit de mult așa ceva reușit.

Pe marginea fotoreportajului «Viitorul neprevăzut al roții olarului» de la Electroceramica-Turda, apărut în nr. 2/71, inginerul Emil Crețu Vincșan de la fabrica Ceramica din Timișoara ne scrie, pentru a ne informa, că și fabrica la care lucrează (și care aparține Combinatului de industrie locală) fabrică articole de ceramică electrotehnică, unele dintre ele în exclusivitate pe țară. Am luat notă, iar reporiții noștri și-au trecut în agendă și mica uzină timișoreană.

Coco Chanel, într-o fotografie recentă, purtînd, bineînțeles, unul din taioarele ei clasice. Criticii de specialitate afirmă că ea ar fi fost «principala responsabilă» pentru felul cum arată și cum se îmbracă femeia secolului XX.

COCO CHANEL SAU PARADOXUL MODEI NEDEMODABILE

«Printr-un soi de miracol aplica modelii care pînă atunci păreau aplicabile numai picturii, poeziei, muzicii». (Jean Cocteau)

Un simț artistic rafinat, refuzul oricărui extravaganțe, intuiția faptului că vestimentația trebuie adaptată noilor condiții de viață ale femeii au făcut din Coco Chanel — de curînd decedată la Paris, în al 88-lea an al vieții — cea mai mare creatoare de modă a secolului XX. Coco Chanel a reușit să se impună și să domine elaborînd un stil de o eleganță simplă și confortabilă. A lansat — spre deosebire de cei de-o breaslă cu dînsa, care urmăreau exclusivul, unicatul — modele a căror imitare era la îndemîna oricui. «Dacă o modă nu e adoptată de toată lumea — susține ea — nu valorează nimic. Rămîne o excentricitate gratuită... Vreau ca rochiile mele să coboare în stradă». Și rochiile ei au coborît în stradă, reproduse în milioane de exemplare. Croitoreasa care a îmbrăcat pe cele mai celebre și mai bogate femei ale ultimelor decenii — actrițe și regine, cîntărețe și soții de magnafi — a făcut totodată din eleganță un ideal accesibil micii funcționare cu buget modest, femeii obișnuite. Inovațiile ei au dăinuit. Maestra a reușit să creeze solid și trainic, într-un domeniu fatal supus efemerului, în care «marile noutăți» se nasc și mor în fiecare sezon. Folosind puterea de convingere a simplității și bunului-gust, a izbutit să realizeze, după cum spunea Christian Dior — un alt faimos creator în domeniul vestimentației — «o revoluție majoră în modă, cu o rochie neagră și un șirag de perle».

În evocările prilejuite de dispariția ei se amintește momentul cînd, în 1914, recent sosită la Paris, Gabrielle Bonheur Chanel — supranumită din copilărie Coco, din cauza obiceiului de a se trezi o dată cu cîntatul cocoșilor — și-a făcut apariția în mijlocul mulțimii elegante care asista la cursele de cai. Cochetele timpului aveau pe atunci «talii de viespe», strînse în corsete zdravăn, șnuruite, purtau rochii lungi și complicate, agrementate cu volănașe și danteluțe, pălării împodobite cu păsări și flori, savante construcții de bucle și cocuri. Taiorul sobru și pălăria simplă a domnișoarei Chanel le-au făcut pe toate celelalte femei să pară brusc demodate, îmbrăcate pretențios și fără gust. Multe au considerat-o doar o originală — și mai multe au fost impresionate de noutatea acestui fel de îmbrăcăminte. Unul dintre marile merite ale Gabriellei Chanel a fost faptul că stilul creat de ea a eliberat femeia de atribuțiile chinuitoare ale vestimentației anilor de la începutul secolului, de corsete, rochii pînă la pămînt și pieptănături complicate. În concepția ei o haină elegantă era haina în care te simți bine, care nu deformează trupul după propriile ei canoane, ci se adaptează lui și îl lasă să se miște liber.

Și-a început cariera modest, deschizînd în 1913, la Deauville, un «boutique» în care vindea pălării, pe lîngă ele câteva pulovere tricotate de mina ei și — culmea! — pantaloni pentru femei. Și-a continuat-o la Paris transformînd jerseyul, folosit pînă atunci

numai pentru confecționarea lenjeriei, într-un material din care a croit rochii suple, în stilul devenit clasic sub numele de «chemisier», taioare la care a asortat bluze de mătase. În mai puțin de cinci ani, «La Maison Chanel» se bucura de faimă și prestigiu în întreaga Franță, iar curînd după aceea stilul promovat de ea se impunea de ambele părți ale oceanului.

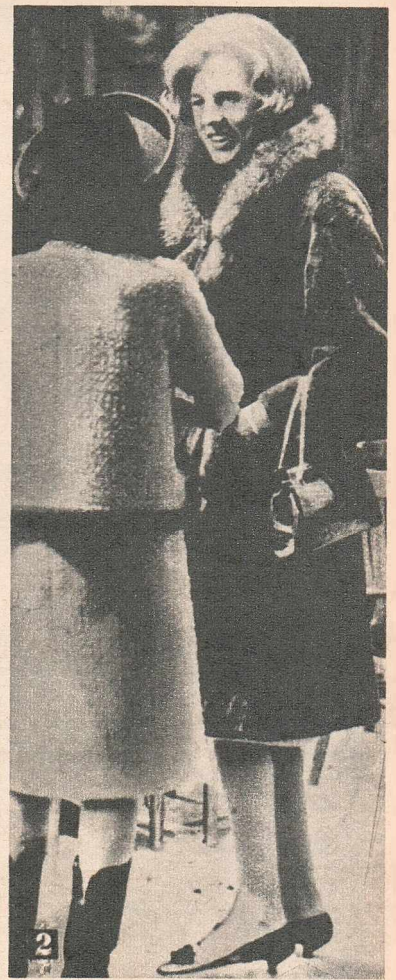
În cei peste 50 de ani de activitate, «la grande Mademoiselle» a adus vestimentației feminine inovații esențiale, multe dintre ele rămînd legate de numele ei. Clasicul taior «Chanel», simplu, drept, fără guler — «modelul cel mai imitat din lume» — este poate cel mai nimerit exemplu în acest sens. Dar trebuie, în egală măsură, amintită «la petite robe noire» — cum le place francezilor să numească rochia neagră sobră, nepretențioasă, potrivită în toate ocaziile, împodobită numai de cîteva rînduri de mărgele — tot atît de îndrăgită azi ca și acum zece sau douăzeci de ani. De asemenea, moda revoluționară a pantaionului și puloverului, taiorul sport din tweed, fusta plisată, trenciul, bluza în dungi, pălăria bretonă ș.a. Tot ea a lansat — într-o epocă în care femeile nu se parfumau decît cu mirosoare de violete, lavandă, garoafe sau chypre — celebrul «Chanel 5», amestec subtil de esențe, botezat cu numărul ei porte-bonheur — inaugurînd cea dintîi, pe scară mare, imbinarea creației de modă cu parfumeria și cosmetica. Căutînd elemente care să învieze culorile îndeobște închise pe care le prefera pentru rochiile și taioarele ei, să facă sobrietatea lor mai feminină, Coco Chanel a inițiat moda perlelor artificiale și a bijuteriilor «fantaisies» din cristal alb sau colorat. Și — să nu uităm — voga părului scurt «à la garçon» și a pielii bronzate i se datoresc tot ei.

În anii din urmă, continuînd războiul declarat exceselor și extravaganței, Coco Chanel a respins categoric atît rochia ultrascurtă («e ridicol la 60 de ani să vrei să pari de 20»), «o expoziție de carne» — afirma ea categorică și caustică, ca de obicei!, cit și pe cea ultralungă («dă femeilor un aspect monahal», «le ascunde prea mult trupul»).

A murit în plină putere de muncă. În ultima ei săptămînă participase la trei prînzuri de afaceri și fusese în fiecare zi prezentă în atelierul din Rue Cambon 31, unde supraveghea pregătirea colecției de primăvară-vară 1971. Rochiile din colecția ultimelor ei creații ajung exact pînă la genunchi. Lungimea ideală, așa cum o decretase pentru totdeauna Coco Chanel, pare să fi revenit în actualitate. Un ziarist american observa, pe bună dreptate, că multe dintre modelele ei sînt tot atît de actuale azi ca și în momentul cînd au fost prezentate pentru prima dată, în multe cazuri cu cincizeci de ani în urmă.

Cum ar fi arătat oare femeile secolului nostru fără pasiunea fecundă pentru simplitate și perenitate a celei ce a fost supranumită «regina modei nedemodabile»? Întrebarea merită, poate, sacrificiul unei clipe de meditație.

Delia ȘTEFAN

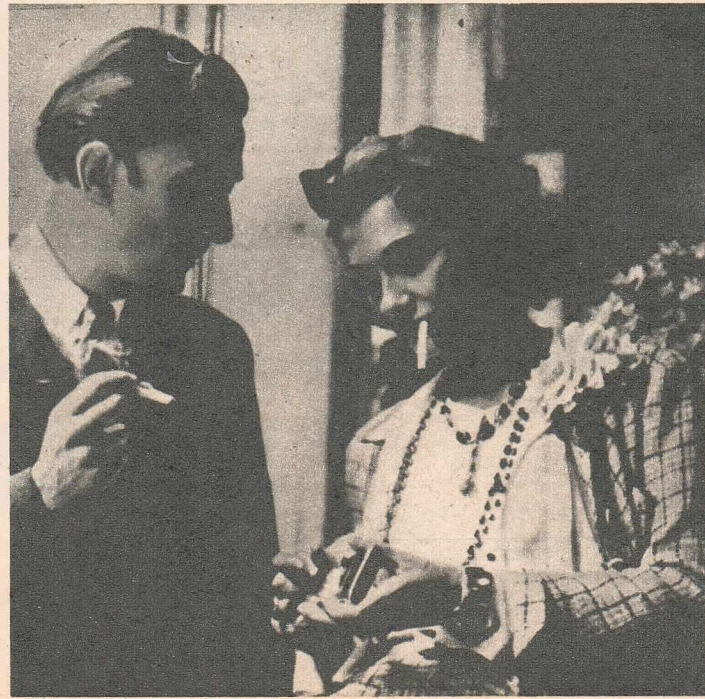

Printre celebritățile pentru care a lucrat se numără văduva fostului președinte al Statelor Unite, actuala doamnă Onassis (fotografia 1 o înfățișează imediat după asasinatul de la Dallas, cu taiorul încă pătat de sîngele soțului ei), doamna Pompidou (2), Greta Garbo (3), Romy Schneider (4), precum și Grace de Monaco, Brigitte Bardot, Marlene Dietrich, Ingrid Bergman și multe, multe altele.

Împreună cu Paul Valéry, Mademoiselle Chanel, femeie cu o puternică personalitate și o strălucitoare inteligență, s-a bucurat de prietenia unor spirite alese ale anilor ei. Printre oamenii apropiați ei se aflau Cocteau, Picasso, Diaghilev, Dali, Stravinski, Luchino Visconti.

Deși locuia la hotelul Ritz, avea un mic apartament și în Rue Cambon 31, deasupra etajelor ocupate de casa de modă. În ultimul an de activitate cifra de afaceri a «imperului Chanel» a atins echivalentul a 160 milioane dolari pe an, sumă din care o parte considerabilă se datorează vânzării parfurilor Chanel.

În perioada cînd uimea cele mai selecte saloane ale Parisului cu o rochie neagră și un șirag de perle.

▲
La vîrsta cînd vedetele și-au văzut nepoții mari, Mae West, gloria cu forme pline a Hollywoodului de altădată, înfruntă curajoasă reflectoarele, sfidează anii, tinerețea și splendoarea partenerei sale Raquel Welch. «Myra Breckinridge», peliculă care le-a chemat pe același platou, va fi «un film cu Mae West» sau «un film cu Raquel Welch»?

ACTORI ȘI ROLURI

Mylène Démongeo este ocupată cu citirea unui singur fel de scenarii cele pe care i le încredințează soțul său, regizorul Henri Simonon, fiul celebrului scriitor, creator de suspens-uri pe hîrtie

Foto: UNIFRANCE

zilele tînrului cinematograf vest-german

Filmul prin care regizorul Volker Schlöndorff s-a prezentat publicului nostru, «Tinărul Törless», ecranizare după Robert Musil, a fost fără îndoială momentul de vîrf al zilelor tînrului film vest-german. Și nu numai din pricina celebrității romanului, ci și datorită faptului că regizorul a știut să exprime cu personalitate, în limbajul său cinematografic, ideile romancierului.

Manifestul, semnat în 1962 la Oberhausen de 26 tineri cinești, proclama nașterea noului film vest-german, care trebuia să urmărească eliberarea de «convențiile tradiționale, de orice tentativă de comercializare, de orice tutelă financiară». Premisa exista: scurt-metrajul (care a permis cunoașterea posibilităților de exprimare ale tinerilor) se impusese deja atenției specialiștilor și acum era considerat de către tinerii protestatari «școală și laborator al filmului de ficțiune».

Nu vom urmări în ce măsură semnatarii de la Oberhausen și-au realizat crezul lor artistic și social, căci o parte din personalitățile noului cinematograf s-au desprins din rîndurile lor, ci vom sublinia că această nouă atitudine a creat în rîndurile tinerilor o emulație importantă, invitîndu-i ca prin intermediul aparatului și al peliculei (în special pe 16 mm) să-și spună ideile despre lumea și societatea în care trăiesc, să influențeze în mod real producția mării industriei cinematografice. Considerîndu-l ca unul dintre cele mai importante mijloace de comunicație de masă, conștienți de puternica influență exercitată de film asupra publicului, tinerii tind să transforme această a 7-a artă, pe cît le este cu puțință, într-o artă sinceră, capabilă să exprime problemele majore ale existenței.

Festivalurile, aceste, doar aparent, sărbătorești întâlniri între creatori de pretutindeni, sînt de fapt pentru tineri un serios prilej de confruntare a experiențelor acumulate pe plan uman, social și cinematografic. Astfel că, alături de Mannheim sau Oberhausen, un alt oraș vest-german simte nevoia să lanseze o invitație similară dorinței de comunicare, de cunoaștere reciprocă și de afirmare. Este vorba de orașul Hamburg, care în 1970 se afla la primul său festival internațional al filmului non-comercial. Film care, parafrazîndu-l pe Heinrich Böll, trebuie să acorde problemelor realității o atenție activă. În programul ce anunța desfășurarea acestei manifestări (în care, alături de proiecții, discuțiile tematice dețineau un rol important), se insistă asupra «posibilității și necesității existenței filmului ca mijloc eficient de comunicație, de propagandă și de agitație».

Am avut prilejul să urmăresc cîteva din scurtele filme prezentate. Cu toată diversitatea tematică și stilistică (portretul unui băiețuș, un interviu despre violență luat unei bătrîne casnice, un coșmar supra-realist, o prezentare documentară a tinerilor cercetători științifici, o satiră la adresa alegerilor, biografia unui mare magnat realizată din feparele omagiale întocmite cu ocazia morții sale ș.a.m.d.) ele au un fond comun: sinceritatea, duioasă sau brutală, ironică sau crudă, cu care tinerii cinești pun în problemă aspecte ale societății sau relațiilor umane. Sinceritate care ține de profilul moral al unei generații dornice să se integreze activ în epocă.

În condițiile în care noua mișcare cinematografică vest-germană capătă o deosebită amploare și importanță, inițiativa Cinematotecii noastre de a organiza (cu concursul Ambasadei R.F. a Germaniei și colectivului

producătorilor noului film din R.F. a Germaniei) Zilele tînrului film din R.F. a Germaniei este meritorie.

Într-un amplu studiu dedicat acestei cinematografii, criticul francez Francis Coustade sintetizează astfel caracteristicile noului curent: «Chiar dacă exprimă (...) momente din realitatea vest-germană contemporană, chiar dacă a putut ajunge (...) la unele filme-mărturie autentice, tînrul cinematograf vest-german nu poate fi considerat pentru acest motiv (...) un cinematograf angajat. Se repun permanent aceleași probleme: antagonismul dintre vechea și noua generație, cuplul, femeia. (...) Totuși aici găsim primul lui aport: năruirea eroului clasic și refuzul happy-endului în favoarea unui realism neobișnuit».

Chiar dacă este prea severă, judecata se dovedește a nu fi contrazisă, cel puțin de selecția oferită nouă: o ironică și lucidă analiză a unui grup de tineri care, pradă plictisului și dezorientării, își convertesc bruma de interes în manifestări brutale, cu germeni de rasism (*Mîncători de pisici*, r: Rainer Werner Fassbinder, 1969); o lentă și crudă disecție a plictisului fără ieșire a familiei «prosperă» mic-burgheze, care împinge la distrugere și autodistrugere (*De ce aleargă domnul R. Amok?* r: R.W. Fassbinder, 1970); sau care determină părăsirea căminului (*Stați în cap, doamnă*, r: Christian Rischert, 1967); o sintetică explicație a nașterii și impunerii violenței ca criteriu de existență socială, datorată «neangajării» (*Tinărul Törless*, r: Volker Schlöndorff, 1965); lipsa de responsabilitate care duce la destrămarea cuplului, lașitatea și slăbiciunea morală a bărbatului (*Prinzuri*, r: Edgar Reitz, 1966); atroce și grotescă parabolă a mecanismului revoltei împotriva ordinii instituționalizate, mîzînd pe o brutalitate ce ține de domeniul patologicului (*Și piticii au început de mici*, r: Werner Herzog, 1970); dramatica existență a unei femei în lupta pentru supraviețuire (*Tomas*, r: Fieter Kautzner, 1969).

Dincolo de merite ce țin de domeniul tehnicii vizuale (prioritatea evidentă acordată imaginii: subtilă, finisată, expresivă sau pur și simplu frumoasă, fotografică, sau folosirea rafinată a culorii), aportul pe care îl are tînrul cinematograf vest-german în ansamblul cinematografului tradițional de pînă acum se poate defini ca o luare de cunoaștere nemijlocită a realității, ca o creare de documente ale unei stări de spirit marcate de derută, plictiseală sau violență. Este un prim pas spre acea tendință majoră a viziunii asupra lumii din perspectiva ei istorică, pe care o reclamă criticul francez.

Am fi dorit, poate, ca în programul de la Cinematocă să nu lipsească acele rare filme angajate, de analiză socială, ale lui Alexander Kluge, Ulrich și Peter Schamoni, Peter Fleischmann, regizori ale căror filme, alături de căutările experimentale, adeseori estetizante, ale lui Jean-Marie Straub sau Vlado Kristl, au impus curentul noului film vest-german deopotrivă atenției publicului, cinefililor și producătorilor.

de Constantin POPESCU

CHAPLIN Charles Spencer

Actor și regizor de film, scenarist și compozitor american de origine engleză, născut la Londra la 16 aprilie 1889, dintr-o familie de artiști de music-hall. Personalitate evasilendară, C.C., cu neputință de disociat de personajul său Charlot, a trecut încă din viață în galeria nemuritorilor! De peste o jumătate de veac presa, criticii și istoricii de film, cele mai ilustre condeie ale literaturii, ale oamenilor de cultură de pretutindeni, ale marilor oameni de stat au scris despre acest lanus-Charlot, personajul, și Chaplin-omul, o cantitate de articole, studii, biografii și eseuri, opinii și conferințe, capabile să umple o bibliotecă. Neobosit, astăzi, la 82 de ani, acest unic artist nu se gîndește o clipă să abandoneze cîmpul de luptă, o luptă de o jumătate de veac împotriva tiraniei, a răutății și prostiei, dusă în felul lui, cu risul și cu lacrima, pentru dreptate, pentru o viață mai demnă. A vrut să amintească mereu oamenilor că sînt oameni. Că e nevoie de mai multă omenie pe pămînt. Un hohot de rîs universal a întîmpinat de peste o jumătate de veac lungul lanț al operelor sale, dar tot el ne-a făcut să ne rușinăm de trufia noastră, să ne amintim că pe lume mai există infirmi, umiliți și obidiți. A început-o ca un biet saltimbanc de varietate, mai întîi în Londra natală, trecînd apoi oceanul, întocmai aceluia vagabond pîrlit din *Emigrantul*, în căutarea unei vieți mai bune. Și biografia ne spune în detaliu cum, după cîteva ani de acomodare, el reușește să capete un contract la Mack Sennett, pentru a debuta pe ecran în 1914 în comedia *Making a Living*, cum pînă în 1925, anul primului său film de lung metraj, *Goana după aur*, a realizat cifra impresionantă de 70 de filme (e drept, de metraj scurt și mediu), printre care întîlnim capodopere ca: *Emigrantul*; *Charlot soldat*; *Viață de ciine*; *Vagabondul*; *Idilă pe cîmp*; *Piciul*; *Pelerinul*; și unicul său film, ca regizor, fără participarea actorului. *Opinia publică*.

Goana după aur (1925); *Cercul* (1928) și, dacă vreți, *Luminile orașului* (1931) (în ciuda efectelor sale sonore și a muzicii sale imprimate), și chiar *Tempurii noi* (deși realizat în 1935, de fapt tot mut, cu tot cupletul cîntat de Charlot), pot fi considerate ultimele culmi ale perioadei sale mute. Toate aceste 75 de filme (am adăugat aici și *Dictatorul*, fiind ultimul film în care mai apare personajul Charlot, deși sub alt nume) sînt de fapt o lungă suită de nevele, sau un lung roman în 75 de episoade, cu același personaj principal: Charlot, în 75 de ipostaze diferite ale existenței sale de «lumpenproletar». Cînd a vorbit pentru prima dată, tot în acest film de cotitură care a fost *Dictatorul*, cuvintele lui au fost pline de revoltă, adresînd un mesaj și un avertisment întregii omeniri: să lupte

pentru doborîrea dictaturii fasciste și să ia seama la pericolul ce a paște: războiul de exterminare, care se profila deja clar în acel an de răscruce 1940. După o tăcere de 7 ani, ca un semn de doliu pentru marele carnaț, C. revine cu un alt teribil act de acuzare, îndreptat, spune el, «împotriva civilizației noastre contemporane, care vrea să se transforme pe toți în ucigași de masă». Print-un amar și ironic tertip, el ne înfățișă pe fiorosul criminal Landru, botezat pentru circumstanță *Monsieur Verdoux*, pledîndu-și inocența în fața acuzatorilor, arătînd că n-a făcut decît să se conformeze concepțiilor unei societăți care face din fiecare om, la război, un asasin de masă. Virulența acestui film demascator îi aduce, se știe, opoziția presei reacționare și forțele obscure făcînd totul pentru a-l sili să se expatrieze. «Sînt cetățean al lumii», spunea el atunci. Și, reîntors în Londra natală, turnă, într-un interval de 10 ani, două filme: *Limelight* (*Luminile rampei* — 1952), melancolic pelerinaj sentimental în lumea cineră (music-hallul londonez) și *A King in New York* (*Un rege în N.Y.* — 1957), satiră acidă la adresa «modului de viață american». Revine după 9 ani de pauză în calitate de regizor, cu mult-discutata comedie dramatică *Countess from Hong-Kong*; în scripitoarea interpretare a cuplului Sophia Loren—Marlon Brando, secundați de Sidney Chaplin (fiul său mai mare) și Tippi Hedren (grațioasa eroină a *Păsărilor*). Indiferent față de primirea ostilă făcută filmului de o mare parte a criticii pentru lipsa de «preocupări majore» și (mai grav) de umor, el rămîne fidel lui-même interior, unde întotdeauna a fost loc și pentru puțină duioșie, pentru tonuri minore. Turnează din ce în ce mai rar. A abandonat pînă acum o serie de proiecte. Care va fi oare subiectul filmului său de miine?

CHAPLIN Sidney (1)

Frate vitreg al lui Chaplin, născut la Capetown (Africa de sud), la 17 martie 1885. Debutează primul în trupa lui Fred Karno, unde-l va aduce și pe fratele său. Actor și regizor la Keystone și Triangle, va apărea ulterior în filmele ilustrului său frate: *Viață de ciine*; *Charlot soldat*; *Zi de plată*; *Pelerinul*. Comic mediocre, el va sfîrși prin a deveni administratorul bunurilor fratelui său. Moare în 1965.

CHAPLIN Sidney (2)

Născut la Hollywood, la 30 martie 1926. Din numerosul clan familial Chaplin am mai reținut numele acestui al doilea fiu, din mariajul lui Chaplin cu Lita Grey. Cariera sa cinematografică destul de neconcludentă, în ciuda unei cantități apreciabile de filme în S.U.A. și Europa (a turnat și la noi în țară, în filmul lui Borderie: *Șapte băieți și o strengăriță*, alături de Jean Marais) e marcată ici-colo de cleve roluri de relief. După ce debutează în filmul tatălui său *Limelight*, el va apărea în filme ca *An Act of Love*; *Land of the Pharaohs*; *A Countess from Hong-Kong*; *A doppia faccia*; *Abdullah the Great*; *Colombus entdeckt Krähwinkel*; *The Deadiest Sin*; *Four Girl in Town*; *Suivez cet homme*; *The Adding Machine* etc.

CHAPLIN Geraldine

Născută la Santa Monica (California) la 31 iulie 1944, din mariajul cu actuala lui soție, Oona O'Neill. E cea mai talentată dintre toți copiii Chaplin, singura care calcă (păștrînd proporțiile) pe urmele tatălui său. După un promițător debut ca balerină la Londra, și ca actriță (de 8 ani) în *Limelight* (1952), sfîrșește prin a urma cariera glorioasă a tatălui său. La o vîrstă destul de tînră, ea are deja un palmares de învidiat: critica și publicul au aplaudat creațiile ei din filme ca: *Par un beau matin d'été* (*Intr-o dimineață de vară*); *A Countess from Hong-Kong*; *Dr. Zhivago*; *Andrea in citta* (copr. italo-iugoslavă); *J'ai tué Raspoutine*; *Stranger in the House* (*Străinii din casă*); *Peppermint frappe* și *Le terrier*, filme de Carlos Saura; *The Hawaiians* (*Master of the Islands*); *Stress es tres tres*; *La Madriguera*; *Sur un arbre perché*, cu Louis de Funès (1970).

PE ECRANE

ULTIMUL SAMURAI

Mor ultimii cowboy, pier ultimii samurai. Se cutremură pinzele albe ale cinematografulor. Europa încearcă să întrețină cu propriile ei puteri miturile altor meridiane sau să se folosească profitabil de ele, și — orgolioasă cum o știm — ajunge pînă la urmă să nu mai aibă ochi nici măcar pentru pilpiirile legendelor îndepărtate.

În 1967, la Veneția, *Ultimul samurai* (Revolta) a fost respins la preselecție. Criza de după 1960 a cinematografului japonez, cufundarea lui în eroticism și violență puseese capăt marelui entuziasm al niponofililor. Alungat de oficialități, ultimul samurai a trebuit să-și croiască drum singur. Ceea ce vedem noi astăzi este un film de Masaki Kobayashi (Harakiri, Kwaidan) și în același timp amintirea tuturor frumoaselor filme japoneze de altădată, este o creație de sine stătătoare și, totodată, răsfrîngerea altor povești, adunate și risipite de-a lungul timpului. Isaburo Sasahara, eroul lui Kobayashi, este roninul din *Harakiri*, sau chiar *Sanjuro* (al lui Kurosawa), ajuns la o altă vîrstă și la o altă înțelegere. Temutul cavalier a obosit, s-a strîns de pe drumuri, iar din cînd în cînd își mai încearcă spada — care cîndva a semănat prăpăd în dreapta și în stînga — pe cite o sperietoare de cîmp ori își varsă năduful de soț care toată viața a trăit cu frica nevastei. Ce poate fi mai trist decît un samurai îmbătrînit, care, pe deasupra, a stat și douăzeci de ani sub papuc? Excelentul debut al filmului lui Kobayashi ne lasă să credem, o clipă, că vom avea de-a face cu radiografia unei nostalgii, dar, consecvent cu sine însuși, autorul lui *Harakiri* înțelege să reconsidere existența unui samurai cu acele unități de măsură ce i-au fost totdeauna apropiate: demnitatea umană, capacitatea de a înfrunta monstruosul sistem social înclăștat de veacuri în neîncreștită pedant legiferate. Tiraniei, arbitrarului și umilintelor senioriale, bătrînul samurai — care nu-și mai dorește decît un amurg cîstit — le răspunde cu sfidare încrîncenată. Abia acum, cînd se împotrivesc ca om, nu ca minutor de sabie, «simte, pentru prima dată, că trăiește cu adevărat». Tot filmul este o îndelungată pregătire a unei explozii de sfințită minie umană, la capătul căreia individul își capătă tîrziu conștiință de sine. Omul care o viață întreagă și-a tot reînnoit contractul cu moartea, cu moartea altora, își asumă propriul sfîrșit.

Călătoria sa către stăpin mai mare și mai înțelegător este de fapt drumul către piere, iar lupta cu «căpetenia hotarelor» este însăși măsurarea cu îngerul morții. Scenăcheie a filmului, Kobayashi o construiește cu toată tensiunea și migala baletelor tragice japoneze. Undeva, într-un loc al nimănui, într-un cîmp cu ierburii foșnitoare, samuraiul, îmbrăcat în alb, adversarul, în negru, cu chipul încremenit, execută un duet, ci un ritual pe care fiecare îl închină, în secret, morții posibile a celuiilalt. Eroul va cădea răpus în chip laș, pe la spate, de trăgătorii care nici măcar n-au avut curajul să se arate. Săbiile cîstite nu pot fi puse pămînt decît de gloanțe, și în acel moment cineastul anihilează faimosul «cod al onoarei» și meșteșugita sa literatură despre lupta dreptă. Astfel se sfîrșește această elegie pentru toți samuraii revoltați. Ca un ultim omagiu, Kobayashi i-a dat luptătorului chipul lui Toshiro Mifune, interpretul magistral al atîtor cavaleri fără teamă, actorul care știe, ca nimeni altul, să însușească geometria împietrită a jocului tradițional japonez, singurul care nu ascultă de îndemnul baudelairean și nu curăște mișcarea care deplasează liniile.

Magda MIHĂILESCU

de Felicia ANTIP

FRUMOȘII TINERI ARDELENI

• Frumoși sînt băieții și frumoase sînt fetele din Ardeal. Dinspre concursul «Ocolul țării în opt luni» adie a proaspăt, înviorător. Întrecerea între echipele din Covasna Harghita, Sibiu și Brașov m-a încîntat. Nici seria următoare — Cluj, Alba, Mureș, Bihor — nu m-a dezamăgit. Tine și tineri admirabili, serioși, aplicați, dar veseli, degajați cu aplomb. Recunoști în tot ceea ce fac și spun o acuratețe o bună creștere, o siguranță care nouă, celor de dincoace munți, ne par a fi specific transilvănene. Concursul — în reșant, amuzant, aproape captivant — este prezentat farmec de Mihai Florea, care se mîndrește vizibil cu fiecare dintre concurenți și se bucură de fiecare din izbînzile lui. Singurul element discordant îl constituie formularea căznă a unor întrebări, prea lungi pentru că se vor atocupri zătoare.

Băieții și fetele din Cluj mi-au plăcut și în seara aceea care au fost invitați să cînte, să danseze și să spună versuri pentru colegii lor din toată țara. E reconfortant să afli pe truce se pasionează o bună parte a generației născute după 23 August, să vezi adunate laolaltă atîtea vocații, atîte talente. Prefer să cred că neîndemnitica punere în scenă — greoaie, «ca la teatru» — se datorește cunoscutor spaima de spontaneitate a unora dintre specialiștii televiziunii, nu clujenilor. Oricum, televiziunea a introdus năpuține elemente discutabile în această emisiune «Bună-seara fete, bună-seara băieți» decît în spectacolul de varietate transmis tot din Cluj și poluat de un umor gros, de calitate similară cu cel al partidei de fotbal pe gheață (purcei, hore nari etc.) inclusă într-un altminteri simpatic program austriac.

Mi-au plăcut și niște ardeleni bătrîni: clujenii desprecare a fost vorba în reportajul consacrat vechiului stud cinematografic.

• Citesc în curierul revistei «Cinema» scrisoarea un student la filozofie: «Să-mi fie cu iertare, să mi se arate un loc pe suprafața globului unde se petrece ceea ce se petrece în «Procesul», și mă plec». Iată o atitudine robustă, sănătoasă, de bun-simț. Kafka a fost un impostor, nu cel mai trist vizionar al secolului nostru. Arestările fără moti procesele fără justiție, condamnările fără proces, execuțiile fără condamnare n-aveau să existe niciodată. Însușită de același bun-simț elementar, apostrofează, la rîndul me televiziunea: «De ce ne întunecăți o seară de duminică prezentînd o melodramă atît de răsufletă ca «Sînt un evdat»? Ne aflăm în 1971, nu în 1920 și ceva, cînd se petrece acțiunea filmului. Mai există, credeți, undeva pe lume, ocr în care demnitatea oamenilor să fie călcată în picioare cu atîta brutalitate și în care să poți fi aruncat pentru nimic toată? Dați-ne filme care nu s-au perimat, nu ne arătați lume întoarsă pe dos și, în orice caz, de multă vreme depșită!

• Să milităm pentru folosirea intensivă a gheții, și spiritul cel mai contemporan cu puțință! Ne-am săturat de piruetele celor ce dansează pe luciul ei, chiar dacă unele se numesc abuziv, pentru a ne induce în eroare, «spirale morții». Nu ne mai satisfacem nici victoria stilului atleasupra stilului balet. Patinajul artistic a rămas un pre molatic joc, bun pentru domnișoare și pentru tinerii eferminați. Vrem sporturi dure, cel puțin la fel de dure c gheața. Motociclism pe gheață, de pildă. Încoluiți benzină cu spirt, în loc de ulei puneți utdericin (hai, fără fasoane și porniți într-o goană năprănică! Noi, spectatorii, car în copilărie ne inghesuiam la iarmaroc să vedem cum sasuie pe pereți (Ce zici, mă, cade sau nu?) motocicleta morții rîvnim acum la senzații și mai tari. Nu ne cruțați nervii! Nu vă cruțați viața! Hai băieții!

• Au fost 40 de minute interminabile. Timpul își pierdu se recea maiestate de postulat kantian, se dilata bergsonian încremenise absurd în minutul minus 8,02. Priveam fleac acela de nori care spuneau nu unei tehnici în stare să sar peste pragurile a două gravitații, nu doar niște amărît de tumulus sau cumulus, și mă gîndeam că această tehnic măiastră nu cutează totuși să-i înfrunte. Mă apăsa copleșitor înțeleapta vorbă străbună despre «bietul om sub vreme în cea mai elementară accepție a ei. Pentru a evita fulgerel cerutului, Apollo 14, imensă mașinărie cu miile de dispozitiv senzaționale și cu o forță în stare să urnească munți, a rămă încremenit respectuos, așteptînd ca norii să-i dea cale liberă! În jurul lui zburau nepăsătoare păsări mari, nu știau că dîintr-o clipă în alta, obeliscul căruia îi dădeau tîrcoal avea să se transforme într-o coloană de foc și să le prefacă în cenușă. Norii s-au îndurat, Apollo 14 a pornit în extrăordinară lui călătorie. Noi am rămas pe loc, să medităm la rosturile de-a-ndoaselea ale unei lumi în care, de cîn hăul, buturuga mică poate să răstoarne carul mare. Da păsările? Cine are timp să se gîndească la păsări?

Călare pe cal, călare pe catircă,
călare pe asin, călare pe cămilă,
călare pe băț... Vacs!
La grădina zoologică din München
poate să călărească pe un rinocer
oricine vrea (dacă, bineînțeles,
vrea și rinocerul).

totu-i
să vrei!

și mai maxi
decît maxi...

În bătălia pentru depășirea limitelor impuse modei de natura staturii umane, unele case de modă din Occident fac apel la soluții ce țin mai curînd de arena circului. Jacques Esterel, faimosul boss parizian al modei, încearcă, de pildă, să lanseze un «supermaxi» cu ajutorul cataligelor. Pentru demonstrația care a avut loc în acest sens pe Champs Elysée s-au găsit un băiat și o fată bucuroși să fie vreme de un ceas «la înălțime». Mai greu va fi — presupunem — cu vânzarea modelului en gross și en detail.

am
aflat
ce
și
cum...

Ezitănd în fixarea destinației acestui vehicul arhaic între «jucărie pentru copii» sau «motocar pentru culesul viei», realizatorul modelului s-a oprit la un compromis: mașina va fi folosită de copii în joaca lor «de-a culesul viei». A fost dotată cu un motor cu petrol puțin «dezvoltat» o viteză de 45 m/h. Prototipul a mai fost dotat și cu o față frumoasă și cu rochie scurtă și cizme lungi. Să fie!

cumul

Bravul sergent Barry Wright de la comisariatul de poliție din Woolwich nu mai vrea să aștepte pînă ce va muri pentru operația de transfer a sufletului său într-un corp mai puțin compromis decît cel de polițist. Și atunci a hotărît ca purificarea prin metempsihoză să aibă loc încă în viață fiind. Așa a ajuns B.W. cumular. În rest, vorbesc cele două fotografii:

1. Sergentul Barry Wright pornește, cu punctualitate de polițist englez, în patrulare.
2. Sfinția-sa Barry Wright, paroh adjunct al bisericii «Înălțare» din Plumstead, întors din patrularea cu mașina poliției, se roagă pentru sufletul borfașului arestat de alter egoul său cu un ceas mai înainte.

Se întreba cineva: cum de admite biserica un polițist între slujitorii ei? Și se întreba altcineva: cum de admite poliția un popă între slujitorii ei? Cine poate ști?... Bizarerii britanice...

înțelepții printre noi

DEFINIȚII APROXIMATIVE (II)

● **LAUDA** — o floare care miroase chiar cînd e artificială.

Luigi Pirandello

● **RECUNOȘTINȚA** e o povară și, ca orice povară, fiecare vrea să scape cît mai repede de ea.

Diderot

● **EDUCAȚIA** — nu ne face mai buni, dar ne împiedică să devenim prea răi.

Simone de Beauvoir

● **PLICTISELILE** de fiecare zi constituie pentru mulți singura distracție.

Orson Welles

● **VISUL** e luxul gîndirii.

Jules Renard

● **POLITEȚEA** este modul în care se comportă persoanele civilizate, atunci cînd au timp.

Louis de Funès

ALEXANDRU IVASIUC:

PĂSĂRILE

De la debutul editorial din 1967 (cu romanul *Vestibul*) Alexandru Ivasiuc a tipărit anual câte o carte, fixându-se astfel la un ritm de creație invidiabil de majoritatea romanțierilor noștri actuali, cam inconstanți în productivitate, după cum se știe.

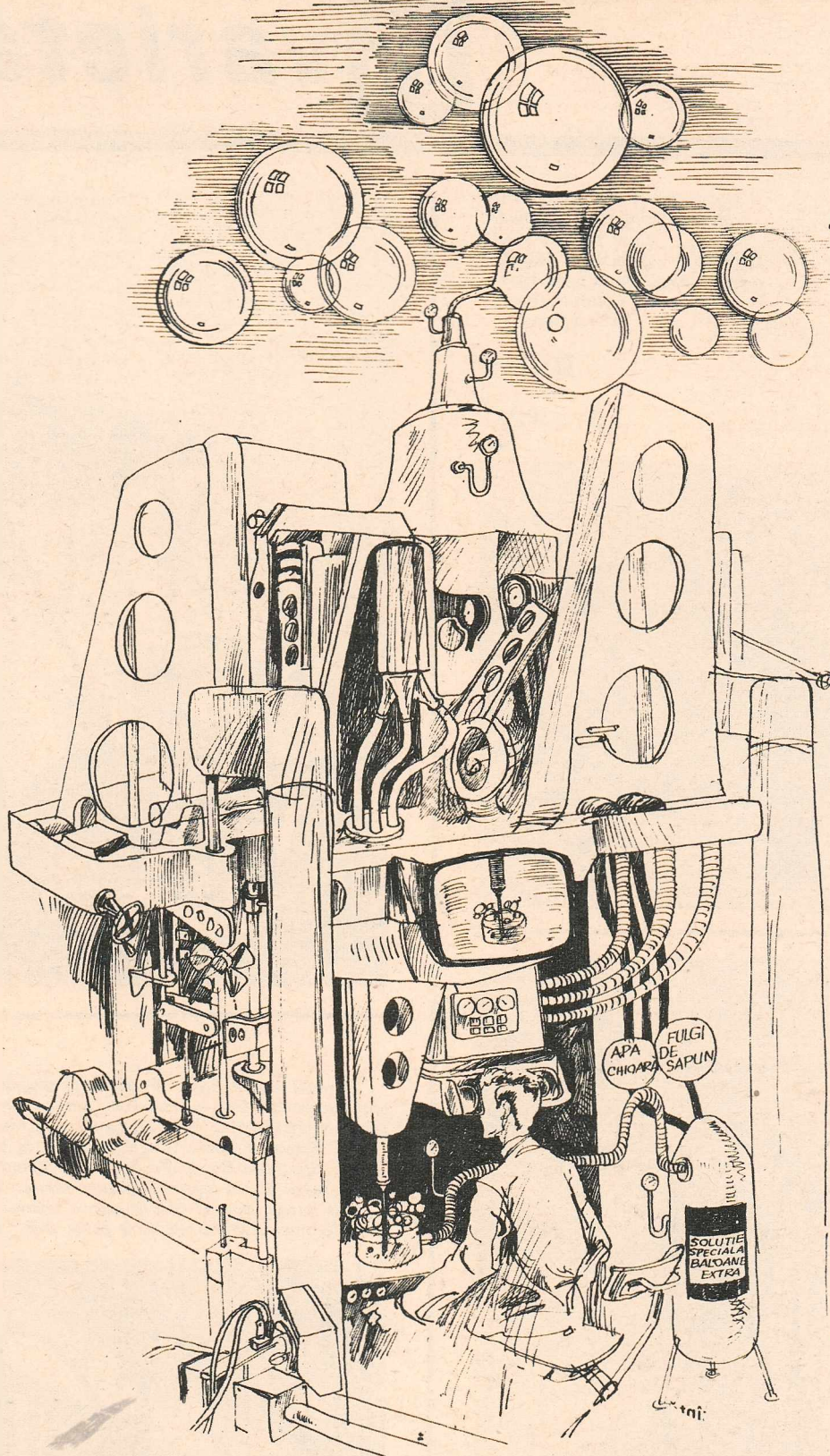
Față de scrierile anterioare ale autorului, *Păsările* prezintă un moment nou, în special din punctul de vedere al formulei literare, fiindcă problematica romanului comunică prin numeroase canale cu aceea a cărților sale precedente. În *Păsările* eseismul deszăgăzuit, câteodată fastidios, caracteristic pînă mai ieri lui Alexandru Ivasiuc, suportă un regim de comprimare, prozatorul întorcîndu-se la o atitudine care încurajează epicul, creația impregnată de materialitatea cotidianului. În mult mai mare măsură decît înainte, ideile cărții trăiesc în personajele ei, sînt încorporate adică substanței din care s-au plămădit eroii al căror destin îl marchează. Constatăm că autorul este un bun povestitor, construiește situații tensionate prin acumulări de fapte semnificative, ilustrîndu-se cu efecte remarcabile în ipostaza de prozator epic, după ce în cărțile mai vechi ne convinsese de vocația speculativă.

Dacă formula narativă a noii scrieri este așadar substanțial deosebită de a celorlalte, rămîne același cadru de explorări morale, aceeași stăruință în discernerea unor procese sufletești legate inseparabil de mutațiile sociale adînci petrecute în lumea românească postbelică. Ivasiuc nu e un observator detașat al acestor realități și, expunînd evenimente, fapte de viață umană, el caută legea, motivația interioară, determinările imperioase, unghiul din care privește existența fiind acela al dialecticianului. De aici una din caracteristicile prozei sale, ea însușindu-și aspectul unei demonstrații ce pornește totdeauna de la un număr de premise și ajunge la o concluzie (o judecată asupra existenței).

Cazul lui Dumitru Vinea, unul din personajele proeminente ale romanului, reface, pe o anumită porțiune, traiectoria eroului din *Cunoaștere de noapte*, cartea anterioară. Ca și acela, Dumitru Vinea e un învingător al vieții, structură tare, om de inițiativă și de perpetuu elan existențial, dominînd fără eforturi mediul în care evoluează. Survine însă un fapt care destramă fulgerător trufașul echilibru (accidentul din halele uzinei) oferind martorilor nedumeriți spectacolul unei abdicări sociale neverosimil de rapide. Pentru toți, și în special pentru hiperenergica Victorița, e inexplicabil de ce Vinea pierde atât de repede o luptă decisivă, în care de altfel nici nu se mai angajează, de ce e dintr-o dată apatic, absent, inert, el, altădată atât de profund implicat în evenimentele zilei, atât de adînc mistuit de pasiunea puterii care-l activa în orice împrejurare. La fel cu Ion Marina, înaltul demnitar din *Cunoaștere de noapte*, Dumitru Vinea, directorul marelui combinat industrial, are prilejul, într-o circumstanță dramatică, să simtă adiind suflul morții, o realitate cu totul străină înțelegerii sale pînă în acel moment. Ceva în alcătuirea interioară se rupe, și anume ceva esențial. Invadat de stări ciudate, eroul nu mai trăiește în afară ci exclusiv înlăuntrul său, astfel că tot ceea ce se petrecuse cu el din clipa groaznicului accident (ședințele de la uzină, ancheta, destituirea s.c.l.) constituie o realitate paralelă și neimportantă. Treptat prinde contur în conștiința sa ideea răspunderii morale și a necesității de a și-o asuma, nu formulată explicit ci mai mult presimțită, tocmai aceasta creîndu-i eroului un punct de reazem pentru posibila regenerare viitoare.

Episodul Vinea și toată acea secțiune privitoare la lumea uzinei și la trepidația ei cotidiană, cu cele câteva personaje rotitoare în jurul eroului principal (Victorița, Inginerii Mateescu și Domide), nouă ni se pare că formează zona cea mai densă a narațiunii, nucleul ei viu. Celălalt erou de prim-plan, Liviu Dunca, e o prezență mai mult simbolică — legînd cazul Vinea (petrecut în actualitatea nemijlocită) de semnificația unor fenomene sociale ai căror germeni sînt de aflat în împrejurările dramatice și contradictorii din epoca începuturilor, în urmă cu două decenii. Cartea se rarefiază mai ales în sfera relațiilor dintre Liviu Dunca și Margareta Vinea, iubirea dintre aceștia și, de asemenea, bovarismul cu consecințe funeste al eroinei fiind aspecte tratate totuși prea sumar.

Dincolo de inegalități, *Păsările* este o carte de bogate semnificații actuale, în linia preocupărilor acaparante ale autorului ei, temerară explorare a contextului contemporan și a frământărilor ce-i sînt caracteristice. Ca și *Intrusul* lui Marin Preda, *Păsările* dezbate chestiunea integrării individului în fluxul istoriei, complicatele raporturi dintre acesta și marele organism social restructurat de revoluție. Este o carte angajată și angajantă, mărturisind adeziunea pasionată a lui Alexandru Ivasiuc la problematica prezentului.

puneți mîna pe marele inventator și legați-l fedeleș!

- UN SCAMATOR FĂRĂ JOBEN — DIRECTOR DE PROFESIE
- CÎND VA FI BREVETATĂ INSTALAȚIA AUTOMATĂ DE AZVÎRLIT CU PRAF ÎN OCHI?
- COAUTORUL INOVAȚIILOR — O DIJMĂ BINE TICLUITĂ.

A sul de teflă al tuturor ceal-malelor trase pînă acum de Gheorghe Buțincu, director, fost director, iar director, iar fost director, și din nou director în industria locală, a constatat în impresionanta «sa» listă de invenții. De cite ori s-a aflat la ananghie și a fost chemat să dea socoteală în fața a fel de fel de organe de anchetă, Gh. B. a făcut poc/ din pistolul vorbelor fără sir, a scos din mîneca dreaptă meritele altora, a băgat în mîneca stîngă erorile sale, a împăturit în 99 cearsaful abuzurilor, l-a învîrtit pe ba-gheta dispozițiilor verbale nerecunoscute și l-a transformat în vestă bună de acoperit pieptul cînd te bați cu pumnul-n el.

La a doua venire a sa în postul de director a Direcției industriei locale din județul Suceava, Buțincu se lamenta pe toate drumurile că e înconjurat de subalterni incompetenți, ingineri-mineri care se amestecă în problemele carierelor de piatră și turbării, piscicultori ce se viră în industria lemnului. Își rezerva sie însuși dreptul de a se prîcepe la toate și de a fi coautor a fel de fel de ingeniozități tehnice, de la cărucioare de copii pînă la mori de măcinat calcar și de la tehnologii pentru fabricarea cărămizilor pînă la instalații de deferizare. N-avem aproape nimic împotriva reciclării specialității. Toate ofrandele savanților multilaterali! Numai gînduri bune pentru mințile înscoditoare ale celor din producție, care se mistuie zi și noapte pentru o idee care nu ține de șurubul lor! Dar ce se ascunde în spatele listelor pompoase care, dacă ar fi să dăm crezare lui Buțincu, totalizează sute de milioane de lei beneficii? Trei mari categorii de soluții:

1) *Raționalizări* și asimilări, care nu sînt deci nici invenții și nici inovații, ci simple îndatoriri de serviciu, executate în mod direct de cei de la locul de producție (Buțincu apărea din cînd în cînd pe post de băgător de seamă) și care nici n-ar fi trebuit să fie onorate ca opere de autorat. (Textul reglementării legale, voit elastic, nu poate constitui temeiul unor interpretări abuzive.)

2) *Dispoziții noi*, valoroase, dar concepute nu de Buțincu, ci de subalterni din diferitele unități subordonate conducerii lui ferme, a căror omologare a trecut mai întîi pe la moara de veniturii a directorului, foarte preocupat în a-și asigura cu impertinentă prezența numelui în fruntea colectivelor de inovatori.

3) *Roade ale fanteziei exclusive*, de data aceasta a lui B. Gh., *aventuri ingineresti* ce ar fi trebuit — în visurile părintelui lor —

să revoluționeze tehnica, dar care, o dată realizate, n-au rămas decît simpli mastodonti din metal, caraghioși și impotenți, fără alt «merit» financiar decît acela de a fi înghițit la realizarea lor zeci și zeci de mii de lei din bugetul industriei locale.

În anul 1968 Buțincu a trăit una din marile lui inspirații tehnico-organizatorice. l-a venit ideea fabricării celui mai dificil mijloc de transport din era cuceririi cosmosului. Pe scurt, a descoperit... cărucioarele de copii. Nu știm cit de în secret era ținut patentul acestei complicate mașinării de către rivalii săi de pe piața internă și mondială, dar B. Gh., fără a sta prea mult pe gînduri, s-a deplasat la I.M.I.L.-Rădăuți și a dispus asimilarea produsului cu realizarea prealabilă a unui prototip. Foarte valoroase trebuie să fi fost formula blindajului, schema aparatului de radiolocație și secretul vehiculării pe pernă de aer, din moment ce drepturile de concepție pentru acest prototip au însumat 22 961 lei, din care 20 la sută au revenit stăpînului.

— Care a fost contribuția lui Buțincu la realizarea prototipului?

— Venea din cînd în cînd și ne întreba cum merge treaba — ne răspundea Victor Schipos, maistrul la secția sculărie.

Asemenea «contribuții» de muncitor *cu gura*, în contul cărora s-au încasat bani grei ca drepturi de autor, au fost cu dărnicie aduse de B. Gh. și la modificarea unei mori cu bile pentru măcinat calcar de la cariera «Izvorul Alb» a I.I.L. «Rarău» din Cîmpulung Moldovenesc, activitate tipică de raționalizare a procesului de producție care intra în atribuțiile de serviciu ale tehnicienilor industriei locale.

— Nu era nicidecum o invenție sau inovație — declară M. Vasile, șeful sectorului de producție de la carieră.

Comerțul cu idei era cu atît mai abilitat practicat de B. Gh. cînd era vorba de mostre adevărate, de ingeniozitate, de soluții novatoare. Emulația creatoare a poporului nostru reactivează și un soi de inteligență ce nu a avut în trecut posibilitatea să se manifeste decît sporadic — geniul tehnic. Și tocmai de aceea reacția noastră nu poate fi decît drastică atunci cînd întîlnim personaje abuzive, care profită de funcția lor administrativă pentru a dijmui drepturile morale și materiale ale adevăraților și realiilor inventatori. Ar fi cazul să ne întrebăm mai des de unde au anumiți directori și directoriși timp și resurse intelectuale să participe la nașterea și realizarea tuturor ideilor prețioase apărute sub jurisdicția lor?

B.Gh. se împăunează, printre altele, cu meritul de a fi realizat un injector pentru arderea prafului de cărbune în cărămidării și a unei prese de balotat turbă. Spicuim, în legătură cu ele, dintr-o declarație a inginerului Gheorghe Plămadă: «Injectorul pentru praf de cărbune este în fond concepția și lucrarea muncitorului Vasile Popescu, a cărei realizare a fost făcută cu ajutorul inginerilor și tehnicienilor de la I.M.I.L.-Rădăuți și însușită cu nerusinare de Buțincu. Așa-zisele inovații ale sale privind presele de turbă sînt proiectele mele personale după o presă realizată de mine, care se află la întreprinderea forestieră Vatra Dornei».

Acum patru ani, în timpul asteniei de primăvară, Buțincu a purces la realizarea unei instalații cu adevărat personale și nouă: o presă pentru obținerea benzilor transportoare cu lărgime dublă decît cea normală. El însuși contestă în prezent că mintea unui om putea concepe și memoriza, fără creion și hîrtie, cele 3 000 de cote ale preseii, unele dintre ele presupunînd toleranțe minime, de sutimi de milimetru. Și totuși, așa a procedat. Fără proiect, fără schițe, a dat dispoziții întreprinderii mecanice din Rădăuți, care nici nu avea dotările necesare turnării și prelucrării pieselor pentru un asemenea agregat, să-l execute. S-au ridicat schele, s-au folosit macarale, s-au făcut adaptări și, după multe cazne, a ieșit o măreață pîrlitoare din fontă și oțel, care a înghițit 3 tone și jumătate de metal și 91 252,76 lei, fără să poată presa măcar un covrig. Fugeau subalternii după piese pe la uzinele metalurgice din țară, hai cu piese de schimb și readaptări... pîrlitoarea nu voia să funcționeze și pace! Atunci s-au întocmit niște schițe care să formeze documentația pentru cheltuielile făcute (și care, ulterior, cînd a fost vorba de presat punga vinovaților — au dispărut) iar Buțincu și-a repudiat opera și a exilat-o să zacă în curtea secției din Păltinoasa. Nu chiar fără urmări, pentru că minunea fusese cuprinsă în planul de beneficii suplimentare antecalculat ale unității ce trebuia să devină fericita beneficiară a invenției — fosta întreprindere de industrie locală din Gura Humorului (subordonată tot genialului inginer), sub aspectul că din acele beneficii trebuie să fie rambursat costul utilajului. Or, cum utilajul zăcea, au zăcut și mijloacele circulante ale întreprinderii, pînă ce s-a găsit o comisie de falsificatori care să îmbătrînească presa cu 15 ani și să o caseze în locul altui utilaj mai vechi.

Aceeași soartă au avut-o și mașina de tăiat placaj din piatră (care a costat întreprinderea «Rarău» din Cîmpulung Moldovenesc vreo 48 000 lei), așa-zisa instalație pentru vibrarea betoanelor și autoclavizare de la secția Păltinoasa (30 000 de lei), și altele.

Și totuși am fi nedrepti dacă am nega în totalitate ingeniozitatea lui Gh. B. Ea s-a manifestat din plin atunci cînd a fost vorba de profitat abuziv de pe urma funcției deținute, în afara dosarelor de invenții și inovații. Spre exemplu:

Întreprinderea de industrie locală «Producția» din Suceava a împrumutat pentru 5 zile întreprinderii județene de construcții-montaj o bandă transportoare nou-nouă, nefolosită. Banda a fost restituită, cu mult scandal, după 5 x 8 = 40 de zile, degradată și descompletată. Coincidență: fusese folosită pe șantierul uneia dintre casele personale ale directorului industriei locale, Buțincu.

Sau: Gh.B. a dat dispoziții la I.I.L. «Cheile Dornei» să execute prototipul unui garaj din prefabricate, pentru a se prospecta (după aceea?) piața. Garajul a stat cît a stat pe verticală și i s-au înmuiat oasele. Întreprinderea a construit un nou prototip și a prospectat din nou piața. În ambele cazuri studiul cererii s-a făcut prin... adăpostirea mașinii personale a lui Buțincu.

O mină spală pe alta... Nu degeaba a înghițit conducerea fostei întreprinderi din Gura Humorului colosul mort numit presă hidraulică! Dacă a venit vorba să se impute 150 290 lei, contravaloarea unor betoane degradate din cauza proastei depozitări, Buțincu personal s-a ocupat ca paguba să fie trecută pe costuri. Cînd procuratura a pus la dispoziție documentația pentru recuperarea unei pagube de 41 195,35 lei cauzate la întreprinderea ce construise prototipurile de garaje iar Oficiul juridic a redactat acțiunea de chemare în judecată civilă a vinovaților, tot Buțincu a regizat din umbră reținerea acțiunii și mușamalizarea cazului. Dar șiril abuzurilor faimosului inventator este lung. S-a format un dosar penal, un altul l-a adus pe Gh. B. în fata comisiei averilor. Din păcate, mai zbirnie niște telefoane, mai există niște rezerve. Se pare că Buțincu și-a pus în funcțiune singura invenție care i-a reușit: mașina de aruncat cu praf în ochi.

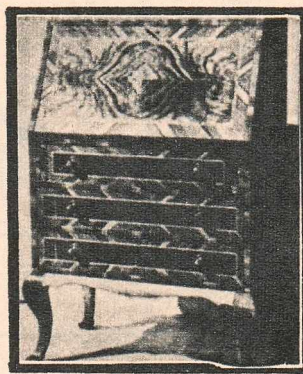
Sergiu ANDON
Desen de V. OLAC

COOPERATIVA MEȘTEȘUGĂREASCĂ DE PRODUCȚIE

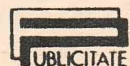
ARTA MOBILĂ

DIN TÎRGU MUREȘ

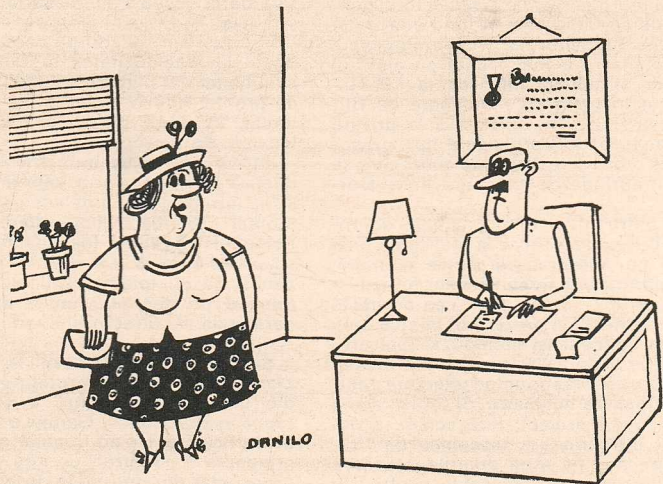
Piața Trandafirilor nr. 6

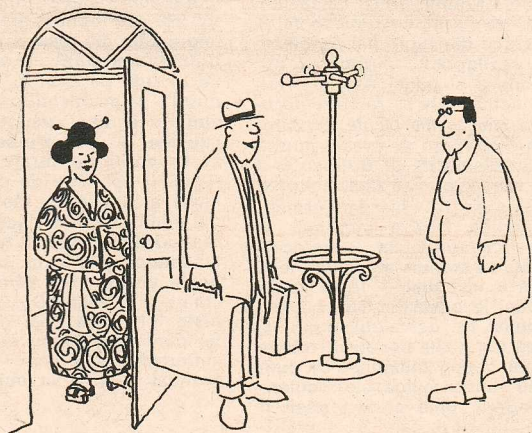
produce
și livrează
pe bază de comenzi o întregă gamă
de produse de artă populară
și artizanat
executate din lemn, fier forjat, ceramică și textile.
Unitatea noastră execută mobilă de diferite tipuri
și de calitate superioară.

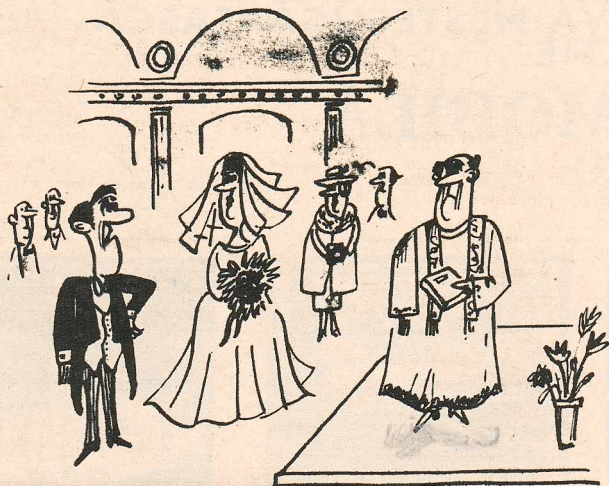
ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE UNITĂȚII NOASTRE.

—...și regimul ăsta trebuie să-l țin înainte sau după masă?...

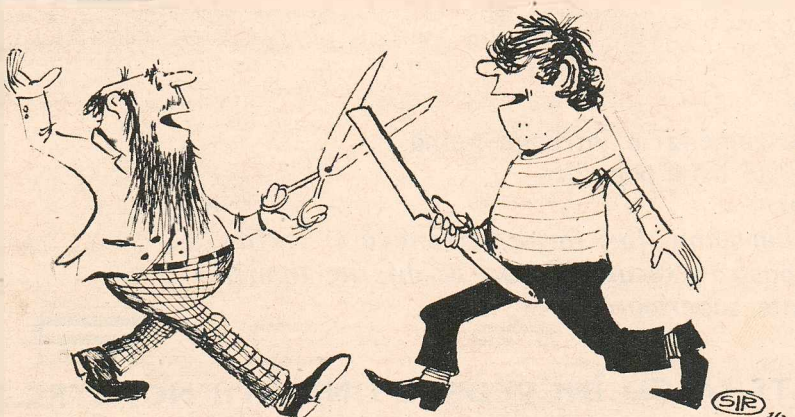

— Iubito, ghici ce-am adus din Japonia?...

— Mai înainte de a spune «da», te întreb: ești cu Juventus sau cu Inter?...

SCARLAT-SIR

PRINTRE BRAZI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												R
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ORIZONTAL: 1) Când brazii își cern în vânt polenul, fenomen numit în popor «nunta brazilor» (pl.) — Cucuruz în cetina de brazi. 2) Lacrimi parfumate în brădet — Pe cărare sub un brad. 3) Stelețe în brazii iernii — Masivul celor «patru frați», intruchipați de patru brazi crescuți din aceeași tulpină, lângă Izvorul Troiței. 4) Obirșia Kubanului! — Se inspiră printre brazi — Tolbă turistică. 5) Brad din Apuseni — Pantera Carpaților — Bradul cu frunza căzătoare. 6) Ață — Ai noștri, ca brazii — Foc la inimioară. 7) Prinsă... — ...în pini! 8) Zeul care stârnește freamăt prin frunziș — Fost-a fost crenguță verde — Gătît la întemeiere cu crengi de brad în poartă. 9) Negruța lui Răzvan — Sămînța bradului. 10) Măsură de-altădată — Brad la București (abr.) — În iarnă, în vară și în primăvară! 11) Parfumată — Haină fără margini! 12) Bradul numit de moldoveni «crinul Ceahlăului» — La ramificarea crengilor. 13) Vechi popor european ce-și împodobește bradul cu panglici la «sărbătoarea luminilor» — Florile chipului.

VERTICAL: 1) A compus romanța «Brazii» pe versurile lui Pușkin — Foicica bradului (pl.). 2) Cetini — Brazi și pălținași i-a avut nuntași. 3) Tisă cu coroana retezată! — «Copilul rege al codrilor de brad» — Trunchi de molid! 4) Cu fire lungi și crețe — Din orașul «Pinilor» lui Respighi. 5) Pritit la naștere cu toate făciile aprinse în brazi — Tratează pieile cu tanin. 6) Rezervație pe versantul Penteleului, cu străvechi codri de brazi — Chipeșul păstor preschimbat de Cybele într-un brad. 7) E-n pom... (fem.) — ... la ora asta. 8) Teșosul din liziera pădurii — Ansamblu vestimentar — Picioare de vers! — Pere! 9) Poiana Mioriței — Înfrigurată. 10) Simbolurile... tematice ale trăinicieii și reînnoirii vieții... — ...împrăștie lumină. 11) Înălțată din trunchi — Draga tatii (reg.) — Abia începe. 12) Masiv nordic avînd «Frasinul» drept vîrf — Cofită din lemn de brad — Drept în sus! 13) Perne! — Metamorfoză de la Brazi.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «STELE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ASTERISCURI — A. 2) STELIN — ELO — EL. 3) TEREN — STELUTE. 4) RARI — STIA — RAC. 5) OUĂ — STEN — HI — S. 6) NA — STELISOARA. 7) OPT — ELA — ORSON. 8) MO — FLORAR — EMD. 9) ILA — EA — RIP — AR. 10) ALO — ISA — URNI. 11) ERBACEE — OMAT. 12) FAINA — UTAN — AS.

— Cum se suportă popularitatea, Ștefan Bănică? Povară grea, nu-i așa? Și cere, blestemata asta, concesiile, pretinde plata în natură, te împinge Satana până să și vezi moartea de câteva sute de ori...

— De exact 340 de ori: pe scenă. (În viață, ți-e de-ajuns o dată!...) Cinsprezece turnee. În mai toate orașele. De mai multe ori în același oraș. Bătut țara metru cu metru. Venea lumea la «Omul care a văzut moartea» ca la moaștele sfintei Filoftea. La Galați, orașul în care am debutat, era să fiu linșat de iubire: autografe! O consolare îmi rămânea totuși: planul, îndeplineam și depășeam strașnic planul de spectacole, spectatori și încasări al Teatrului Giulești. E un țel nobil pentru viața de aici, dar mite pentru cea de apoi...

Veniseam la această convorbire hotărât să discut cu Bănică, pe puncte, despre categoria estetică a comicului; despre mesajul educativ al risului cu ajutorul căruia ne despărțim, orice s-ar spune, mult mai ușor de trecut; despre caracteristicile umorului popular, fie el de la sate ori de la orașe; dar iată că nu am rezistat, am lansat o întrebare provocatoare și acum suport consecințele. Discutăm despre Opelul-Record făcut praf («Chiar pe aici, la Casa Scînteii, sub ferestrele biroului nevestii-mii, o știți poate, e colegă de breaslă cu dv., redactor la Agerpres, era și dînsa, sărăcuța, în mașină, oricît au clevețit invers gurile rele!); despre vertebra a 5-a tasată și arcada dreaptă spartă, despre minunile sfîntului (profesor) Arsene și ale vitalității nemeipomenite a lui Bănică! Discutăm despre viață și moarte, ce să-i faci, așa-l apucă pe om cîteodată cheful să filozofeze!

— Un ce profit am avut totuși. Mai întii, coroanele: una albă de la Teatrul din Ploiești, una roșie de la Galați, parcă cea de la Constanța era roză, și uite că mă lasă memoria și nu mai știu nuanța garoafelor de la Arad: «Scumpului nostru coleg, cu toată durerea, în veci neconsolați etc. etc., etc.». Le păstrez pe toate la teatru, mă înduioșează, iar ele se păstrează bine pentru că expeditorii au avut prevederea să le comande din hîrtie imortelă... Ai doilea profit ar fi filmul...

— Te referi oare la minunatele «Cinzece ale mării»? Ai o replică acolo cuceritoare prin sinceritate: «Cam în halul asta se fac comediiile muzicale la noi»...

— Nu. Un film de circulație: «Astă seară mă fac praf».

— Parcă e titlul unui cîntec de pahar pe care îl interpretezi...

— L-am transpus în viață. Și pe peliculă. Să învețe și alții din greșelile mele și să nu mai facă: eu am grijă de semenii mei! Și, pe urmă, mă pun bine și cu Miliția: mai știu cum o încurc vreodată pe culoarul doi... Povestesc acolo totul: cum m-am întîlnit la «Băneasa», după spectacol, cu Nicu Constantin, știți, îi sînt naș de două ori, la cununie și la puști, cum a întîrziat, cum m-am înfuriat pe el, cum am băut un kilogram de vin în patru — eram cu soțiile —, cum am luat-o la vale cu 120 pe oră și mi-a explodat cauciucul din față, cum am stat cu mașina înfășurată pe după un copac (și eu, armonică, înăuntru) între trei fără douăzeci și cinci și un sfert... Ei, gata, nu pot deconspira chiar tot suspense-ul filmului... După vreo săptămînă, profesorul Arsene m-a întrebat: «Cîți ani ai, Bănică?», «Treizeci și șase, domnule doctor». «Te înșeli: te-ai născut acum șapte zile, Bănică...»

— Tovarășe Bănică, propun să fim tari și să nu mai cedăm setei de senzațional. Gata cu «faptul divers». Ziceam eu cu perfidie, în subtextul întrebării de la început, dacă Bănică nu-i cedează uneori prea ușor lui Bănică. La varietățile TV, spre exemplu. În cîte-un film mai ușurel. Un zîmbet șmecheruț pe față, o poantă aruncată lejer, din colțul gurii, un făcut cu ochiul, complice, spre public, și gata. «Fiara» a fost pusă la pămînt. «Fiara» a fost vrăjită. «Fiara» aplaudă. Ușoară pradă, Ștefan Bănică.

— Da, așa e, Bănică i-a cedat uneori prea ușor lui Bănică: a acceptat și texte slabe, și roluri oarecare, și emisiuni banale. Oamenii sîntem, banul nu ne prisosește, e mai ușor să faci un lucru ușor decît unul greu, iar aplauzele sînt muzica la care rezistăm cel mai greu. Dar s-a terminat cu asta: mi-am jurat ca în '71 să apar la televiziune foarte puțin și numai în lucruri foarte bune. Și publicul, și tu însuși te simți la un moment dat plictisit de tine... Repet acum, de pildă, cu multă plăcere, într-o schiță carașiană — «Articolul 214» din ciclul televizat al maestrului Sică Alexandrescu.

— Cînd te-am văzut în «Victimele datoriei» a lui Eugen Ionescu am început să mă înduioșez, și eu, și alții, că vocația dumitale ar fi exclusiv comică... Ai jucat, în rolul acela absurd și tragic al Poliștului, cu patimă; da, acesta e cuvîntul, patimă, și toată lumea a avut revelația unui nou Bănică. Pe care nimeni nu l-ar fi bănuțit...

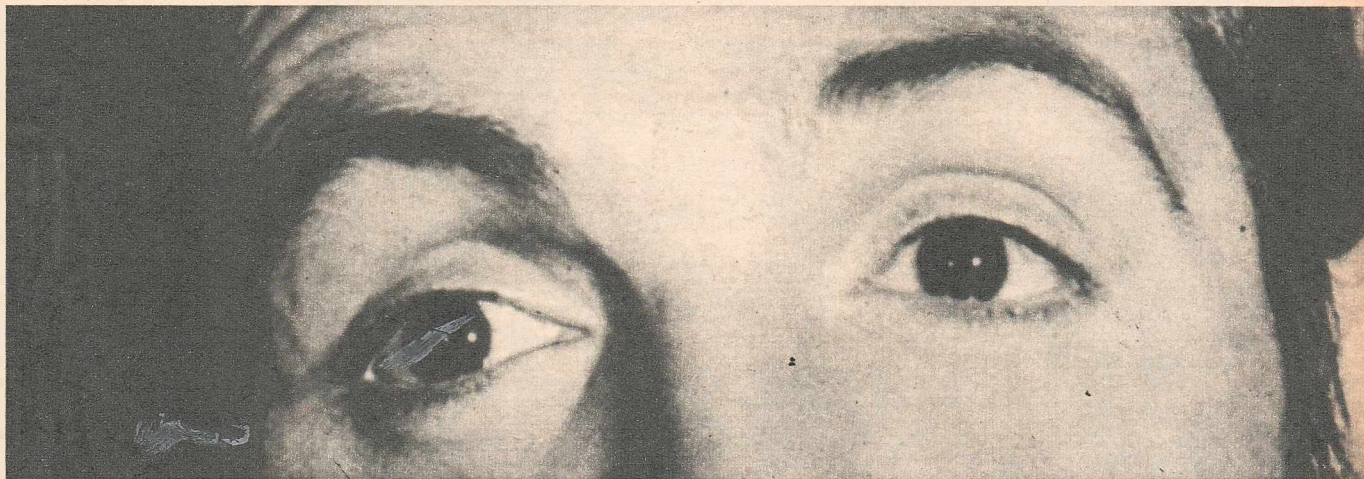
— Nimeni, în afară de regretatul regizor Crin Teodorescu. Cu ani în urmă, în 1955, cînd mai toată clasa noastră de absolvenți fusese angajată la nou-inființatul teatru gălățean (și ce echipă grozavă eram, unul și unul: Gina Patrichi, Matei Alexandru, Mihai Pălădescu, bașca regizorul Valeriu

ȘTEFAN BANICA:

O "O VIATA ARE OMUL"

de Sanda FAUR
Fotografii de S. STEINER

Moisescu), Crin a vrut să pună drama «Pogoara iarna» cu mine în rolul principal. Proiectul s-a spulberat dar, peste ani, tot dînsul mi-a incredințat primul personaj dramatic din cariera mea. Cînd ieșeam din scenă, după spectacolul acela fără pauză, mă suflai doar și cădeam la pămînt! Dădeam tot timpul totul, mă cheltuiam tot, nu trîșeam nici o clipă. Am și făcut după acest rol un nodul pe coardele vocale și a trebuit să mă operez. Ce mai, am fost și eu o victimă a datoriei...

— În rest deci, numai roluri de comedie. — Numai, ce să-i faci! Scapin, Figaro, Speed...

— Adică Molière, Beaumarchais, Shakespeare. Repertoriu serios, nu glumă.

— Vedeți... Și apoi de două ori lordache din «D'ale carnavalului» (primul lucrat cu Moisescu, la Galați), de două ori «Mitică Popescu» al lui Camil Petrescu (al doilea, abia pus la cale... musical-ă de Dinu Cernescu în colaborare cu Alecu Popovici și Vasile Veselovski). Acum repet cu Pintilie, în «Revizorul», rolul lui Bobcinski. Sîntem pur și simplu în transă cu toții.

— Mi-a spus-o și Toma Caragiu. — Care e nemeipomenit în rolul Primarului. Ne-mai-po-me-ni! Mă uit la el ceasuri întregi cu gura căscată. Eu cred că o

dată cu acest rol Caragiu începe o nouă pagină în cariera lui. Mai strălucitoare.

— Mă emoționezi, Ștefan Bănică. Atîta admirație colegială și atît de frumos expusă mă înduioșează de-a binelea. Și eu care credeam că actorii încearcă să se cam «înghită» pe scenă unul pe altul...

— Vai de mine, n-ai dreptate. De ce nu dă Dumnezeu zece Caragii, zece Ogășeni, zece Rebengiuți...

— ...zece Pintilii!

— Nu, un Pintilie e de ajuns, vă asigur. Mai ales cînd există și un Esrig... Dacă-ți sînt buni partenerii, ești mult mai bun și tu. Asta am învățat-o de la profesorul meu, Alexandru Fintii. Mare pedagog! Am și acum scrise pe o hîrtie cele două mari legi ale dumnealui: măsura și fixarea. Să nu depășești niciodată măsura pe scenă, ne repeta domnia-sa la nesfîrșit, și să înveți, să țizezi perfect orice nuanță a rolului, altfel nu ești sigur de tine în spectacol.

— Dar de fapt cum ai ajuns la teatru, Ștefan Bănică?

— Via corul de copii Radio. Mama e de vină: ea m-a dorit cu tot dinadinsul mai întii cîntăreț și apoi actor. Dacă nu era mama energetică și insistență cred că n-aș fi îndrăznit în viața mea să fac un disc.

— L-ai făcut totuși. Și nu unul, ci șase...

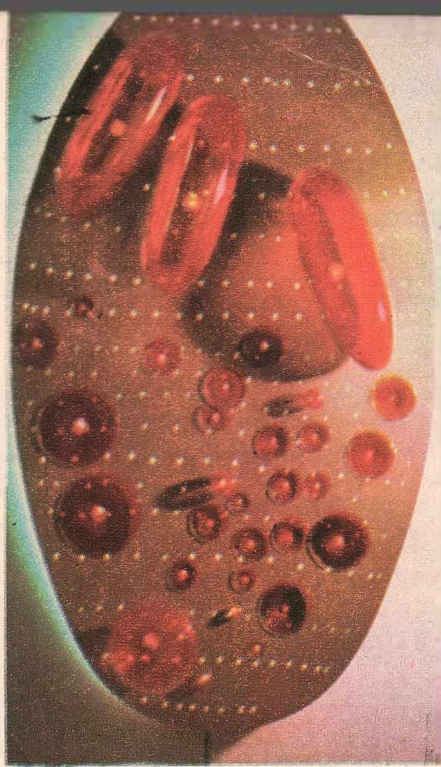
Imi plac copiii ascultători. Cum vezi, le merge bine în viață.

— Cînd am îmbătrînit pentru corul Radio, m-a luat tovarășul Traian Stoica, care e acum la dv., la «Flacăra», să joc teatru la microfon. Cînd nu-ți place ce fac în vreun rol, poți să-i reproșezi dumnealui, îl ai la îndemînă, el m-a otrăvit prima oară cu teatrul. Azi un rolișor, mîine altul... În institut însă m-a băgat Radu Beligan. Cu de-a sila, și cu două palme pe deasupra. Eram în ultima clasă de liceu, mă cunoșcuse pe la teatrul radiofonic și m-a luat într-o zi pe sus la institut: m-a dat pe mîna secretarei, mi-a zis să mă înscrie, eu am zis nu, el da, poc-poc două palme, m-am lăsat deci convins, mama — tot mama, sărăcuța — a făcut cerere de dispensă la minister (pe atunci se putea), și așa, dimineața student, după-amiaza elev, am ajuns, cum se spune, slujbaş la Thalia.

— Pe viață!

— Pînă la pensie, cum e acum moda... Că de mașini tot nu mă tem. Știi care a fost primul drum după cele șase săptămîni de spital (în loc de șase luni, cum se cuvinea)? Direct la garaj: aveam o «Dacie» nouă de toată frumusețea. Ce să-i faci, dragă tovarășă, o viață are omul, chiar dacă i se pare că are două...

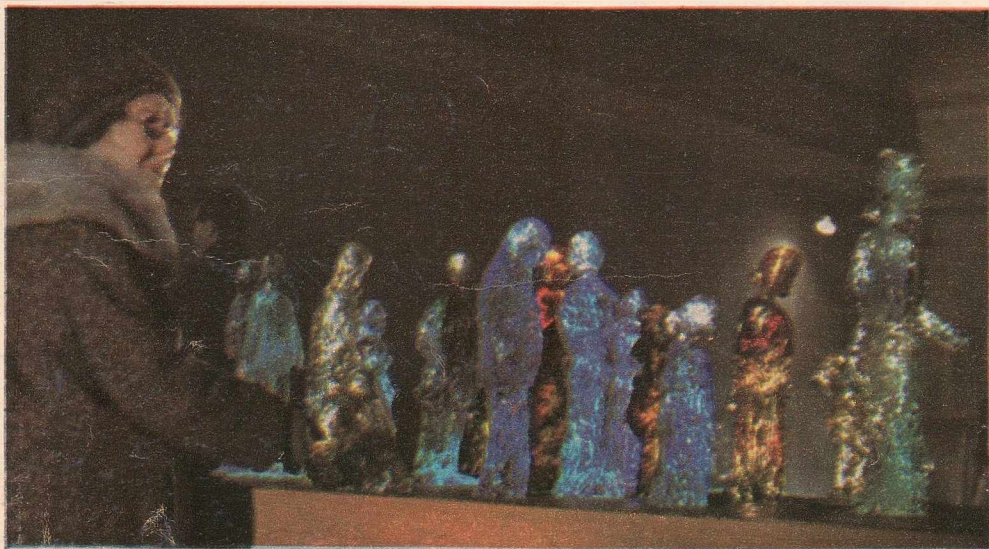
Sculp- tură

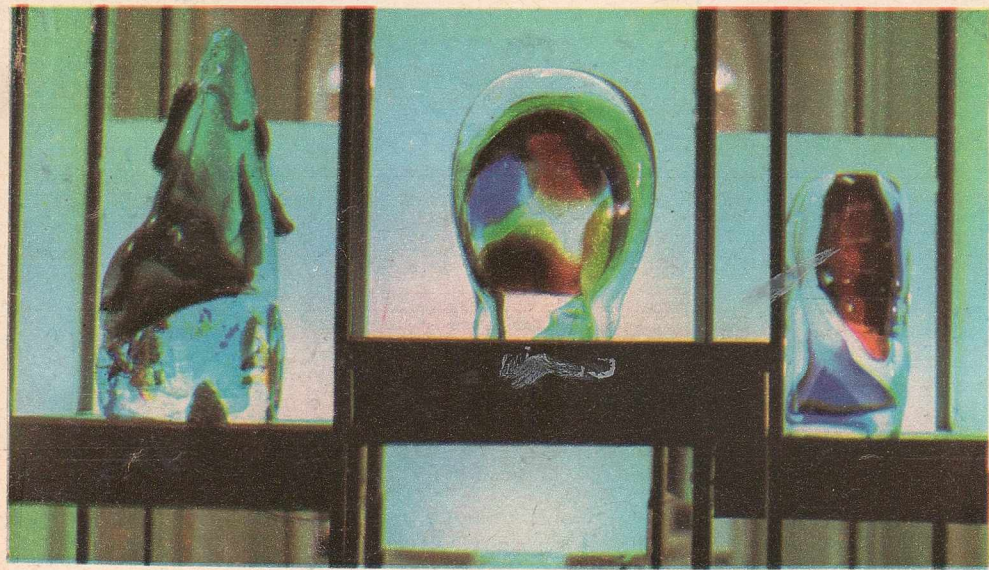
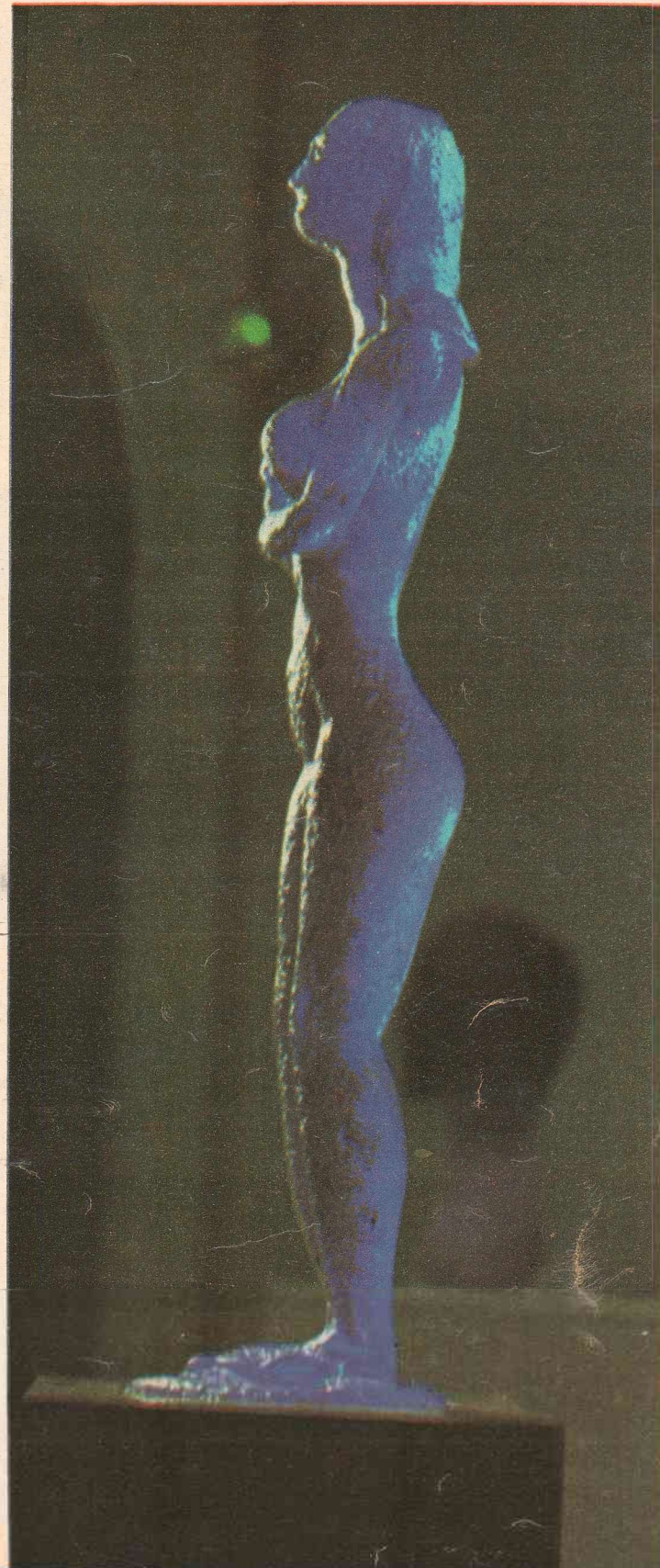
Cocteau și-l imagina pe Egidio Constantini suflând sticla cu flautul lui Pan... E un suprem omagiu adus unui artizan care lucrează cu materii atât de contradictorii: nisipul și focul. Cocteau vede în lucrările lui Constantini melodii ale culorilor și formei. O vrajă. Și nu greșeste de loc.

Veneția își avea printre atâtea tradiții și pe cea a prelucrării sticlei, la Murano. Și sticla de Murano a însemnat totdeauna mai întâi culoare și apoi formă. Chiar și atunci când invazia tehnologică a impus supremația mașinii în prelucrarea sticlei. Murano și-a avut strălucirile și decadențele ei, dar declinul care-l suportă se datorează nu anacronismului meșteșugului, ci mai degrabă desuetudinii materialului, sau, mai exact, convertirii lui spre obiecte practice. Miracolul lui Constantini nu e decît

Felice Carena :
«Exodus».

Fontana :
«Concept spațial».

Paul Jenkins : «Fenomen».

în sticlă

învierea invenției artistice, o mutație
 a universurilor metaforei. Trecut deci
 alt imperiu, materialul își descoperă
 ocaziile milenare și virtuțile ancestrale:
 iminozitățile interne și autopoterea
 e a le amplifica, înfinitele ape și puterea
 e a le reproduce în nesfârșite game,
 osibilitatea de a exista în multiple
 postaze cromatice, dar mai ales setea
 a de a se desăvârși în forme.

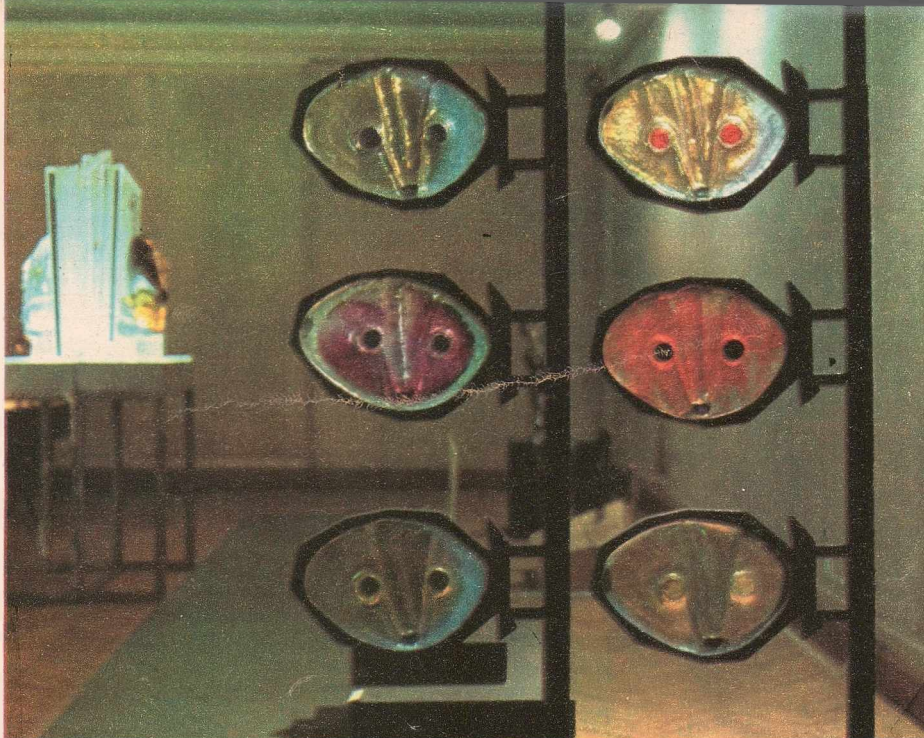
De la Michelangelo încoace sculptorii
 au afirmat totdeauna că sculptura auten-
 că se face prin cioplirea unui bloc
 de piatră sau lemn. «Modelarea» au
 retuit-o mai puțin. Dar toate tehnicile
 artistice sînt legitime, și această legiti-
 mitate trebuie acordată și sculpturii
 în sticlă, care se realizează prin tehnicile
 modelării.

După o eclipsă de cîteva veacuri,
 sculptura în sticlă a renăscut miraculos

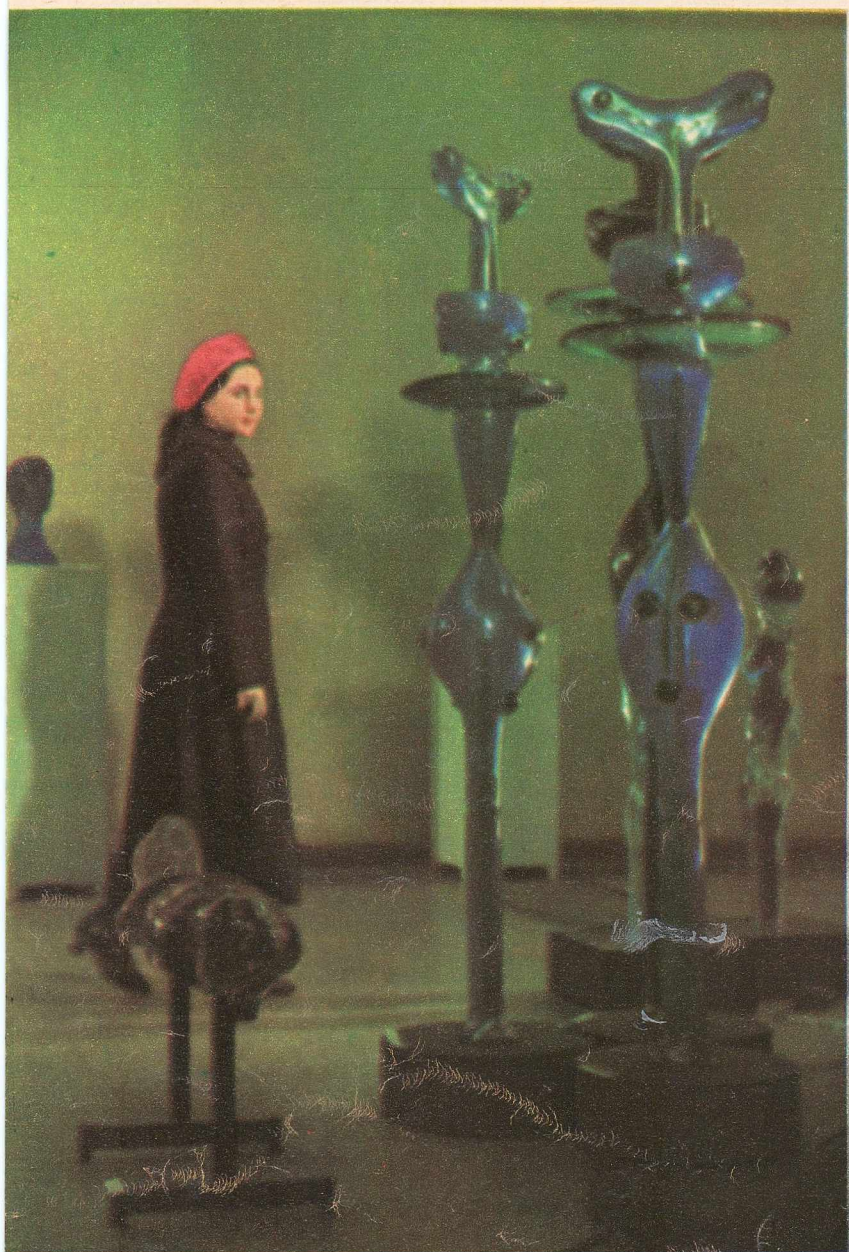
în atelierul venețian a lui Egidio Con-
 stantini. Și această renaștere n-ar fi
 fost poate posibilă fără participarea
 unor mari artiști ai secolului: Picasso,
 Arp, Chagall, Max Ernst, Matta, Fon-
 tana și mulți alții, care, fără să-și facă
 o credință din acest material care este
 sticla, au mizat pe puterea lui de fasci-
 nație. Această magie a formelor și
 culorilor este totdeauna o conlucrare
 între artist și artizanul sticlar, magie
 deschisă generos tuturor stilurilor și
 experiențelor, uneori pentru a întru-
 chipa realitatea lucrurilor, alteori doar
 aspectul lor și citeodată pentru a crea
 o nouă ordine a realității. Oricum, toate
 aceste modalități converg spre același
 scop: crearea unei noi practici a forme-
 lor.

I. CORIBAN

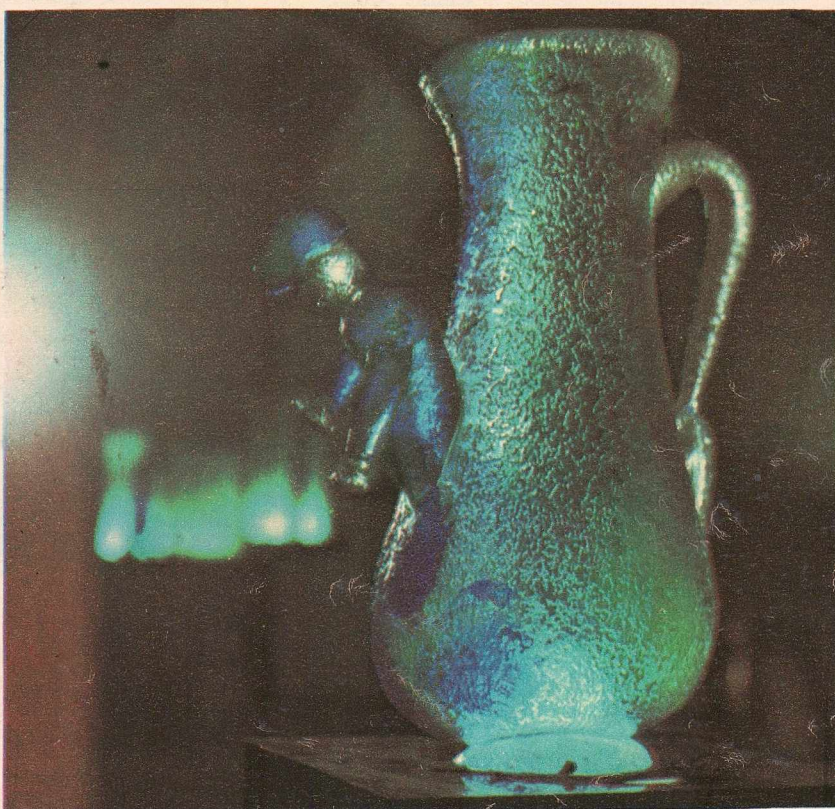
Fotografii de Traian PROSAN

Jean Arp:
 «Semnalizator» I, II. ▶

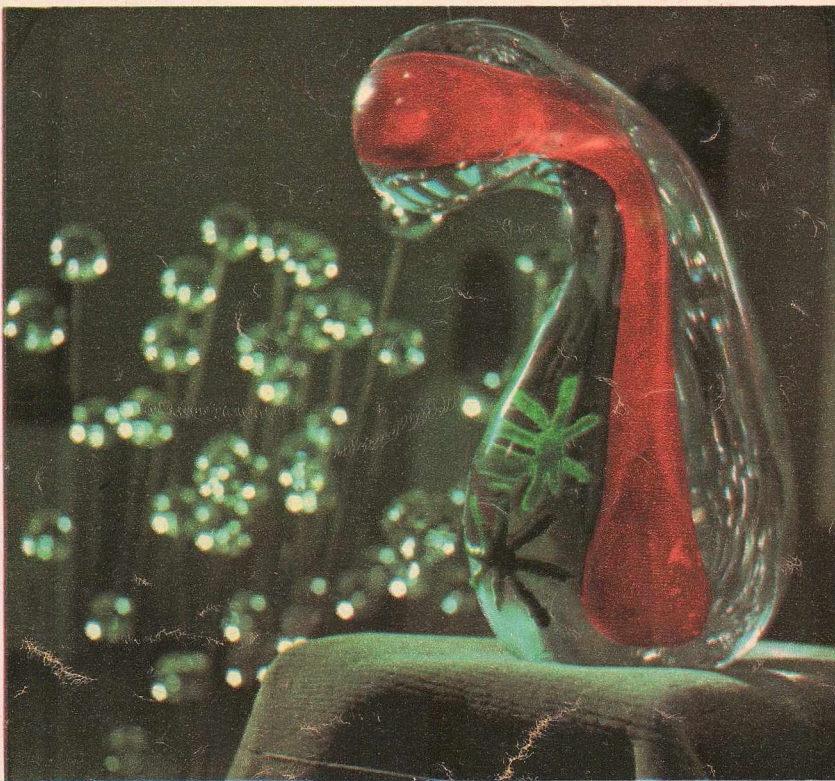
Matta: «Totemuri».

Chagall:

«Țăran».

Picasso:
 «Nimfă».

Sever Frențiu: «Ploști». ▶

I. FÎNTÎNARU

suveranitatea — o idee-forță și în america latină

«Ecuadorul — transmitea, laconic, zilele trecute agenția A.P. — a cerut retragerea misiunii militare a S.U.A.». De ce? Vase de pescuit nord-americane n-au respectat limitele jurisdicției maritime, așa cum au fost ele fixate de o serie de state latino-americane în scopul de a-și prezerva rezervele vii ale mării lor. Drept care, Ecuadorul a dispus sechestrarea vaselor. Washingtonul a adoptat «măsuri coercitive»: suspendarea creditelor, sistarea ajutorului, alte presiuni. Acum, Ecuadorul dădea o replică demnă. În apărarea suveranității sale naționale lezate. Cazul ne apare semnificativ, mai ales în contextul unor tendințe și procese noi conturate pe tot întinsul «continentului vulcanic». Ce fenomene avem în vedere?

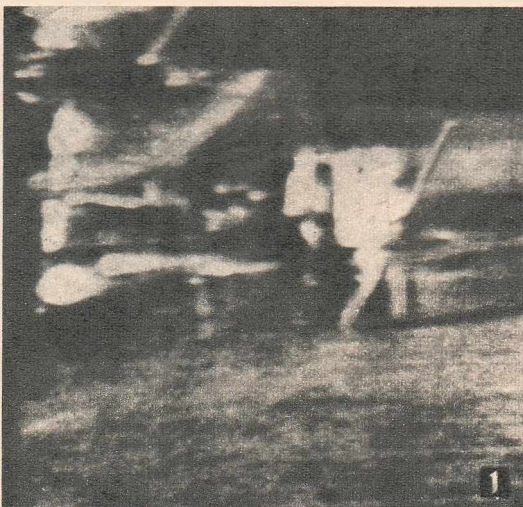
CHILE. S-a încheiat deunăzi Congresul Partidului Socialist din Chile, partidul d-rului Salvador Allende. Congresul a punctat înfăptuirile a trei luni de guvernare, între care: pregătirile în vederea legiferării naționalizării cuprului, controlul asupra băncilor, ritmul dinamic imprimat reformei agrare, legăturile diplomatice cu Cuba și R.P. Chineză. A reieșit totodată hotărârea de a înfăptui, pas cu pas, programul «Unității populare» pentru a realiza ceea ce Allende a denumit «propria cale de dezvoltare liberă a țării».

PERU. Cu seriozitate, cu consecvență neabătută se înfăptuiesc, sub conducerea juntei formate din militari patrioți, condusă de generalul Velasco Alvarado, ample transformări economice și sociale, începând cu naționalizarea petrolului și continuând cu o reformă agrară largă și radicală, cu «legea generală a industriilor», care limitează participarea capitalului monopolist, controlul devalurilor. Totul, în scopul — declarat astfel într-un manifest al regimului — de a transforma structurile economice și sociale ale țării, a menține o poziție independentă clară și a apăra cu fermitate suveranitatea națională».

BOLIVIA. Regimul generalului Torres, instalat în octombrie 1970, prin învingerea aripii de dreapta a guvernului Ovando, își propune să dezvolte programul inaugurat prin naționalizarea terenurilor și instalațiilor trustului petrolifer Gulf Oil în scopul «valorificării resurselor naționale și scoaterii lor de sub control străin». Măsuri asemănătoare au fost luate sau sînt în curs de adoptare și în Argentina, după instalarea juntei conduse de generalul Levingstone, ca și în Columbia, Venezuela, Nicaragua etc. Are tot temeiul «U.S. News World Report» să se lamenteze cu privire la «epidemia naționalizărilor în spațiul latino-american».

Caracteristică mi se pare totodată tendința spre cooperare a unora din țările amintite, pentru a rezista, cu forțe unite, contraofensivei monopolurilor. Această tendință s-a manifestat pregnant la recenta sesiune a așa-numitului «Grup andin» (Bolivia, Columbia, Chile, Peru, Ecuador); sesiunea s-a soldat cu măsuri concrete de promovare a intereselor naționale ale participanților, între care interzicerea achiziționării de către societăți străine a întreprinderilor naționale din ramurile de bază, ca și dreptul de a limita beneficiile obținute de companiile străine.

Am putea continua seria faptelor și a citatelor. Nu e greu de observat cum în cuprinsul acestora revine, ca un leitmotiv, termenul: suveranitate națională. Fiindcă aceasta a devenit o idee-forță pentru continentul de la sud de Rio Grande, care veacuri și decenii a fost tratat ca «ușă-dosnică» a nordului. «Noul» constă mai ales în aceea că, o dată cu schimbările din Cuba, Chile, Peru, această idee-forță este nu numai aspirație, dar și acționează ca atare în politica statală a unor țări latino-americane. Afirmarea tot mai impetuoasă a voinței popoarelor de a promova interesele lor naționale vitale, de a fi stăpîne pe destinele lor este o trăsătură dominantă a lumii de azi.

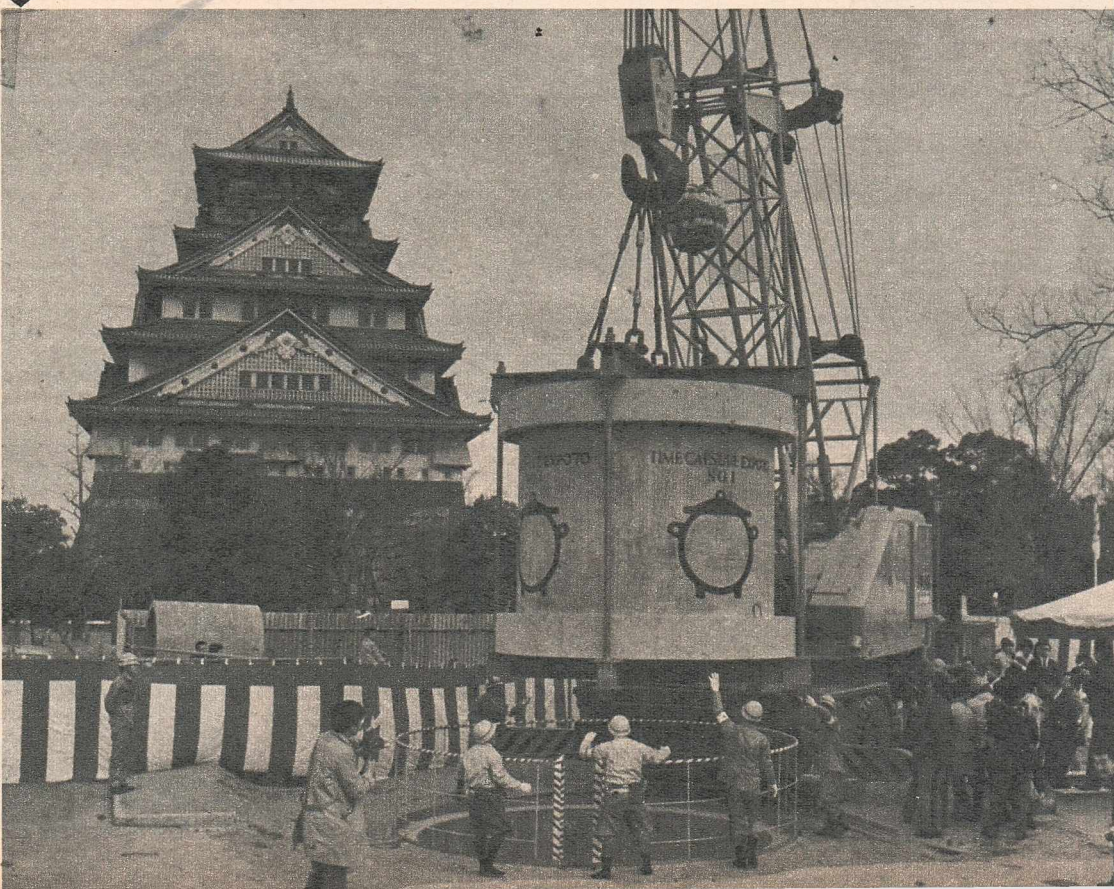
succesul misiunii „apollo 14“

Cînd, în noaptea de 6 spre 7 februarie, la centrul spațial de Houston se auzea vocea comandantului Alan Shepard comunicînd: «Funcționare normală! Ne aflăm în drum spre casă!» consemnînd astfel scoaterea lui «Apollo 14» de pe orb lunară și plasarea pe traiectoria de revenire pe pămînt — putea spune că lua practic sfîrșit epopeea celui de-al treilea echipaj uman care a pășit pe Selene. Și dacă din această misiune cosmică albumele specialiștilor vor păstra imaginile transmise de camera de televiziune adusă pe lună o dată cu «Antares» — inclusiv acest moment cînd Shepard joacă golf (foto 1) — albele de familie ale celor trei exploratori selenari vor cuprinde fără îndoială astfel de secvențe surprinse pe pămînt și oglinzii grăitor sentimentele pe care le încercau soțiile lui Mitchel Roesa și Shepard (foto 2) în momentul cînd reușita lui «Apollo 14» devenise certitudine.

un „mesaj“ pentru anul 6971

Mărturie a preocupărilor și realizărilor locuitorilor planetei Terra la sfîrșitul deceniului șapte al secolului XX, «Capsula timpului» care, cu cele 2 980 obiecte reprezentative pentru actualul mod de viață și nivel tehnic, a constituit punctul de atracție al pavilionului Matsushita la Expoziția mondială de la Osaka, a fost recent îngropată la o adîncime de 15 m în Parcul Castelului din orașul ce a găzduit «Expo '70». Capsula constituie un «mesaj» adresat urmașilor noștri de peste cinci milenii, urmînd a fi deschisă în anul 6971. Ei i s-a adăugat încă una, similară, care începînd din anul 2000 va fi deschisă la fiecare jumătate de veac.

comori de artă românească

«Una dintre cele mai spectaculoase expoziții de vechi tezaur, văzută vreodată la Londra» — astfel caracteriza ziarul «Times» vechile comori de artă românească expuse la «British Museum» din capitala britanică, în cadrul programului de schimburi culturale dintre Anglia și România.

documente care acuză

În ciuda repetatelor dezmințiri oficiale în legătură cu prezența unor trupe terestre pe fronturile din Cambodgia, agențiile de presă transmit mereu noi dovezi, în cifre și imagini, care demonstrează participarea unor militari americani, cu titlul de... consilieri, la acțiunile de sprijinire a Administrației din Pnom Penh. Fotografia din stînga, transmisă de agenția *Associated Press*, este însoțită, în ziarul italian «Unita», de o explicație în care se spune că în Cambodgia consilierii americani conduc de fapt operațiunile trupelor lui Lon Nol.

«Bombardamentele de saturare» ale aviației de război americane fac ravagii în Laos, după ce și-au spus «cuvîntul» în Vietnam și Cambodgia. Populația pașnică a unor sate și orașe este supusă unor încercări dintre cele mai grele. Dar, în ciuda așteptărilor Pentagonului, voința de luptă și rezistență eroică a laotienilor ca și a celorlalte popoare ale Indochinei se dovedește mai puternică decît mașina de război americană. Imaginea acestei femei (fotografia din dreapta) care își vede incendiată casa de bombe americane, constituie un document care acuză intervenția americano-saigoneză.

Dic. BABOIAN

un „război special“ unanim condamnat

Opinia publică internațională a întâmpinat cu stupefacție și indignare legitimă noua escaladare a războiului în Indochina de către forțele armate americano-saigoneze, în Laos și prin acțiuni de intervenție în Cambodgia, în sprijinul administrației de la Pnom Penh, ajunsă la capătul puterilor. «Washington post», relatând faptele, vorbește despre o operațiune masiv sprijinită de aviația S.U.A. Postul de radio și televiziune «C.B.S.» pomenește de bombardamente de saturație, iar însuși ministrul apărării al S.U.A., Laird, recunoaște că 10 000 soldați americani sînt angajați în operațiuni de sprijinire a trupelor saigoneze masate la frontiera cu Laosul.

Un sentiment de adîncă stupefacție străbate reacția firească pe care o provoacă în lumea întreagă această forțată «încălzire» și extindere a războiului din Vietnam, De astă dată accentul se pune pe bombardamente aeriene, fără precedent, asupra zonelor eliberate din partea de sud a Laosului. Aviația americană este sprijinită la sol de trupe saigoneze, de unități thailandeze și, cum se vede, și ale S.U.A. Oricare ar fi motivele ce au determinat Pentagonul să întetească ostilitățile, tocmai într-o perioadă cînd la Washington se dădeau asigurări că retragerea din Vietnam va fi grăbită, declanșarea «războiului special» nu poate fi justificată, fiind dezaprobată unanim ca un act ce adîncește mai mult impasul american în Vietnam. După ce în numeroase declarații oficiale Washingtonul a dat repetate asigurări că va evita o nouă intervenție armată americană în Cambodgia și Laos, ministrul de externe al S.U.A. William Rogers a lăsat să se înțeleagă, la o recentă conferință de presă că — cităm relatarea Agenției France Presse — «S.U.A. își rezervă dreptul de a recurge cu întreaga capacitate a aviației lor la acțiuni în ce privește asamblul Indochinei...» Ceea ce se și întîmplă acum în Laos și Cambodgia, unde, sub pretextul «asigurării cu succes a replierii militare americane din Vietnamul de Sud», partea americană încalcă deschis angajamentele asumate prin acordurile de la Geneva, dezmente propriile promisiuni de a contribui la terminarea războiului în Vietnam și împinge lucrurile pe un făgaș considerat unanim drept primejdios. «Recenta activitate militară a S.U.A. — se menționează într-un mesaj adresat de prințul Sufanuvong, președintele C.C. al Frontului patriotic din Laos, sefului guvernului de la Vientiane, prințul Suvanna Fuma — are drept scop să extindă războiul de agresiune în Laos, făcînd situația din țară mai complicată și mai periculoasă, cu consecințe dezastruoase». Faptul că escaladarea americană a conflictului din Indochina a stîrnit o reacție atît de puternică și în Statele Unite este concludent și semnificativ. Personalități marcante ale vieții publice, organizații de masă, sute de ziare dezaprobă intervenția americano-saigoneză în Laos și Cambodgia. Îngrijorare și dezaprobare ce se fac auzite în aceste zile în întreaga lume. Subliniind că noua escaladare a războiului în Indochina «constituie un atentat grav la suveranitatea și securitatea popoarelor din această regiune, un pericol serios pentru pacea lumii», președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta recent: «Ne pronunțăm pentru încetarea imediată a acțiunilor agresive ale Statelor Unite împotriva popoarelor din Indochina, pentru retragerea trupelor americane din această zonă, pentru recunoașterea dreptului sacru al popoarelor vietnamez, cambodgian, laoțian de a dispune în mod nestingherit de propria lor soartă».

pe aici
a trecut
„felicia“..

Imaginea, dramatică ilustrează sintetic nenorocirea abătută asupra unei mari părți a Mozambicului, o dată cu ciclonul purtînd denumirea... «Felicia». Potrivit relatărilor piloților ce au survolat zonele calamitate, aproape întreaga parte centrală a Mozambicului și regiunea de frontieră cu Malawi oferă un spectacol dezolant — o vastă întindere de apă (al cărei nivel depășește în unele locuri 8 metri) presărată ici-colo de urmele plantațiilor de ceai, copra și trestie de zahăr, complet distruse, de cadavre și palmieri plutind, și, totodată, de puținii supraviețuitori care nu pot fi aprovizionați cu alimente și medicamente decît pe calea aerului.

kukerii — „stăpîni“ ai pernikului

Tradiționalul festival al «kukerilor» are loc la fiecare sîrșit de ianuarie în orașul bulgar Pernik. Originalele măști, dansurile care simbolizează lupta împotriva forțelor răului, pentru fertilitate și viitoare generații sănătoase constituie un spectacol pitoresc, așteptat și îndrăgît de localnici.

belfast — recrudescența violenței

Capitala nord-irlandeză, Belfast (în fotografie), ca și orașul Londonderry cunosc în ultimele zile o violență răbufnire a incidentelor dintre grupurile de demonstrații catolice și unitățile militare britanice dislocate în Irlanda de Nord. În urma unor adevărate lupte de stradă a fost omorâtă o fetiță de 6 ani — lovită de un vehicul blindat — s-au înregistrat numeroși răniți atât din rândul militarilor cât și civililor, au fost incendiate vehicule militare și deteriorate mai multe imobile. Datorită amploarei luate de recrudescența luptelor, la Belfast se apreciază că ar putea fi aplicată din nou legea ce dă puteri speciale poliției și armatei, lege ce n-a mai fost invocată în ultimii zece ani.

flăcări la saint moritz

Unul dintre cele mai mari incendii izbucnite vreodată în celebra stațiune de vacanță St. Moritz a fost acela declanșat zilele trecute la hotelul «Re Sole». Timp de mai bine de trei ore, puternice efective de pompieri s-au străduit să localizeze, fără succes, focul. Până la urmă, hotelul a fost în întregime distrus de incendiu, pagubele fiind de ordinul milioanei.

Hotelul aparține organizației turistice Club Mediteranee, care așteaptă acum rezultatele anchetei pentru a se stabili cauzele incendiului.

cronica de trei secunde

PRONOSTICURILE

Înainte de cele mai importante curse pentru trăpășii lumii — premiul Americii — unul dintre cei mai competenți croniciari ai turfului francez scria: «O înfrângere a campioanei «Une de Mai» n-ar constitui doar o răsturnare a logicii sportive (ceea ce s-a mai văzut). Ar fi un fel de negare a valorilor esențiale: demonstrarea că frumosul nu folosește la nimic, că meritele nu au nici o însemnătate în clipele decisive. Dacă totuși «Une de Mai» ar cunoaște înfrângerea, aceasta nu i-ar putea veni decât de la «Tidalium Pelo»; atunci măcar noțiunea de merit ar fi salvată...» Cît privește șansele celei mai tinere dintre concurenți, «Vanina B», specialistul aprecia categoric: „Față de «Une de Mai», «Vanina B.» te duce cu gândul la o laureată a unui cor de fete tinere care ar înfrunța pe scenă o primadonă, o divă, în «Lucia di Lamermoor»...”

Și care a fost rezultatul? Primul a sosit «Tidalium Pelo» — meritul a triumfat asupra frumosului, valorile esențiale au fost negate. Imediat lângă el, pe locul al doilea, «Vanina B.» — laureata corului de fete... Abia a treia «Une de Mai» — diva, primadona, Lucia di Lamermoor, frumosul s-a dovedit inutil...

...Și mai sînt oameni care se plîng de pronosticurile confuze ale cronicarilor literari, plastici, cinematografici și ale altor esteți care — ca orice turfiști — stau și ei zi și noapte cu ochii la jocul valorilor esențiale într-o lume cu nimic mai simplă decît cea patrupeadă. Căci dacă nu e o fîntînă — cum zic înțelepții — viața e un hipodrom. Tocmai de aceea un critic foarte inteligent își încheia foarte inteligent o cronică foarte inteligentă la un roman foarte inteligent prin acest strigăt de neuitat: «Pe cai! Pe cai! Pe cai!»

DILEMA

Abcdefghijklmnopstundoitrepatrucincișaseșapte... — ce zic eu, și o dată cu mine, toți acei care...:

ori mărim dozele de DDT pulverizate peste lume (50 000 tone pe an) și atunci DDT-ul în doze mărite poate fi ingerat de pești și absorbit de păsările marine care vor muri cînd se vor hrăni cu pește, ca să nu ne gîndim la riscurile cancerigene pentru om, căci totul pe lume conține acest risc, oricum am întoarce-o, DDT, tabac, fum, abc sau undoitrei...

ori nu mărim dozele de DDT, rămînem la 50 000 tone pe an, și în aceste condiții țînțării rezistă la efecte, căci țînțării s-au obișnuit — și rezistînd țînțării, malaria are toate șansele să revină în regiunile de unde a fost alungată.

Deci: ori mărim doza, ori n-o mărim!

Din această dilemă nu putem ieși, iar eu — ca să spun drept — nici nu vreau să ies decît dacă sînt luat între baionete, dar de ce să fiu luat între baionete cînd stau atît de bine în suflul acestei dileme? De ce? Aceasta-i altă căciulă, altă poveste, altă dilemă, alt abc, alt un doi trei.

În urma valului de proteste manifestate în S.U.A. față de operațiunile aviației americane în Cambodgia, ministrul de externe american WILLIAM ROGERS a fost audiat în Comisia senatorială pentru relații externe, fiind invitat să răspundă ce intenție are guvernul de la Washington în legătură cu această nouă escaladare a războiului. Printre răspunsurile evazive sau ambigue ale ministrului audiat, presa consemnează drept caracteristic următorul: «Avioanele și elicopterele americane nu vor fi angajate în operațiuni directe, în accepțiunea strictă a cuvîntului».

Într-un interviu acordat rețelei americane de televiziune și reprodus de agenția de presă khmeră, șeful Administrației de la Pnom Penh, generalul Lon Nol, declara cu aplomb că «situația în Cambodgia este de fapt foarte favorabilă». Cîi de «favorabilă» — o releva un amplu comentariu transmis în aceeași zi de agenția «France Presse» și în care se sublinia că acțiunile ofensive declanșate recent de către forțele de rezistență populară au demonstrat că regimul Lon Nol nu se află la adăpost nici chiar la Pnom Penh și că «el nu poate supraieui fără un sprijin masiv din partea S.U.A. și al Administrației de la Saigon».

Agențiile de presă au transmis recent știrea că JACOBO ARBENZ GUZMAN, presedinte al Guatemalei în anii 1951—1954, a fost găsit înecat în baia locuinței sale din capitala mexicană. Reforma agrară — implicînd și naționalizarea unor mari suprafețe cultivabile — inițiată de Arbenz în timpul guvernării sale a prejudiciat interesele puternicei «United Fruit Company», care avea în Guatemala un important fief — ceea ce a dus în cele din urmă la lovitură de stat militară a colonelului Castillo Armas. Arbenz și-a petrecut ultimii 17 ani ai vieții în exil.

Declarații senzaționale au fost făcute recent la Washington de către senatorul american CLIF FORD CASE în legătură cu faptul că posturile de radio «Europa liberă» și «Libertatea» funcționează ca sucursale ale Agenției centrale de informații a Statelor Unite (C.I.A.). Declarînd că aceste posturi, specializate în propagandă calomnioasă la adresa țărilor socialiste, sînt finanțate în proporție de peste 90% de către C.I.A., senatorul a arătat că 30 de milioane dolari din cele 34 alocate prin bugetul american provin din subvențiile acordate pe căi directe sau ocolite de C.I.A.

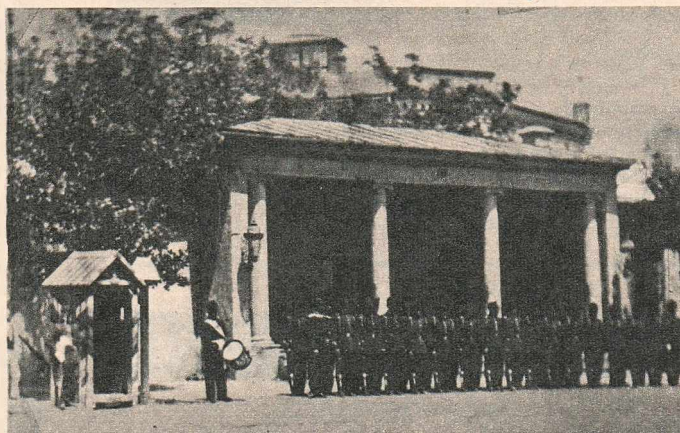

SELWYN LLOYD (66 ani), personalitate marcantă a partidului con-

Pe vremea lui Cuza corpul de gardă al Palatului se afla instalat pe Calea Mogoșoaiei (devenită, la 8 octombrie 1878, Calea Victoriei), într-o aripă a casei Crețianu, situată pe locul unde se afla astăzi Biblioteca centrală universitară. În anul 1870 sediul acestuia mai funcționa încă în același loc. În fotografia alăturată — pe care o găsim în colecția lui Carol Popp de Szathmari, de la cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România — vedem pregătirea schimbării gărzii: un toboșar și treizeci de soldați, cu comandantul lor, s-au aliniat lângă ghereta modestă de scinduri de la poartă și așteaptă comanda ca să treacă vizavi, în curtea Palatului. Pe stâlpii clădirii se văd două felinare, care la vremea aceea mai ardeau încă în «lampele cu țilindru» petrolul numit «hidrocarburi». Peste un an — la 31 octombrie 1871 — gazul «aeriform» va lua locul petrolului, dând o nouă strălucire atât Palatului cât și celorlalte clădiri din centrul Capitalei.

Ion MANTA

*pe calea mogoșoaiei
 — acum o sută
 de ani*

*...și
 între dobitoace
 bună învoire...*

De la Belphegor citire: «Măcar de s-ar înțelege lumea la O.N.U. la fel de ușor cum orice om simplu de pe glob pricepe când s-a marcat un gol dintr-o transmisie la antipod». Aș putea să jur că dacă vedea fotografia de mai sus, scepticul telectronicar al «Sportului» și-ar fi întregit reflecția: «sau măcar de s-ar înțelege lumea la O.N.U. precum leul cu porumbeii». Dar poate că Belphegor ar fi spus-o mai frumos...

*ei drăcie
 cu pălărie*

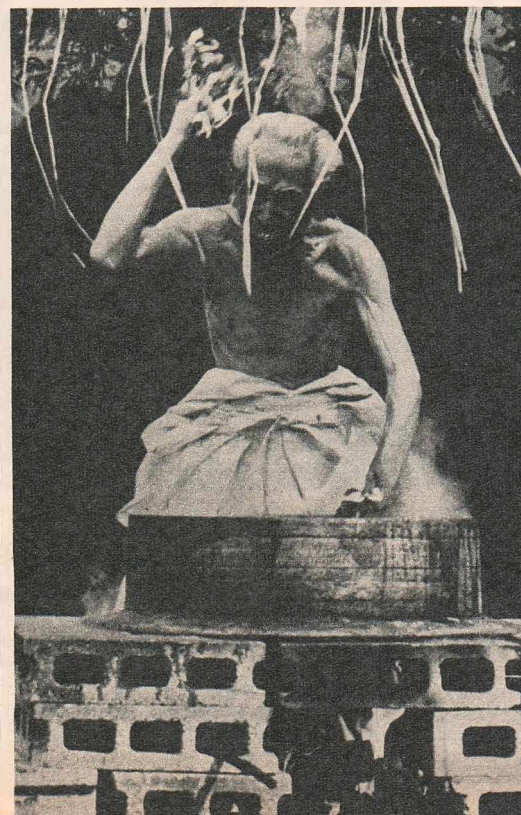
După fiecare An nou, potrivit unei străvechi date populare, în comunele de la poalele Alpilor austriece au loc procesiuni invitând primăvara să sosească mai curînd.

Printre excentricitățile cele mai de efect în materie de costumație ce se pot admira cu acest prilej se numără și aceste pălării «supraetajate» purtate de bărbați în timp ce pălărioarele consoartelor sînt sobre, discrete și la locul lor. De, o dată pe an e carnaval!

Într-un număr de anul trecut al revistei noastre, la această rubrică, o imagine consemna faptul că femeile din Japonia se «distra» făcînd baie într-un cazac cu apă clocotită.

Pentru reabilitarea sexului tare, îl prezentăm astăzi pe Kotaro Kobayashi, tot din insulele nipone, un dintre ultimii descendenți ai vechilor «Kago» din cultul «Ninpo», turnîndu-și pe trup — plin de încîntare și vioioșie! — apă clocotită luată dintr-un vas sau care arde focul.

*nu numai
 femeile!*

carte

● Prestigioasă apariție editoria-lă: *Zahei orbul* (roman) de V. Voiculescu. Editura Dacia (Cluj), unde s-a tipărit cartea, dă astfel posibilitatea publicului cititor să cunoască încă o lucrare epică a prozatorului excepțional ce s-a dovedit (postum) că e poetul «Destinului».

● La Editura Ion Creangă au apărut, repovestite de Al. Alexianu, *Întimplările și faptele de pomină ale năzdrăvanului Til Buhoglină*. Cartea se bucură de o remarcabilă prezentare grafică semnată de Val Munteanu. Eleganța formatului, iscusita punere în pagină, ilustrațiile ce împlinesc cum nu se poate mai sugestiv savoarea textului, toate acestea vădesc o viziune grafică de zile mari ce are darul să încinte nu numai ochii copiilor.

● La Editura Kriterion a apărut în limba maghiară cartea *Meditații de călător* a scriitorului de verificat talent, Sütő Andras.

● Sumarul volumului *Sociologia și practica socială* cuprinde o culegere de studii ai căror autori sînt oameni de știință din domeniul sociologiei, activiști de partid sau de stat. Din «cuvîntul înainte» reținem că această culegere «reprezintă o expresie a primilor pași pe noua pistă a cercetărilor sociologice aplicative în sprijinul activității sociale practice» (Editura politică).

● La Editura Științifică a apărut un ghid de conversație — bine compartimentat — *Magyar-Román* de Eva Turcu.

● În colecția Meridiane a Editurii Univers semnalăm apariția cărții de povestiri — evocînd scene și situații din războiul de partizani — *Ferigă și foc* de Antonije Isaković. În românește de Mircea Jivcovic.

● În pagina de început a primului număr pe anul 1971 al revistei *Tinărul leninist* întîlnim, printre altele, următoarea afirmație-angajament: «să ne satisfacem aspirația de cunoaștere, setea de adevăr, de claritate, de sinceritate și raționalitate». Obiectiv major pe care în noua sa formulă revista «se leagă» a-l realiza. Premisele sînt puse făgăduitor chiar în sumarul acestui prim număr care e mai viu, mai direct, mai angajat într-un dialog multilateral cu cele «peste șase milioane de conștiințe tinere».

cinema

Ioana Bulcă

● *Mihai Viteazul*. Cineastii noștri, regizorul Sergiu Nicolaescu și scenaristul Titus Popovici, dovedesc încă o dată că filmul istoric poate și trebuie să se constituie ca un act de cultură propriu unei cinematografii naționale. Din numeroasa distribuție fac parte: Amza Pellea, Irina Gărdescu, Florin Piersic, Septimiu Sever, Ilarion Ciobanu, Mircea Albulescu, Ion Besoiu, Emmerich Schäffer, Olga Tudorache, György Kovács, Ioana Bulcă, Sergiu Nicolaescu, Maria Clara Sebők, Nicolae Secăreanu, Stelian Cremerciuc, Aurel

Rogalski, Colea Răutu. Imaginea, George Cornea. Muzica — Tiberiu Olah.

● *Băieți buni, băieți răi*. Tot mai mulți cineasți se întorc în lumea westernului cu eroi îmbătrîniți. Unii transformă nostalgia în momente de artă, alții, precum Burt Kennedy, autorul acestui film, o exploatează cu modestie. Doi interpreți remarcabili — Robert Mitchum și George Kennedy. În alte roluri — Martin Baltan, Douglas V. Fowley, David Carradine, Tina Louise, Dick Peabody.

● *Ambasador al Uniunii Sovietice*. Reîntîlnire cu Iulia Borisova («Idiotul») într-un film de o riguroasă autenticitate istorică. Regia — Gheorghe Natanson. În restul distribuției — Anatoli Ktorov, Gunar Tilinski, Ada Lundver, Iuri Puzirev, Evghenia Kozireva, Nicolai Timofeev.

● Nu pierdeți aceste filme: *Bătălia pentru Alger*, *Ultimul samurai*, *În arșița nopții*, *Soarele alb al pustului*.

● Geraldine Chaplin și Oliver Reed (Capcana) vor fi parteneri într-un film științifico-fantastic realizat de Mike Campus.

muzică

● Azi la Filarmonica: Simfonia nr. 32 (K.V.318) în Sol major de Mozart; Concertul pentru două vioară și orchestră de Wilhelm Berger; Suita a III-a de P.I. Ciaikovski. Dirijor Lawrence Foster (S.U.A.), soliști — violonistii *Stefan Gheorghiu* și *Varijan Coghizian* (Ateneu).

● Pentru cel de-al doilea concert de la Ateneu (19 și 20 februarie) dirijorul Lawrence Foster și-a alcătuit un program Stravinski: Concertul pentru coarde (în primă audiere); Concertul pentru pian și suflători (soliști *Liana Serbescu* și Saita de balet «Petrușka»).

● Al doilea concert al Festivalului «Mozart-Bruckner» cuprinde Simfoniile nr. 41 de W.A. Mozart și a VII-a de Anton Bruckner. Amintim că dirijorul Orchestrei simfonice a RTV va fi *Erich Bergel* (18 februarie, studioul din str. Nufierilor).

● Sala mică a Palatului va găzdui la 14 februarie Corala «Animosi» a Conservatorului ieșean, dirijată de *Sabin Pautza*. Un program cuprinzător, variat și reprezentativ pentru creatorii genului, din care amintim pe: Thomas Morley, Palestrina, Gesualdo da Venosa, Orlando Lassus, J. Honterus ș.a., iar dintre autorii români: Ioan Bohaciu, Achim Stoia, Sabin Pautza, Tudor Jardea.

● Si orchestra simfonică a Conservatorului «George Enescu» din Iași, sub conducerea dirijorului Ion Baciu, dă un concert în Capitală (16 februarie, Ateneu). Program: Preludiu simfonic de Ion Dumitrescu; Trei nocturne de Claude Debussy și poemul «Moarte și transfigurare» de Richard Strauss.

● În sfîrșit, tot din Iași, formația camerală «Musica viva», dirijată de Vicenție Tască, soliști — mezzosoprana *Maria Jana Stoia* și pianista *Yvonne Piedemonte* (17 februarie, Sala mică a Palatului).

● Un recital de lieder al mezzosopranii *Martha Kessler* (15 februarie, Sala mică a Palatului) cu lucrări de Mahler, Dvorak, Musorgski, N. Coman.

disc

● «Melodii de Florentin Delmar» — titlul unui mic disc ce înmănunchează patru melodii semnate de unul din compozitorii noștri îndrăgiți. Glasurile celor trei soliști (Margareta Pîslaru, Doina Spătaru și Aurelian Andreescu) se integrează excelent în structura cîntecelor («Dacă tu mi-ai spune», «Zboară săniușă», «Orice chitară are o inimă» și «Un pisoi de catifea») (45—EDC—10 163).

● Prelucrările de folclor ale formației vocal-instrumentale «Sa-

Doina Spătaru

voay» vin să mărturisească faptul că se poate ridica, și încă mult, ștacheta genului. Fără a se mărgini la simpla și naiva preluare a unor motive populare, la ritmarea lor pe formule hibride, prelucrările întreprinse de Marian Nistor, animatorul formației, se disting prin firesc și autenticitate. Depășind așa-zisele «Hăulite» twistizate, de tristă amintire, «Ciobănașul», «Melodia din Oas», «Mîndruța mea» și «Dorul» reprezintă de fapt rodul unor îndelungi elaborări, înfăptuite cu mult gust și bun-simt artistic (45—EDC—10 161).

● «14 slagăre din repertoriul lui Tom Jones și al altor cîntăreți englezi» este un titlu cam lung, chiar și pentru un disc de mare format. Fără îndoială însă, este sortit să asigure un succes de public răsunător. Interpreți: Aurelian Andreescu și Al. Sălăjan. N-ar fi cazul acum și al unui disc cu slagăre din repertoriul lui Engelbert Humperdinck? (EDE—0513).

plastică

● Încet, dar sigur, *Semproniu Iclozan* (n. 1938) își construiește o lume metaforică distinctă. Îndepărtîndu-se tot mai mult de canoanele suprarealismului clasic, viziunile sale se îndreaptă spre asocieri vizuale de factură accentuat psihologică, în care neliniștea instalată ca un personaj nevăzut, metamorfozată în ceruri amenințătoare, domină adeseori spațiile tablourilor cu peisaje și fantome mineralizate. Cromatica temperată e adecvată la această sintaxă vizuală echivocă și potențiază sensurile intrinsece ale imaginii (Apollo).

● În expoziția din 1969 *Ion Mitrici* (n. 1927) prezenta superbe exerciții optice care își aveau zonele de concentrare și desfășurare pe suprafețe plane. Acum expune patru sculpturi spațiale, construcții din elemente translucide de suspensate la capătul unor fire, balet ale formelor, care în asocierile cu lumina creează imagini care sensibilizează spațiul și produc o adevărată desfășurare privirii (Apollo).

● Anomaliile morfologice plasează desenele lui *Damian Petrescu* (n. 1937) în domeniul fantasticului. În spații epurate sînt prezentate viziuni teratologice: un basilisc sau șerp cu cap de corolă deschisă, eflorescentă, sau cu trupuri de femeie etc., viziuni dintr-un posibil bestiar de inspirație vvasfolclorică, desenate cu rigoarea și minuția miniaturistului, menite să creeze acea atmosferă fascinantă a metamorfozelor (Apollo).

● Tot la Apollo *Ioana Stepanov* (n. 1942) expune o suită de lucrări în ceramică, concepute ca niște statui a căror valoare monumentală le-ar reda-o spațiul urban deschis.

● În holul Teatrului de comedie, *Mircea Nicolau* expune câteva colaje și o serie de laviuri, în care virtuozitățile tehnice pun în evidență universurile ciudate ale naturii.

● În revista *Limba română* (nr.

6/1970) M. Bulandra și C. Maneca iau în discuție noțiuni din tehnica picturii și cuvinte folosite de critica și istoria acestei arte. Autorii se opresc asupra neologismelor, paralelelor compuse tot din neologisme, recomandînd forme care ar fi în spiritul limbii române și ar corespunde evoluției limbajului.

teatru

● *Întunericul* (Teatrul tinerețului din Piatra Neamț): piesa lui Iosif Naghiu — rebotezată la «Bulandra» *Gluga pe ochi* — oferind studentului în ultimul an la I.A.T.C Constantin Marinescu egale posibilități de risc și afirmare artistică. După virtuozitatea actoricească a cuplului Caragiu-Ogășanu, așteptăm cu real interes versiunea pietreană, interpretată de Mitică Popescu, Boris Petroff, Valentin Urițescu, Cornel Nicoară.

● Din nou *Camera de alături* de Paul Everac, de astă dată montată pe scena Teatrului de stat din Sibiu. Indiscutabil cea mai jucată piesă a lui Everac, cu cea mai vînoasă substanță polemică și cea mai bună rețetă de casă, «Camera...» a fost decorată la Sibiu de Traian Nițescu și regizată de Dan Alexandrescu într-o interpretare care ni-i recomandă pe Mircea Hindoreanu, Ovidiu Stoichiță, Valeriu Paraschiv, Maria Magda etc.

● *Premiera* de John Cromwell (sala mică a Ateneului român — sub egida A.T.M.): Olga Tudorache în cea mai strălucită formă a sa, jucînd pe sensibilitate lucidă și adevăr psihologic, secundată de Ica Matache, într-un text dramatic scurt, de mare concentrare dramatică. Unul din cele mai bune spectacole bucureștene la această oră.

● *Play Strindberg* de Dürren-

Mitică Popescu

matt (trupa germană, München Kammerspiele — în turnee bucureștene); sarcasmul lui Dürrenmatt exercitat asupra «Dansului morții» lui Strindberg și demonstrînd cum «dintr-o tragedie casnică burgheză se naște o comedie despre tragediile casnice burgheze». Spectacol excelent, regizat de Hans Schweikart în tradiția solidă a teatrului german realist și interpretat de trei mari actori: Hans Korte, Maria Nicklisch și Heinz Baumann. ● *Mesterul Manole* de Blaga, la Copenhaga: «Spectacol pus în scenă de Dinu Cernescu cu o simplitate și o limpezime exemplară, extrem de bine jucat, cu un evident respect față de spiritul și ideea dramei» (ziarul «Berlingske Tiden-de»).

televiziune

Avem o întrebare: în spectacolele de «Varietăți» nu s-ar putea renunța la acei dintre «invitații noștri» (ai noștri, telespectatorii, în nici un caz!) care ne dezinformează despre ce și cum se cîntă în alte părți?

MUZICĂ — COREGRAFIE.

Compozitorul Dimitrie Cuclin — o pagină a «Albumului compozitorilor români» (duminică). În cunoscuta versiune interpretativă — Herlea, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian, C. Gabor — opera «Bărbierul din Sevilla» (duminică). Interviziunea difuzează baletul «Priculiciul» de Zeno Vancea, cu Valentina Massini (vineri).

Mihai Fotino

FILM. Western clasic cu Gregory Peck: «Baladă pentru Jimmy Ringo» (duminică). Pregătiți-vă batiștele pentru Telecinemateca: «De la Mayerling la Sarajevo» cu Edvige Feuillère (miercuri). Coproducția bulgaro-italiană «Galileo Galilei» (joi). Mai vedem în această săptămînă un film maghiar cu Eva Ruttkay — «Falsa Izabela» (vineri).

TEATRU. În ciclul prezentat de Mihnea Gheorghiu și intitulat «Momente din istoria teatrului universal» — teatrul antic, ilustrat cu tragedia «Alceste» de Euripide (marți). Silvia Dumitrescu-Timică într-un Telerecital, acompaniată de floarea scenei dramatice românești — Radu Beligan, Costache Antoniu, Marcel Anghelescu, Geo Barton, Carmen Stănescu, Septimiu Sever, Sandu Sticlaru, Mihai Fotino, Stefan Bănică ș.a. (simbătă).

REPORTAJ. Din cuprinsul monografiilor «România '71», județele Ialomița (duminică), Ilfov (marți), Maramures (miercuri), Mehedinți (joi), Mureș (vineri), Neamț (simbătă).

EMISIUNI-CONCURS. «Unul din doi» — folclor românesc (duminică). Ocolul țării în opt luni (luni).

SPORT. Schi — Cupa «Traia» (duminică). Volei — Steaua-Burevestnik (joi).

DIVERTISMENT. Cîțiva frunțasi ai teatrului de operă în studio (duminică). 20 de minute de muzică ușoară cu «Mondial», «Rosu și negru» și formația condusă de Horia Moculescu (marți). Un Teledivertisment prezentat de Stefan Tapalagă (joi). Cîntă Dalida (luni).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 7, etapa din 14 februarie 1971

I. Fiorentina-Catania	1
II. Foggia-Napoli	x
III. Inter-Bologna	1,x
IV. Juventus-Verona	1
V. Lanerossi-Roma	1,x
VI. Lazio-Torino	x,2
VII. Sampdoria-Milan	2
VIII. Varese-Cagliari	x
IX. Casertana-Como	1
X. Catanzaro-Arezzo	1
XI. Massese-Taranto	x
XII. Monza-Palermo	1,x
XIII. Modena-Atalanta	1,x,2

ANUNT

Reviste ilustrate și reviste ilustrate de cinema în bunăstare, din perioada 1932—1940 (românești și străine) și 1953—1961 (străine). CUMPARĂ, cu plata în numerar, revista «Flacăra».

Telefonați în fiecare zi de lucru între orele 9 și 14,30 la 17.78.82.

FLACĂRA-ALBUM

Un pistol în mîna lui AUDREY HEPBURN
ca și un coș de florăreasă, ca și un evan-
gel din My Fair Lady, ne cheamă insistent
atenția.

